

Comisia economie, buget și finanțe

Raport asupra Raportului privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în anul 2018 (nr. 654 din 05.06.2019)

Comisia economie, buget și finanțe a examinat Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică (*în continuare- ANRE*) în anul 2018 și comunică următoarele.

Raportul privind activitatea ANRE în anul 2018 a fost depus în termen în Parlamentul Republicii Moldova de către ANRE, în conformitate cu art.12 din Legea nr.174/2017 cu privire la energetică. De asemenea, Raportul dat a fost publicat pe pagina web a ANRE și a Parlamentului Republicii Moldova.

Raportul privind activitatea ANRE pentru anul 2018 cuprinde informații cu privire la: evoluția sectoarelor reglementate (sectorul electroenergetic, termoelectric, gazelor naturale, serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și piața produselor petroliere); activitatea ANRE în domeniul elaborării și promovării actelor normative; calitatea serviciilor prestate și protecția consumatorilor; reglementarea tarifară promovată de către ANRE; activitatea de licențiere și monitorizare a operatorilor; aprobarea, executarea bugetului ANRE; activitatea de control; supravegherea energetică de stat, precum și cooperarea internațională.

Examinând raportul sus-menționat Comisia constată următoarele.

În sectorul electroenergetic, cantitatea totală de energie electrică procurată pentru acoperirea necesităților Republicii Moldova în anul 2018 a constituit aproximativ 4304 mil. kWh, iar cantitatea de energie electrică produsă de centralele electrice autohtone a constituit 804.2 mil kWh, față de anul 2017, care a constituit 747.4 mil. kWh. În comparație cu anul precedent, pe parcursul anul 2018 s-a înregistrat majorarea producției de energie electrice la centralele electrice de termoficare și la centralele electrice care produc energie electrică din surse regenerabile (SRE).

Astfel, cantitatea de energie electrică produsă din surse regenerabile s-a majorat cu 21.475 mil.kWh (71.1%) comparativ cu anul 2017. Energia electrică produsă din biogaz deține cea mai mare pondere în cantitatea totală de energie electrică, produsă din surse regenerabile (54.1%), urmată de energia electrică produsă din energia eoliană (42.5 %) și energia electrică produsă din energia solară (2.8%).

Pe parcursul anului 2018 ANRE a adoptat 12 hotărâri de aprobare a tarifelor la producerea energiei electrice pentru diferite tipuri de energie regenerabilă, capacitatea sumară a instalațiilor de producere a acestora fiind de 20.66 MW, dintre care 20.54 MW capacitatea instalațiilor eoliene.

De asemenea, pe parcursul anului 2018, au fost emise garanții de origine, pentru o cantitate totală de energie electrică produsă din surse regenerabile de 51.66 GwH.

În cadrul ședinței membrii Comisiei au constatat că prin elaborarea și aprobarea cadrului normativ secundar pe sectorul vizat ANRE a implementat prevederile Legii nr.10/2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, totodată, interesându-se mai detaliat privind metodologia de stabilire a prețurilor la energia electrică.

Comisia și-a exprimat îngrijorarea aferent situației existente în sectorul electroenergetic național, în partea ce ține de cantitatea de energie electrică generată și livrată în rețea.

În sectorul termoeenergetic, cantitatea totală de energie termică produsă de către centralele electrice de termoficare și centralele termice ale întreprinderilor reglementate din sectorul termoeenergetic (fără consumul tehnologic și consumul propriu) în anul 2018, a constituit 1979.5 mii Gcal, fiind în creștere cu 94.4 mii Gcal, (sau cu 5%, comparativ cu cantitatea de energie termică produsă în anul precedent). În anul, 2018 a fost livrată energie termică consumatorilor în cantitate de 1592.8 mii Gcal, fiind în creștere cu 105.7 mii Gcal (7.1%) comparativ cu anul 2017.

Pe parcursul anul 2018, s-a înregistrat o majorare a consumului de energie termică de către consumatorii casnici, cu 71.4 mii Gcal (sau cu 6.2%).

Comisia s-a interesat despre măsurile ce urmează să întreprindă ANRE pe viitor în scopul protecției consumatorilor finali de energie termică.

În sectorul gazelor naturale, volumul total de gaze naturale procurat în anul 2018, comparativ cu anul precedent, s-a majorat cu 95.8 mil.m³ (sau cu 9.3%). Astfel, prețul mediu la care au fost efectuate procurările de gaze naturale din import în anul 2018 a constituit 217.5 dolari SUA/1000 m³, preț ce este cu 34.2 % mai mare decât cel achitat în anul 2017.

În același timp, prețul mediu de furnizare a gazelor naturale consumatorilor finali a înregistrat o diminuare cu 15.7 %, de la 5971 lei la 5035 lei pentru 1000m³, micșorarea dată a fost posibilă datorită aprobării în luna martie 2018 a prețurilor reglementate la gazele naturale, în mediu cu 20.3% mai mici decât prețurile anterioare. Respectivul fenomen de micșorare a prețurilor date a provocat unele discuții mai profunde în cadrul ședinței Comisiei.

De asemenea, pe parcursul anului 2018 s-a înregistrat o creștere cu 43.6 mil.m³ (sau cu 14.4%) a consumului de gaze naturale de către consumatorii casnici.

Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare. Din informația prezentată se observă că pe parcursul anului 2018 a fost furnizată de către operatori apă potabilă în volum de 71540.9 mii m³, ceea ce a constituit o creștere cu 2000.7 mii m³

(sau cu 3.0%) față de anul precedent. Pe parcursul anului 2018 volumul de apă uzată deversată în rețelele publice de canalizare a constituit 57312.5 mii m³, ce denotă o creștere nesemnificativă față de anul precedent cu 437.6 mii m³ (sau cu 0.8%).

În anul 2018 au fost prezentate Planuri de investiții de către 12 operatori din cei existenți pe piață, fiind aprobate de către ANRE investiții în valoare totală de 512272.95 mii lei (sau cu 18.6 % mai puțin față de anul precedent).

În scopul susținerii consumatorului final privind pierderile de apă, Comisia a atenționat asupra necesității elaborării de către ANRE a unor acte normative suplimentare ce țin de serviciul public de alimentare cu apă și canalizare.

În sectorul produselor petroliere, cantitatea totală importată de produse petroliere în anul 2018, a constituit 829403.35 tone, fiind în creștere cu 2.5 % față de cantitatea produselor petroliere importate în anul 2017. Majorarea dată a fost cauzată de creșterea importului la motorină cu 3.3 % și la benzină cu 1.0 % pe când importul de gaze lichefiate s-a diminuat cu 0.6%. Principalul furnizor de produse petroliere fiind România, deținând din totalul importat o cotă de 98.35 % la benzină și 82.475 la motorină. În cazul gazului lichefiat principalul importator fiind Federația Rusă, deținând o cotă de 61.27%.

În domeniul elaborării și promovării actelor normative din domeniu, conform informației prezentate Comisiei, pe parcursul anului 2018, ANRE a respectat principiul consultărilor publice a proiectelor de acte, care au impact semnificativ asupra piețelor reglementate. Astfel, pe parcursul anului 2018 Consiliul de administrație al ANRE a aprobat în ședințe publice 12 acte normative de reglementare.

De asemenea, în perioada de referință, în scopul îndeplinirii atribuțiilor stabilite prin legislația din domeniu, Consiliul de administrație al ANRE a adoptat 372 de hotărâri.

Pe parcursul anului 2018, ANRE a elaborat un șir de proiecte de acte normative de reglementare, care urmează să fie definitive și aprobate pe parcursul anului 2019.

În domeniul calității serviciilor prestate, conform informației prezentate, Comisia constată în continuare problema ce ține de calitatea energiei electrice livrate consumatorilor finali care necesită o atenție sporită. Astfel, pe parcursul anului 2018, operatorii sistemelor de distribuție au înregistrat prejudicii materiale în sumă de 931910 lei, banii achitați consumatorilor finali pentru reparația receptoarelor electrice defectate în urma livrării de energie electrică cu încălcarea parametrilor de calitate standard.

La acest capitol, Comisia apreciază calitatea conlucrării dintre unii operatori ai sistemelor de distribuție cu consumatorii finali de energie electrică în partea ce ține de informarea publicului despre eventualele întreruperi programate, pentru evitarea unor situații neplăcute.

Comisia a apreciat rezultatul obținut de către ANRE împreună cu operatorii de sistem în sectorul gazelor naturale și anume din totalul petițiilor înregistrate (118 petiții) la Agenție pe parcursul anului 2018, doar una se referea la calitatea și regimurile de livrare a gazelor naturale.

În domeniul protecției Consumatorilor, Agenția a înregistrat 907 petiții dintre care 420 petiții în sectorul energiei electrice; 214 petiții pentru energie termică, ceea ce constituie 23.6% din numărul total de petiții; 143 petiții sau 15.8% în sectorul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare; 118 petiții în sectorul consumatorilor finali de gaze naturale, ceea ce constituie 13% și 12 petiții sau 1.3% în sectorul produselor petroliere. În același timp, ANRE constată scăderea numărului de petiții adresate de consumatorii finali de energie electrică, comparativ cu anul 2017, datorită eficienței Serviciului Linia Verde, care permite soluționarea neînțelegerilor mai rapid (601 apeluri telefonice) și o diminuare a numărului de petiții depuse de către consumatorii finali de gaze naturale. Pe parcursul anului 2018, s-a redus cu 10 % numărul petițiilor adresate de către consumatorii finali de apă și canalizare în comparație cu anul 2017.

În domeniul reglementărilor tarifare, din informația prezentată s-a constatat că pe parcursul anului 2018, în baza analizelor efectuate, Consiliul de administrare al ANRE a emis o serie de hotărâri privind tarifele la gazele naturale; privind tarifele și prețurile reglementate la energia electrică; privind tarifele la energia termică livrată consumatorilor; privind tarifele la energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, etc.

În domeniul licențierii, pe parcursul anului 2018, ANRE a eliberat/prelungit 38 de licențe pentru activitățile pe piața produselor petroliere.

Conform datelor prezentate de către ANRE până la data de 31.12.2018 au fost autorizați pentru desfășurarea activității licențiate în domeniul comercializării cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare 87 de titulari de licențe, pentru desfășurarea activității la 663 stații PECO. Pentru comercializarea cu amănuntul a gazului lichefiat au fost autorizați 70 de titulari de licențe, cu dreptul de a desfășura activitate licențiată la 541 stații SAAG, etc.

ANRE participă activ la procesul de implementare a mecanismului de gestionare și eliberare a actelor permissive prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat de Gestionare și Eliberare a Actelor Permissive. Astfel, începând cu data de 20.08.2018 ANRE recepționează cereri online prin intermediul SIA GEAP, fapt ce le permite solicitanților să economisească timp, bani și eforturi administrative la obținerea actelor permissive eliberate de aceasta.

Potrivit datelor prezentate de către ANRE hotărârile și deciziile ANRE contestate în instanță de către titularii de licențe, care au făcut obiectul dosarelor de contencios administrativ au fost finalizate în anul 2018, 100% în favoarea ANRE.

De asemenea, conform Planului controalelor pentru anul 2018 ANRE a desfășurat 6 misiuni de control cu ieșire la fața locului la titularii de licențe din sectorul energiei electrice și de pe piața produselor petroliere.

Pe parcursul anului 2018, ANRE a organizat angajarea prin transfer a personalului Inspectoratului Energetic de Stat. Această acțiune s-a datorat faptului că conform prevederilor art.14 din Legea 174/2017 cu privire la energetică și Legea 107/16 cu privire

la energia electrică, Agenției i-a fost atribuită și funcția privind supravegherea energetică de stat.

Comisia a solicitat unele precizări referitor la condițiile de activitate a personalului angajat de către ANRE prin transfer de la Inspectoratul Energetic de Stat, precum și la numărul angajaților la moment în cadrul ANRE.

ANRE își formează bugetul pentru anul următor în baza plăților regulatorii, stabilite la un nivel suficient, încât să acopere cheltuielile necesare pentru asigurarea activității sale, în conformitate cu Legea nr.174/2017 cu privire la energetică.

Totodată, Comisia atenționează asupra faptului că conform prevederilor din Legea nr.174/17 cu privire la energetică, ANRE urma să supună auditului independent Raportul financiar pentru anul 2018, fapt care nu a fost realizat.

Începînd cu anul 2017, ANRE asigură necesitățile instituției de servicii, bunuri sau lucrări în conformitate cu prevederile Legii nr.131/2015 privind achizițiile publice.

Astfel, ANRE asigură utilizarea eficientă a banilor publici, minimalizarea riscurilor, transparența achizițiilor publice, asigurarea concurenței și combaterea concurenței neloiale, participarea largă a operatorilor economici la procedurile de achiziție.

ANRE rămîne și în continuare implicată și angajată în raport cu îndeplinirea cerințelor privind ajustarea legislației naționale la cea Europeană, conform acordului de Asociere RM-UE.

Luînd act de raportul prezentat de către Directorul general al ANRE dl.Veaceslav Untila, Comisia constată:

- *raportul ANRE descrie situația generală creată în sectoarele reglementate fără a oferi detalii privind impactul activității ANRE asupra situațiilor descrise;*
- *în anul 2018 din lipsa de acțiune sau tărăgănare ANRE nu a ajustat tarifele la energia electrică. De asemenea, prețul mediu de furnizare a energiei electrice fără TVA (bani/ kWh) a scăzut cu 4,4 %, în timp ce prețul mediu de procurare a energiei electrice a crescut cu 0,3 % (în perioada 2017-2018);*
- *pierderile de apă în sistemul public de alimentare cu apă și canalizare rămîn în continuare excesiv de mari, acestea fiind ulterior incluse în tarife (pentru municipiu Bălți aproximativ 60 % și 30 % pentru municipiu Chișinău);*
- *ANRE nu a definitivat procesul de aprobare a unor acte de reglementare a pieței de energie electrice și a pieței gazelor naturale, ceea ce a dus la tărăgănarea liberalizării în continuare a piețelor nominalizate .*

Comisia recomandă ANRE:

- *să analizeze gradul de compatibilitate a cadrului normativ național din domeniul reglementat cu cel al Uniunii Europene prin prisma respectării acquis-ului comunitar și la necesitate să înainteze propuneri de armonizare a acestora;*
- *să definitiveze ajustarea cadrului de reglementare secundar necesar pentru desfășurarea activităților din domeniile reglementate în conformitate cu Programele de activitate;*

- *să aprobe bugetul anual al Agenției în condițiile unui echilibru dintre venituri și cheltuieli;*
- *să prezinte pentru anul 2019 un raport de activitate care ar cuprinde o informație mai amplă privind impactul ANRE asupra situațiilor din domeniile reglementate;*
- *să asigure activitatea eficientă în domeniul supravegherii energetice de stat conform Legii nr.174/2017 cu privire la energetică;*
- *să solicite operatorilor de sistem să acorde o atenție sporită asupra calității energiei electrice livrate consumatorilor finali;*
- *să înalteze propuneri privind sancționarea operatorilor de sistem care nu activează în conformitate cu actele normative secundare din domeniile reglementate;*
- *să analizeze contractele dintre operatorii de sistem și consumatorii finali și să stabilească la necesitate condiții mai dure pentru operatorii economici care încalcă drepturile consumatorului final;*
- *să realizeze mai multe misiuni de controale;*
- *să întreprindă măsuri față de operatorii de sistem pentru ca ultimii să prezinte planuri de investiții.*

Comisia a luat act de raportul privind activitatea ANRE în anul 2018 și propune audierea acestuia în cadrul ședințelor plenare ale Parlamentului.

Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei

- *să aprobe bugetul anual al Agenției în condițiile unui echilibru dintre venituri și cheltuieli;*
- *să prezinte pentru anul 2019 un raport de activitate care ar cuprinde o informație mai amplă privind impactul ANRE asupra situațiilor din domeniile reglementate;*
- *să asigure activitatea eficientă în domeniul supravegherii energetice de stat conform Legii nr.174/2017 cu privire la energetică;*
- *să solicite operatorilor de sistem să acorde o atenție sporită asupra calității energiei electrice livrate consumatorilor finali;*
- *să înalteze propuneri privind sancționarea operatorilor de sistem care nu activează în conformitate cu actele normative secundare din domeniile reglementate;*
- *să analizeze contractele dintre operatorii de sistem și consumatorii finali și să stabilească la necesitate condiții mai dure pentru operatorii economici care încalcă drepturile consumatorului final;*
- *să realizeze mai multe misiuni de controale;*
- *să întreprindă măsuri față de operatorii de sistem pentru ca ultimii să prezinte planuri de investiții.*

Întru respectarea art. 12 alin.(7), din Legea Nr.174/2017 cu privire la energetică, Comisia propune examinarea Raportului privind activitatea ANRE în anul 2018 în plenul Parlamentului.

Totodată, făcând uz de prevederea art.128 alin.(3) din Regulamentul Parlamentului, care prevede că pe marginea rapoartelor prezentate, Parlamentul **poate** decide adoptarea unei hotărâri, Comisia propune audierea raportului sus-menționat în plenul Parlamentului conform latitudinii Biroului Permanent al Parlamentului Republicii Moldova **fără** adoptarea unei hotărâri.

Igor MUNTEANU,
Președintele Comisiei

Republica Moldova

**Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică
ANRE**

str. Columna, nr. 90, MD-2012 Chișinău, Tel: 022 852 901, anre@anre.md, <http://www.anre.md>

Nr. *01A/697* din *03.06*-2019

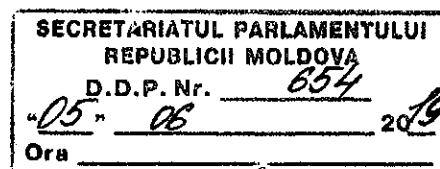
Parlamentului Republicii Moldova

În conformitate cu prevederile articolului 12 alineat (7) din Legea cu privire la energetică nr. 174 din 21.09.2017, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică Vă expediază Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în anul 2018.

Anexă: Raportul privind activitatea Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică în anul 2018 (145 file).

Cu respect,

Veaceslav UNTILA,
Director general

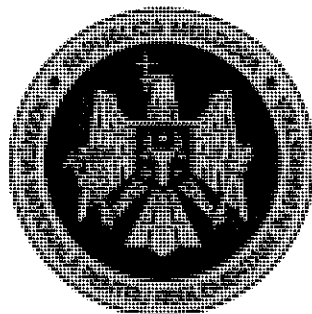

R A P O R T

privind activitatea

Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică

în anul 2018

Cuvânt de deschidere.....	4
1. Statutul și rolul ANRE	6
2. Evoluția sectoarelor reglementate	9
2.1. Sectorul electroenergetic	9
2.1.1 Producerea energiei electrice din surse regenerabile de energie (SRE)	17
2.2. Sectorul termoeenergetic	20
2.3. Sectorul gazelor naturale	24
2.4. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.....	32
2.5. Piața produselor petroliere	40
3. Activitatea normativă	50
4. Calitatea serviciilor.....	61
4.1. Calitatea serviciului de distribuție a energiei electrice în anul 2018.....	61
4.1.1. Continuitatea livrării energiei electrice consumatorilor finali.....	61
4.1.2. Soluționarea problemelor legate de calitatea energiei electrice livrate	70
4.1.3. Calitatea relațiilor dintre operatorii sistemelor de distribuție și consumatorii finali de energie electrică.....	72
4.2. Calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale	74
4.3. Calitatea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare	85
5. Protecția consumatorilor.....	91
5.1. Sectorul electroenergetic.....	91
5.2. Sectorul gazelor naturale.....	96
5.3. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.....	98
5.4. Sectorul termoeenergetic	99
5.5. Piața produselor petroliere.....	100
5.6. Serviciul Linia Verde	100
6. Reglementarea prețurilor și a tarifelor	103
6.1. Activitățile de actualizare a prețurilor și a tarifelor reglementate	103
6.2. Tarifele și prețurile reglementate la gazele naturale	103
6.4. Tarifele și prețurile reglementate la energia electrică	106
6.5. Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare	108
7. Licențierea	110
8. Aspecte juridice privind actul de reglementare	117
9. Activitatea de control	119
10. Supravegherea energetică de stat	121

11. Aprobarea și executarea bugetului ANRE	122
12. Cooperarea internațională	126
Anexe	130

Cuvânt de deschidere

În anul 2018 Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare ANRE) a continuat implementarea politicii statului privind reglementarea în domeniul energetic și al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, a asigurat reglementarea și monitorizarea funcționării piețelor de energie electrică, de gaze naturale, de produse petroliere, a sectorului termoelectric și a domeniului serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate și transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului.

În acest scop, ANRE a elaborat și aprobat un șir de acte normative de reglementare, parte componentă a Programului de reglementări pentru perioada 2016 - 2018, aprobat de Consiliul de Administrație, reglementări care reprezintă o Foaie de Parcurș pentru implementarea legilor sectoriale.

În scopul elaborării actelor normative de reglementare și aplicarea bunelor practici de reglementare a sectorului energetic, în anul 2018 a continuat asistența din partea Secretariatului Comunității Energetice la elaborarea unor proiecte importante de acte normative de reglementare, în baza Memorandumului de Înțelegere privind oferirea asistenței din partea Secretariatului, semnat de ANRE și Secretariatul Comunității Energetice în iulie 2017.

În procesul de elaborare a actelor normative de reglementare este utilizată experiența statelor UE și cele mai bune practici europene în reglementarea sectorului energetic.

În perioada de referință, ANRE și-a orientat activitatea spre îmbunătățirea activității ce ține de aplicarea mecanismului de stabilire a prețurilor de comercializare cu amănuntul la produsele petroliere principale, care prevede corelarea directă a prețurilor la benzină și motorină pe piața internă cu evoluția cotațiilor bursiere regionale și internaționale. Implementarea acestui mecanism a contribuit la stimularea concurenței între operatorii de pe piața produselor petroliere, la sporirea eficienței activității lor, eliminarea practicilor netransparente de formare a prețurilor la carburanți.

În anul 2018 ANRE a continuat relațiile profesionale cu autoritățile de reglementare din statele membre și instituțiile Uniunii Europene, Agenția având

statutul de membru observator al Consiliului Reglementatorilor Europeni în domeniul Energiei din anul 2016.

ANRE își va concentra și în continuare activitatea spre crearea condițiilor necesare pentru liberalizarea deplină a piețelor de energie electrică și gaze naturale din Republica Moldova, îmbunătățirea cadrului de reglementare, protecția drepturilor și intereselor legitime ale consumatorilor de energie electrică, energie termică, gaze naturale, produse petroliere și a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

În acest sens sunt depuse toate eforturile pentru a stabili tarife și prețuri corecte, bazate pe cheltuieli justificate ale titularilor de licențe și necesare la desfășurarea activităților reglementate și utilizarea eficientă a capacităților de producție, care să contribuie la prestarea serviciilor consumatorilor la parametrii de calitate stabiliți în actele normative de reglementare.

Consiliul de Administrație al ANRE

1. Statutul și rolul ANRE

Agencia Națională pentru Reglementare în Energetică este autoritatea investită cu competențe de reglementare și de monitorizare a activităților din sectorul electroenergetic, sectorul gazelor naturale, sectorul termoeenergetic, piața produselor petroliere, domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, cu atribuții de supraveghere energetică de stat și asigurarea controlului de stat în domeniul siguranței ocupaționale la unitățile de producere și de prestări servicii a căror activitate este reglementată în principal de legislația din sectorul electroenergetic, cu statut de persoană juridică, independentă decizional, organizatoric și funcțional în raport cu alte autorități și organe publice ori în raport cu alte entități publice sau private, sub control parlamentar și judiciar. ANRE are misiunea să implementeze politica statului privind reglementarea în domeniul energetic și al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, să asigure reglementarea și monitorizarea funcționării eficiente a piețelor de energie electrică, de gaze naturale, de produse petroliere, a sectorului termoeenergetic și a domeniului serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare în condiții de accesibilitate, disponibilitate, fiabilitate, continuitate, competitivitate și transparență, cu respectarea normelor de calitate, de securitate și de protecție a mediului și să exercite atribuțiile de supraveghere energetică de stat și a controlului de stat în domeniul siguranței ocupaționale la întreprinderile electroenergetice.

Finanțarea cheltuielilor curente ale ANRE este asigurată integral din contul plăților regulatorii. ANRE stabilește mărimea plăților regulatorii pentru anul următor la un nivel suficient să acopere cheltuielile necesare pentru asigurarea activității sale în conformitate cu legea, în baza estimărilor cantităților de energie electrică și energie termică, volumelor de gaze naturale, volumelor de produse petroliere principale și de gaze lichefiate importate pentru anul următor și ale volumului serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, prezentate de către titularii de licențe. Mărimea plăților regulatorii percepute de ANRE în anul 2018 a constituit 0.2 % aplicat titularilor de licențe din domeniul energetic și 0.15 % aplicat titularilor de licențe din domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

Principalele atribuții ale ANRE stabilite în legislația primară sunt:

- elaborarea și aprobarea actelor normative de reglementare din domeniul energetic și al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, expres prevăzute de legi;
- supravegherea respectării actelor normative în domeniu de către întreprinderile care desfășoară activități licențiate din sectoarele reglementate;
- promovarea, monitorizarea și asigurarea concurenței loiale la desfășurarea activităților în sectoarele reglementate;
- eliberarea licențelor și autorizațiilor pentru desfășurarea activităților autorizate din sectoarele reglementate;
- modificarea, suspendarea temporară și retragerea licențelor în cazurile și conform procedurii prevăzute de legile speciale;
- monitorizarea și controlul, în modul și în limitele stabilite de legile speciale, a respectării de către titularii de licențe a condițiilor stabilite pentru desfășurarea activităților licențiate;
- promovarea politicii tarifare adecvate, care corespunde principiilor economiei de piață, astfel, încât să fie asigurată în egală măsură protecția drepturilor consumatorilor și desfășurarea de către întreprinderile reglementate din sectorul energetic și operatorii care prestează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare a activităților licențiate la cheltuieli minime justificate și necesare, cu posibilitatea obținerii rentabilității reglementate la investițiile efectuate;
- supravegherea respectării principiului „eficiență maximă la costuri minime” de către întreprinderile din sectorul energetic și din domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare la calcularea prețurilor/tarifelor pentru activitățile reglementate și aprobarea acestora;
- promovarea protecției drepturilor și a intereselor legitime ale consumatorilor, exercitarea controlului privind modul de respectare a drepturilor consumatorilor, examinarea petițiilor consumatorilor și soluționarea neînțelegerilor dintre consumatori și furnizori/operatori, în limita competențelor;
- exercitarea atribuțiilor de supraveghere energetică de stat și a controlului de stat în domeniul siguranței ocupaționale la întreprinderile din sectorul electroenergetic.

În conformitate cu prevederile Legii cu privire la energetică, ANRE este condusă de Consiliul de administrație, format din 5 directori care exercită funcții de demnitate publică. Hotărârile Consiliului de Administrație se aprobă cu votul majorității membrilor acestuia.

Ședințele Consiliului de Administrație se convoacă de către directorul general din oficiu sau la solicitarea a cel puțin doi directori ai Consiliului de Administrație. Procedura de organizare și desfășurare a ședințelor Consiliului de Administrație și procedura de efectuare a lucrărilor de secretariat se stabilesc printr-un regulament aprobat de Consiliul de Administrație.

2. Evoluția sectoarelor reglementate

2.1. Sectorul electroenergetic

Conform datelor privind dinamica fluxurilor de energie în rețelele electrice, pe parcursul anului 2018, operatorul sistemului de transport, operatorii sistemelor de distribuție și furnizorii serviciului universal au procurat o cantitate de energie electrică de 4178.8 mil. kWh, cu 2.8 % mai mult decât în anul precedent. Totodată, consumatorilor finali, exceptând consumatorii finali care au făcut uz de dreptul de eligibilitate, le-a fost livrată o cantitate de 3737.6 mil. kWh, cu 2.8 % mai mult decât în anul 2017 (Tabelul 1). Nivelul mediu total al consumului tehnologic și al pierderilor comerciale pentru operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice a rămas practic la nivelul anului precedent (8.3 %).

Tabelul 1. Cantitățile de energie electrică procurate și livrate consumatorilor finali*
(2001-2018)

Indicii	Unitatea de măsură	2001	2005	2010	2016	2017	2018	Modificări			
								2017/2016		2018/2017	
								Suma	%	Suma	%
1. Cantitatea de energie electrică procurată - total	mil. kWh	3194.8	3359.5	3835.7	4035.7	4066.4	4178.8	+30.7	+0.8	+112.4	+2.8
	mil. lei	1161.6	1180.1	2905.5	4572.8	4027.3	4152.1	-545.5	-11.9	+124.8	+3.1
2. Prețul mediu de procurare a energiei electrice	bani/kWh	36.36	35.13	75.75	113.31	99.04	99.36	-14.3	-12.6	+0.32	+0.3
3. Cantitatea de energie electrică livrată consumatorilor finali - total	mil. kWh	2166.0	2585.0	3229.2	3603.4	3637.4	3737.6	+34.1	+0.95	+100.2	+2.8
	mil. lei	1376.4	1943.1	4320.4	7036.6	7048.2	6926.8	+11.6	+0.2	-121.4	-1.7
4. Prețul mediu de furnizare a energiei electrice (fără TVA)	bani/kWh	63.55	75.17	133.80	195.28	193.77	185.33	-1.5	-0.8	-8.4	-4.4

* Datele din tabel nu includ consumatorii finali care au făcut uz de dreptul de consumator eligibil.

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Cantitatea totală de energie electrică procurată pentru acoperirea necesităților Republicii Moldova în anul 2018 a constituit ≈ 4304 mil. kWh. Datele prezentate în Figura 1 denotă majorarea cu 56.8 mil. kWh (7.1 %) a cantității de energie electrică

produse de centralele electrice autohtone în anul 2018 față de anul precedent, constituind 804.2 mil. kWh. În comparație însă cu producerea medie anuală a energiei electrice de producătorii autohtoni, înregistrată în perioada anilor 2001-2018, cantitatea de energie electrică produsă în anul 2018 este mai mică cu circa 57.6 mil. kWh, sau cu 6.7 %. De asemenea, de relevat, că centralele electrice autohtone au produs cu 22.9 % sub nivelul maxim anual produs în perioada specificată (1042.9 mil. kWh în anul 2001).

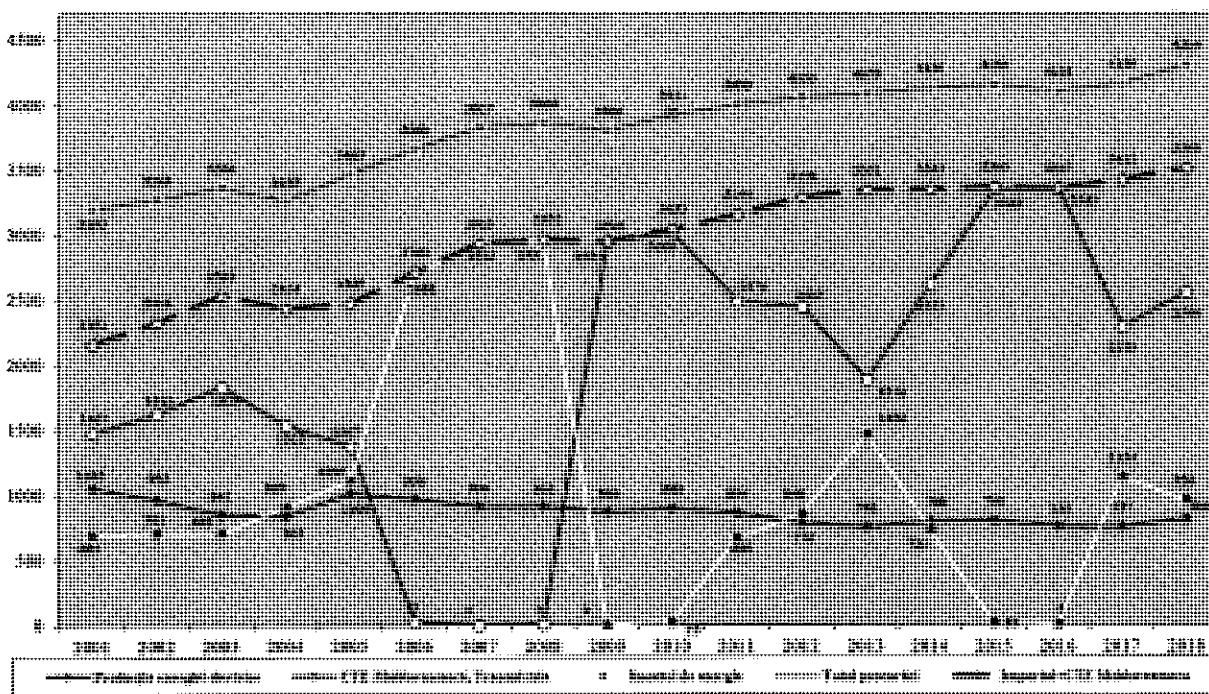

Figura 1. Evoluția producerii, importului și procurărilor de energie electrică în perioada 2001-2018, mil. kWh

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Referindu-ne la producătorii de energie electrică, consemnăm, că în anul 2018 majorarea cantității de energie electrică produsă de producătorii autohtoni a fost cauzată de majorarea producției de energie electrică la centralele electrice de termoficare și la centralele electrice care produc energie electrică din surse regenerabile (Figura 2). Astfel, cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică de S.A. „Termoelectrica” a constituit 651.1 mil. kWh, cu 31.7 mil. kWh (5.1 %) mai mare față de cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică în anul precedent (619.3 mil. kWh). Referitor la S.A. „CET-Nord”, vom consemna că, întreprinderea a livrat în rețeaua electrică 53.9 mil. kWh de energie electrică, sporind

producția cu 5.4 mil. kWh, sau cu 10.1 % față de cantitatea de energie electrică livrată în rețeaua electrică în anul precedent (48.4 mil. kWh). Cantitatea de energie electrică produsă din surse regenerabile s-a majorat cu 21.475mil. kWh (71.1 %), în comparație cu indicatorul respectiv revenit anului 2017.

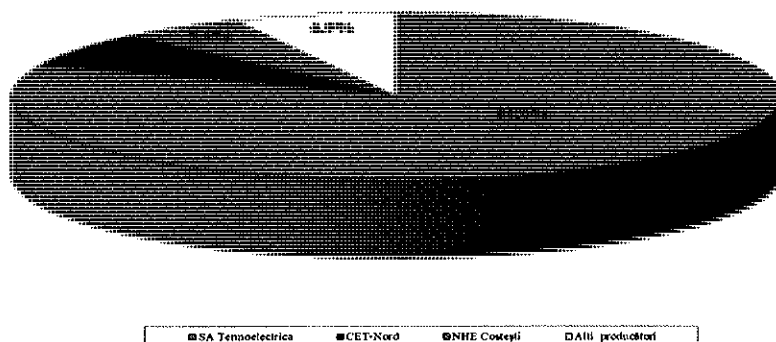

Figura 2. Ponderea producătorilor de energie electrică în cantitatea totală de energie electrică produsă de sursele locale în anul 2018, %

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

În același timp, Î.S. „NHE Costești” și-a diminuat producția de energie electrică cu 7.3 %, sau cu 3.2 mil. kWh. Cantitatea de energie electrică produsă și livrată în rețeaua electrică de combinatele de zahăr în cadrul surselor proprii de generare s-a diminuat cu 0.5 mil. kWh, sau cu 25.4 % (2.0 mil. kWh). De menționat, totodată, și majorarea cu 23 mil. kWh (76.1%), față de anul precedent, a cantității de energie electrică produsă din surse regenerabile de energie de către producătorii, tarifele cărora au fost aprobate de ANRE.

În contextul asigurării pieței cu energie electrică produsă de centralele electrice autohtone, de luat în considerare, că, cantitatea de energie electrică generată și livrată în rețeaua electrică în anul 2018 rămâne a fi cu mult sub nivelul consumului de energie electrică, producerea internă (partea dreaptă a Nistrului, cu excepția CTE Moldovenească) acoperind doar 18.7 la sută din cantitatea necesară, în condițiile în care consumul de energie a crescut cu 3.6 la sută față de anul precedent, iar producția este cu 6.7 % sub nivelul mediu anual înregistrat în perioada anilor 2001-2017. Situația descrisă denotă elocvent o stare de vulnerabilitate sporită a sectorului

electroenergetic național, persistentă deja pe parcursul unei perioade îndelungate de timp.

Tabelul 2. Producția și procurările de energie electrică în perioada anilor 2001-2018

Indicii	2001	2005	2010	2016	2017	2018
Producția de energie electrică (livrată de la liniile electrice de plecare) – total, mil. kWh	1042.9	999.8	888.1	754.6	747.4	804.2
incl.: CET-1	115.4	128.9	82.0	×	×	×
CET-2 (din 2015 – S.A. Termoelectrica)	812.6	724.7	665.4	640.6	619.3	651.0
CET-Nord	31.5	55.5	57.1	54.6	48.4	53.9
NHE Costești	72.2	83.8	78.3	38.6	46.9	43.7
alți producători interni	11.2	6.9	5.3	20.7	32.8	55.5
Procurările de energie electrică – total, mil. kWh	3194.8	3465.1	3915.6	4101.4	4159.0	4303.9
incl.: RED Nord	569.7	588.1	651.0	53.1	53.2	85.0
RED Nord-Vest	314.9	287.1	342.4	31.6	29.5	×
RED Union Fenosa	2310.2	2484.3	2842.2	237.5	234.9	243.2
GNF Furnizare Energie	×	×	×	2684.3	2704.4	2767.6
FEE Nord	×	×	×	919.0	933.1	970.0
Î.S. Moldelectrica	×	×	×	110.1	111.3	112.9
consumatorii, care au făcut uz de eligibilitate	×	105.6	80.0	65.7	92.6	125.1

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Potrivit informației despre activitatea întreprinderilor din sectorul electroenergetic, în anul 2018, cantitatea de energie electrică furnizată consumatorilor finali a constituit 3862.7 mil. kWh, cu 132.7 mil. kWh mai mult decât în anul precedent. Astfel, majorarea consumului de energie electrică de către consumatorii finali în anul 2018 cu 3.6 % a continuat trendul ascendent al consumului înregistrat din anul 2011 până în prezent.

Majorarea consumului de energie electrică a fost atestată în ambele zone de activitate ale furnizorilor serviciului universal care furnizează energie electrică la prețuri reglementate. În același timp, dacă în cazul Î.C.S. „GNF Furnizare Energie” S.R.L. consumul de energie electrică a crescut cu 63.2 mil. kWh, sau 2.4 %, în cazul S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” consumul de energie electrică s-a

majorat cu circa 36.9 mil. kWh, sau 4.0 %. De notat creșterea mult mai accelerată, în total cu 32.5 mil. kWh, sau 35.1 %, a consumului de energie electrică aferent consumatorilor finali, care au făcut uz de statutul de consumator eligibil.

Tabelul 3. Livrările de energie electrică în perioada 2001-2018

Indicii	2001	2005	2010	2016	2017	2018
Livrat util consumatorilor finali (consumul de energie electrică) – total, mil. kWh	2166.0	2695.1	3311.6	3669.1	3730.0	3862.7
incl.: RED Nord	391.0	483.2	564.7	×	×	×
RED Nord-Vest	181.0	220.3	288.6	×	×	×
RED Union Fenosa	1594.0	1881.6	2375.9	×	×	×
GNF Furnizare Energie				2684.3	2704.3	2767.6
FEE Nord				919.0	933.1	970.0
consumatorii finali, care au făcut uz de eligibilitate	×	101.6	77.4	65.7	92.6	125.1
alți consumatori	×	8.4	5.0	×	×	×

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Tabelul 4. Structura livrărilor de energie electrică pe categorii de consumatori finali (2016-2018)

Categoriile de consumatori finali	2016		2017		2018		2017 / 2016			2018 / 2017		
	mil. kWh	%	mil. kWh	%	mil. kWh	%	mil. kWh	%	p. p.	mil. kWh	%	p. p.
Consumul de energie electrică (livrat util consumatorilor finali), total	3669.1	100.0	3730.0	100.0	3862.7	100.0	+60.9	+1.7	0.0	+132.7	+3.6	0.0
incl.: consumatorilor casnici	1633.3	44.5	1635.7	43.9	1637.5	42.4	+2.4	+0.1	-0.6	+1.8	+0.1	-1.5
din care: din localități urbane	865.6	23.6	866.7	23.2	857.7	22.2	+1.1	+0.1	-0.4	-9.0	-1.0	-1.0
din localități rurale	767.7	20.9	769.0	20.6	779.8	20.2	+1.3	+0.2	-0.3	+10.8	+1.4	-0.4
consumatori noncasnici	2035.8	55.5	2094.3	56.1	2225.2	57.6	+58.5	+2.8	+0.6	+130.9	+6.3	+1.5

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Modificarea consumului de energie electrică de către consumatorii finali, monitorizat în anul 2018, în raport cu anii precedenți este prezentată în Figura 3.

Astfel, dacă consumul de energie electrică s-a majorat, în medie, cu 3.6 la sută, în cazul gospodăriilor casnice creșterea a fost una nesemnificativă, de 0.1 %. Totodată, consumul de energie în cazul consumatorilor noncasnici s-a majorat cu 6.3 %. Mai mult decât atât, cu referință la gospodăriile casnice, de menționat că, dacă cele din

mediul rural și-au majorat consumul cu 1.4 %, consumul gospodăriilor casnice din localitățile urbane s-a diminuat cu 1.0 la sută.

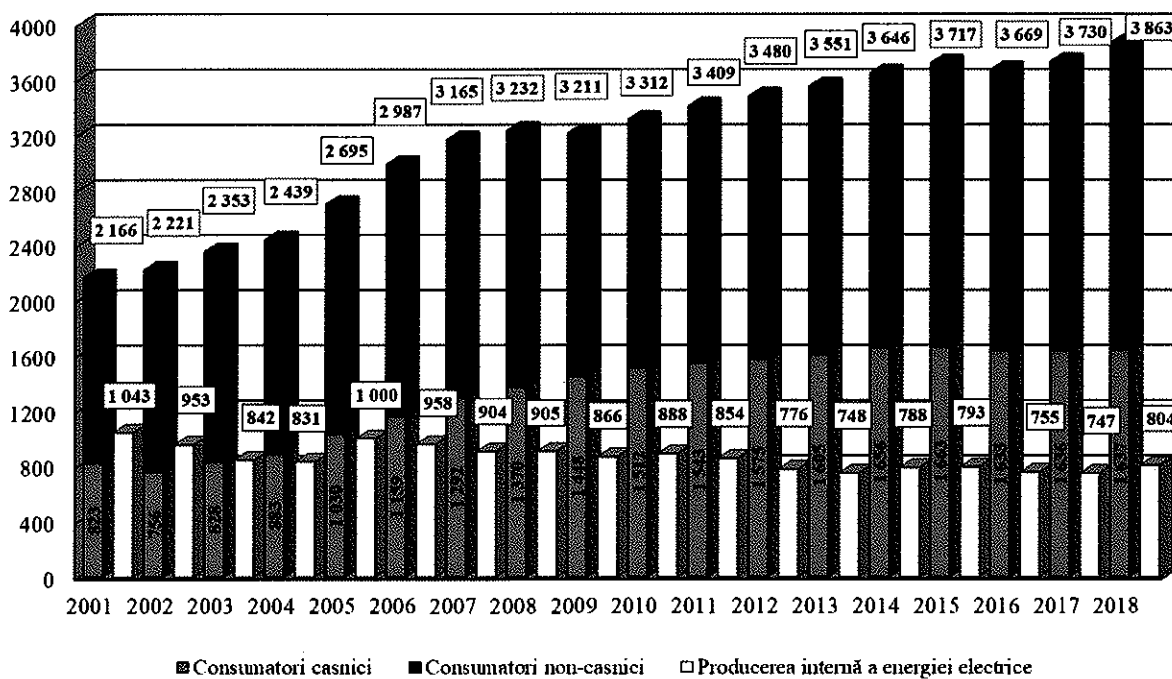

Figura 3. Producerea și consumul de energie electrică în perioada 2001-2018, mil. kWh

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Drept urmare a avut loc modificarea structurii consumului de energie electrică. În așa mod, ponderea în consumul total de energie electrică a consumatorilor casnici față de anul anterior s-a diminuat cu 1.5 puncte procentuale, iar al celor noncasnici a sporit, corespunzător, cu 1.5 p. p., constituind, în 2018, pe categoriile nominalizate 42.4 % și, respectiv, 57.6 %. În același timp, a avut loc diminuarea ponderii consumatorilor casnici din localitățile rurale cu 0.4 p. p., de la 20.6 % la 20.2 %, iar a celor din localitățile urbane cu 1.0 p. p., de la 23.2 % la 22.2 %.

Cu referință la tendința benefică din ultimii ani de micșorare a cotei consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică, vom sublinia, că nivelul mediu al consumului tehnologic și al pierderilor per total pe operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice a rămas practic la nivelul anului precedent (8.3 %), aceeași evoluție a indicatorului dat fiind caracteristică și pentru fiecare operator al sistemului de distribuție în parte. Astfel, în cazul S.A. „RED Nord” parametrul respectiv a rămas identic anului precedent, iar în cazul Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. a fost înregistrată o evoluție nesemnificativă (+0,01 p. p.). De menționat aici că, cuantumul

consumului tehnologic și al pierderilor de energie electrică înregistrate în rețeaua electrică a S.A. „RED Nord” în anul 2018 înglobează și nivelul pierderilor de energie electrică din rețeaua electrică de distribuție deținută anterior de S.A. „RED Nord-Vest”, ca rezultat al fuziunii prin absorbție a S.A. „RED Nord-Vest” de către S.A. „RED Nord” la finele anului 2017.

Tabelul 5. Consumul tehnologic și pierderile de energie electrică în rețelele electrice de distribuție

Operatorul sistemului de distribuție	Consumul tehnologic și pierderile efective (în % față de energia electrică intrată în rețelele electrice de distribuție)						
	2001	2005	2010	2015	2016	2017	2018
RED Nord	28.4*	14.39*	10.43*	9.19	8.82	8.74	8.87
RED Nord-Vest	39.9*	20.07*	12.98*	9.32	9.77	9.13	×
RED Union Fenosa	28.0*	21.44*	13.68*	8.21	8.25	8.12	8.13

* în % față de energia electrică la punctele de ieșire din rețeaua electrică de transport

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Investiții în sistemul electroenergetic în anul 2018

Implementarea investițiilor în rețelele electrice de transport și de distribuție reprezintă o cerință absolut necesară pentru menținerea funcționalității sistemului electroenergetic și asigurarea fiabilității serviciului de furnizare a energiei electrice către consumatorii finali, în condiții de securitate, calitate și eficiență tehnico-economică.

Procesul de planificare, aprobare și efectuare a investițiilor de către titularii de licențe este reglementat de Legea cu privire la energia electrică nr. 107 din 27.05.2016, precum și de Regulamentul privind planificarea, aprobarea și efectuarea investițiilor, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției nr. 283 din 15.11.2016.

Pentru anul 2018, ANRE a aprobat planurile de investiții pentru operatorul sistemului de transport – Î.S. „Moldelectrica”, în valoare totală de 392556.3 mii lei, pentru operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice în valoare totală de 613450.9 mii lei, și pentru furnizorii de energie electrică în valoare totală de 2074.2 mii lei (Tabelul 6).

Este important de menționat că operatorii de sistem respectă cerințele privind direcționarea fluxurilor financiare destinate investițiilor anuale, astfel că în anul 2018, peste 80 % din investițiile implementate de operatorii de sistem au fost destinate

pentru implementarea proiectelor investiționale în rețelele electrice existente, precum și pentru construcția rețelelor electrice noi (Figura 4).

Tabelul 6. Investiții planificate și aprobate pentru operatorii de sistem și furnizorii de energie electrică pentru anul 2018

Nr.	Denumirea titularului de licență / Operatorului de sistem		Unitatea de măsură	Investiții planificate aprobate de ANRE
1	Operatorul sistemului de transport	Î.S. „Moldelectrica”	mii lei	392556.3
2	Operatorul sistemului de distribuție	Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.	mii lei	385549.2
3		S.A. „RED Nord”	mii lei	227901.7
4	Furnizorul	Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.	mii lei	1780
5		S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	mii lei	294.2
TOTAL			mii lei	1008081.4

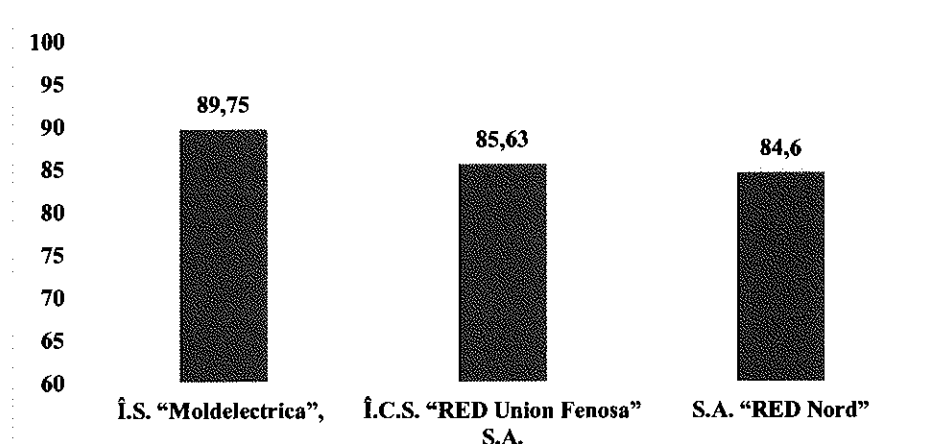

Figura 4. Ponderea investițiilor (2018) în rețelele electrice existente și construcția rețelelor electrice noi, %

În același timp, în scopul recuperării prin tarif, de către ANRE au fost recunoscute investiții realizate în anul 2017 de titularii de licențe, pentru transportul energiei electrice în valoare totală de 66254.1 mii lei, pentru distribuția energiei electrice în valoare totală de 435136 mii lei, și pentru furnizarea energiei electrice în valoare totală de 1637.1 mii lei (Tabelul 7).

Tabelul 7. Investiții aprobate și realizate de operatorii de sistem și furnizorii de energie electrică în anul 2017

Nr.	Denumirea titularului de licență / Operatorului de sistem		Unitatea de măsură	Investiții planificate aprobate de ANRE	Investiții realizate aprobate de ANRE
1	Operatorul sistemului de transport	Î.S. „Moldelectrica”	mii lei	306593	66254.1
2	Operatorul sistemului de distribuție	Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.	mii lei	302213	273159.9
3		S.A. „RED Nord”	mii lei	171705.1	161976.15
4		S.A. „RED Nord-Vest”	mii lei	53529	
5	Furnizorul	Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.	mii lei	1661.3	1435.6
6		S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”	mii lei	719	201.5
TOTAL			mii lei	836420.4	503027.25

2.1.1 Producerea energiei electrice din surse regenerabile de energie (SRE)

În conformitate cu prevederile Legii energiei regenerabile, nr. 160 din 12.07.2007, ANRE a aprobat tarifele pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, calculate de către producători în conformitate cu metodologia elaborată și aprobată de Agenție.

Astfel, pe parcursul anului 2018 Agenția a adoptat 12 hotărâri de aprobare a tarifelor la producerea energiei electrice pentru diferite tipuri de energie regenerabilă, capacitatea sumară a instalațiilor de producere a acestora fiind de 20.66 MW, dintre care 20.54 MW capacitatea instalațiilor eoliene.

Toate centralele electrice, ce aparțin producătorilor de energie electrică din surse regenerabile, pentru care au fost aprobate tarife până în prezent, sunt racordate la rețelele electrice de distribuție, cu excepția centralei electrice ce aparține Î.C.S. „Covoare Lux” S.R.L., care este racordată la rețeaua electrică de transport ce aparține Î.S. „Moldelectrica”.

Pe parcursul anului 2018, au fost emise garanții de origine, pentru o cantitate totală de energie electrică produsă din surse regenerabile de 51.66 GWh. Cantitatea

respectivă de energie electrică produsă s-a majorat cu ≈ 71.1 % comparativ cu anul 2017, an pe parcursul căruia a fost livrată în rețelele electrice o cantitate totală de energie electrică produsă din surse regenerabile de 30.19 GWh. De remarcat că, cea mai mare cantitate de energie electrică produsă din SRE este produsă de centrala electrică ce aparține Î.M. „Sudzucker Moldova” S.A., cu o putere instalată de 3.6 MW, care utilizează în calitate de combustibil biogazul produs din deșeurile organice (borhot de sfeclă de zahăr) obținute la fabrica de zahăr din or. Drochia.

În Tabelul 8 sunt prezentate date agregate pe diferite tipuri de SRE, cu privire la capacitatea instalată a centralelor electrice, cu privire la cantitățile de energie electrică, produsă din SRE și livrate în rețelele electrice pentru care au fost emise garanții de origine producătorilor respectivi, în perioada anilor 2016-2018.

Tabelul 8. Producerea energiei electrice din surse regenerabile în anii 2016-2018 conform garanțiilor de origine emise

Tip SRE	Capacitate instalată, kW	Cantitate energie electrică produsă și livrată în rețelele electrice, mii kWh		
		2016	2017	2018
Energie solară (fotovoltaică)	2131.4	1311.0	1509.2	1457.2
Biogaz (produs din biomasă)	5709	14030.4	21575.9	27960.5
Energie eoliană	29330	2476.7	7065.6	21968.0
Energie hidroelectrică	254		38.4	279.0
Total	37424.4	17818.1	30189.1	51664.6

Energia electrică produsă din biogaz deține cea mai mare pondere în cantitatea totală de energie electrică, produsă din SRE în anul 2018 (54.1 % din cantitatea totală de energie electrică produsă din surse regenerabile), urmată de energia electrică produsă din energie eoliană (42.5 %) și, respectiv, energia electrică produsă din energie solară (2.8 %)(Figura 5).

ANRE a aprobat tarife pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de centralele electrice pentru 58 producători, care dețin centrale electrice cu capacitatea totală cumulată de 37.424 MW. Structura capacităților de producere a energiei electrice din surse regenerabile pentru care au fost aprobate tarife de către ANRE, pe tipuri de surse regenerabile de energie este prezentată în Figura 6.

Concomitent, evoluția capacităților instalate ale centralelor electrice care produc energie electrică din SRE, precum și evoluția producerii energiei electrice (EE-SRE), separat pe tipuri de SRE (energie solară, biogaz, energie eoliană și hidroelectrică), în perioada 2011-2018 este reprezentată în Figura 7.

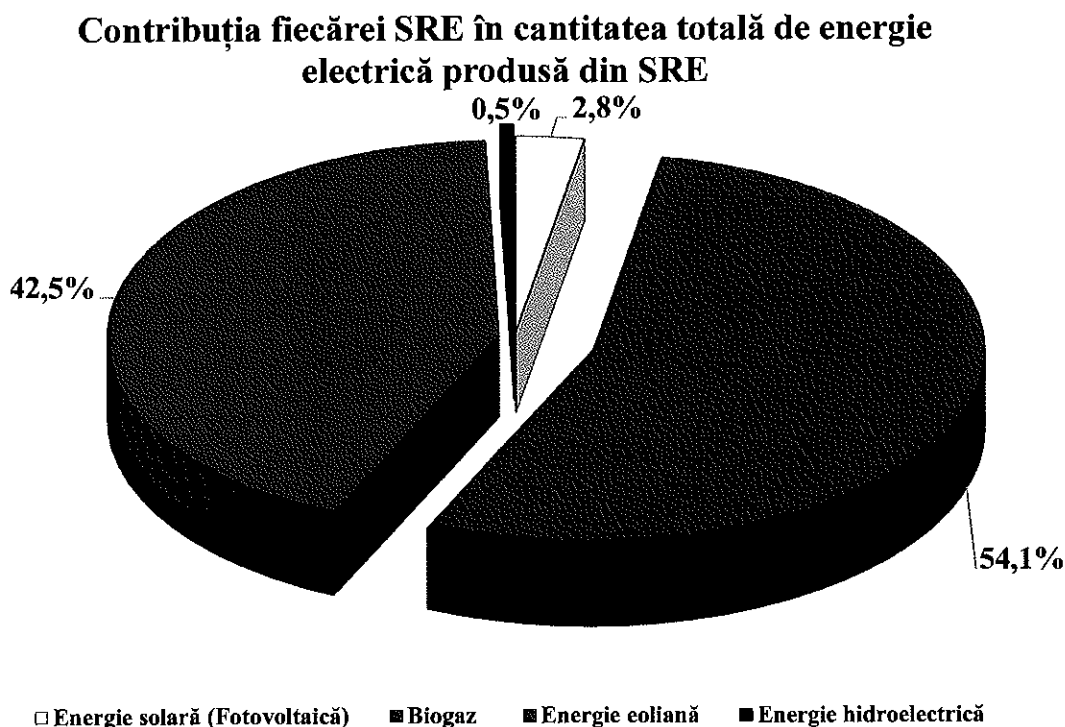

Figura 5 . Contribuția fiecărei SRE în cantitatea totală de energie electrică produsă din SRE în anul 2018

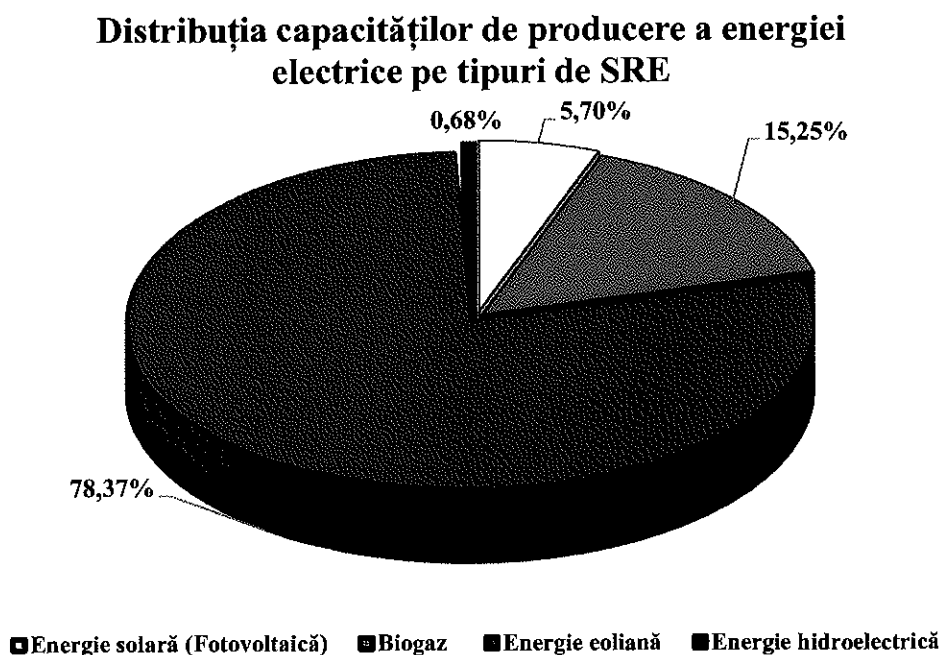

Figura 6. Distribuția capacităților de producere a energiei electrice pe tipuri de SRE

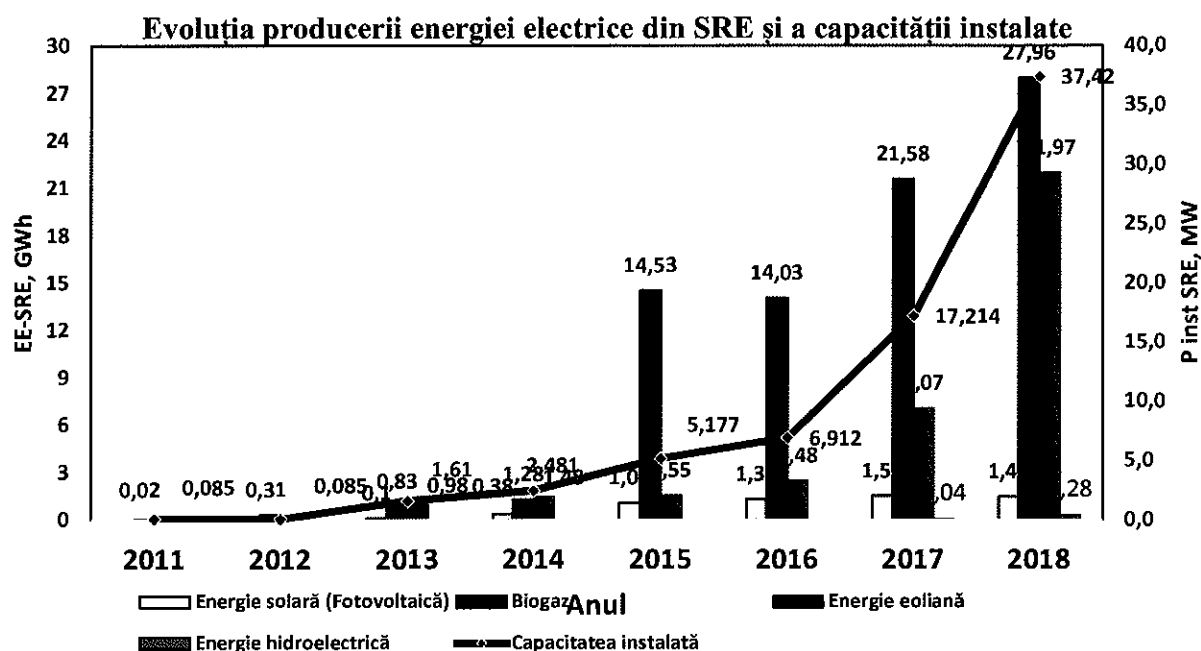

Figura 7 . Evoluția producerii energiei electrice divizate pe tipuri de SRE și a capacității totale instalate

2.2. Sectorul termoeenergetic

Pe parcursul anului 2018, serviciile publice de alimentare cu energie termică prin sistemele centralizate au fost asigurate de către 7 titulari de licențe, care își desfășoară activitățile de producere, distribuție și furnizare a energiei termice în municipii și orașe.

Evoluția balanței energiei termice în perioada anilor 2016-2018 este redată în Tabelul 9.

Cantitatea totală de energie termică produsă de către centralele electrice de termoficare și centralele termice ale întreprinderilor reglementate din sectorul termoeenergetic (fără consumul tehnologic și consumul propriu), în anul 2018, a constituit 1979.5 mii Gcal, fiind în creștere cu 94.4 mii Gcal, sau cu 5 %, comparativ cu cantitatea de energie termică produsă în anul precedent, iar față de indicatorul respectiv din anul 2016 fiind mai mare cu 13.3 mii Gcal, ceea ce constituie ≈ 0.7 %.

Tabelul 9. Evoluția balanței energiei termice în anii 2016-2018

Denumirea întreprinderii	Energia termică livrată în rețeaua termică, mii Gcal			Pierderi de energie termică în rețeaua termică, mii Gcal			Livrat util consumatorilor, mii Gcal			Pondere în totalul de livrări, %		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
S.A. „Termoelectrica”	1698.7	1635.8	1710.1	324.3	349.6	335.8	1374.4	1286.3	1374.2	86.3	86.5	86.3
S.A. „CET-Nord”	205.1	192.9	211.8	43.3	42.5	45.0	161.8	150.4	166.8	10.2	10.1	10.5
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	26.7	25.1	28.2	2.4	2.7	3.2	24.2	22.4	25.0	1.5	1.5	1.5
Î.M. „Termogaz-Bălți”	11.7	11.2	12.4	1.3	1.2	1.3	10.5	10.1	11.0	0.7	0.7	0.7
S.A. „Comgaz Plus”	8.8	7.4	7.1	1.4	1.0	0.9	7.4	6.4	6.2	0.5	0.4	0.4
Î. M. R. C.T. Comrat	7.5	7.0	7.9	0.2	0.3	0.3	7.3	6.7	7.6	0.5	0.5	0.5
S.R.L. „Thermohouse”	5.5	3.5	0.0	0.8	0.5	0.0	4.6	3.0	0.0	0.3	0.2	0.0
Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”	2.1	2.1	2.0	0.1	0.2	0.1	2.0	1.9	1.9	0.1	0.1	0.1
Total pe întreprinderile reglementate	1966.2	1885.1	1979.5	373.8	398.0	386.7	1592.3	1487.2	1592.8	100	100	100

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Deși perioada de funcționare a utilajului pe parcursul sezonului de încălzire în anul 2018 a fost comparativ egală cu indicatorul respectiv venit anului 2017, majorarea cantității de energie termică produsă a fost condiționată de temperaturile mediului, mai scăzute, înregistrate în anul 2018.

Consumul tehnologic și pierderile efective de energie termică, în anul 2018, au constituit 386.7 mii Gcal, ceea ce reprezintă 19.5 % din cantitatea energiei termice intrate în rețeaua termică, în valoare relativă fiind micșorată cu 1.6 p. p., iar în valoare absolută fiind mai mică cu 11.3 mii Gcal față de anul 2017.

În anul 2018 a fost livrată energie termică consumatorilor în cantitate de 1592.8 mii Gcal, fiind în creștere cu 105.7 mii Gcal (7.1 %) comparativ cu anul precedent (Tabelul 10, Figura 8).

În anul 2018, cel mai important furnizor de energie termică S.A. „Termoelectrica” a înregistrat o majorare a cantității de energie termică livrată cu 88 mii Gcal (6.8 %) față de anul 2017. De asemenea, cantitatea de energie termică livrată consumatorilor s-a majorat și la majoritatea celorlalți titulari de licențe. La S.A. „CET-Nord” s-a majorat cantitatea de energie termică livrată cu 16.5 mii Gcal (11.0 %), S.A. „Apă-Canal Chișinău” – cu 2.5 mii Gcal (11.4 %), Î.M. „Termogaz-Bălți” – cu 0.98 mii Gcal (9.7 %), Î. M. R. C. T. Comrat – cu 0.89 mii Gcal (13.3 %). În același timp, în cazul unor titulari de licențe, cantitatea de energie termică livrată consumatorilor s-a micșorat. Astfel, S.A. „Comgaz Plus” a înregistrat o micșorare a cantității de energie termică livrată cu 0.13 mii Gcal (2.0 %) în raport cu anul 2017,

I.M. „Servicii Comunale Glodeni” – cu 0.02 mii Gcal (1.1 %). Reducerea cantității de energie termică livrată consumatorilor a fost cauzată de reducerea numărului de consumatori.

Tabelul 10. Dinamica livrărilor de energie termică în perioada 2015-2018

Denumirea întreprinderii	Livrat util consumatorilor, mii Gcal				Modificări, %		
	2015	2016	2017	2018	2016/ 2015	2017/ 2016	2018/ 2017
S.A. „Termoelectrica”	1302.6	1374.44	1286.27	1374.24	5.52	-6.41	6.84
S.A. „CET-Nord”	156.73	161.81	150.37	166.84	3.24	-7.07	10.96
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	23.00	24.24	22.41	24.97	5.39	-7.55	11.39
Î.M. „Termogaz-Bălți”	10.51	10.47	10.07	11.05	-0.38	-3.82	9.73
S.A. „Comgaz Plu”	7.37	7.42	6.36	6.23	0.68	-14.29	-1.97
Î. M. R. C.T. Comrat	5.95	7.29	6.71	7.61	22.52	-7.96	13.33
S.R.L. „Thermohouse”	0.00	4.63	3.03	0.00		-34.56	-100
I.M. „Servicii Comunale Glodeni”	1.89	2.02	1.92	1.90	6.88	-4.95	-1.05
Total pe întreprinderile reglementate	1513.3	1592.3	1487.1	1592.8	5.22	-6.61	7.11

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

În anul 2018, reieșind din datele prezentate de titularii de licență pe categorii de consumatori, a fost înregistrată o majorare a consumului de energie termică, cea mai semnificativă majorare fiind la consumatorii casnici, cu 71.4 mii Gcal sau cu 6.2%. Aceasta a fost determinată de majorarea consumului de energie termică la consumatorii casnici deserviți de S.A. „Termoelectrica”. Comparativ cu anul precedent, a fost înregistrată majorarea cantității de energie termică furnizată instituțiilor bugetare – cu 19.6 mii Gcal (9.5 %), iar în cazul agenților economici majorarea a constituit 14.7 mii Gcal, sau cu 11.5 %. Or, creșterile consumului de energie termică, pe categorii de consumatori nu au fost în măsură să modifice cât de cât semnificativ ponderea categoriilor monitorizate în consumul total (Tabelul 11 și Figura 9).

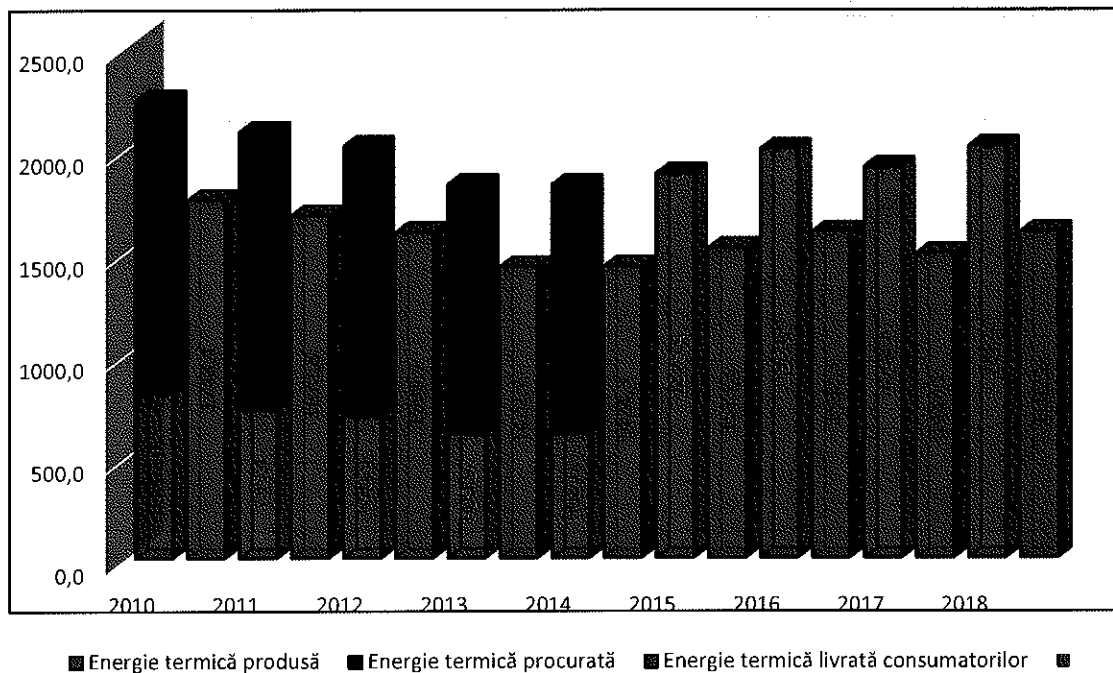

Figura 8. Producerea și livrarea energiei termice consumatorilor, mii Gcal

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Tabelul 11. Livrarea energiei termice pe categorii de consumatori, mii Gcal

Categorii de consumatori	2015	2016	2017	2018	Modificări					
					2016/2015		2017/2016		2018/2017	
					mii Gcal	%	mii Gcal	%	mii Gcal	%
Consumatori casnici	1171.6	1225.71	1152.14	1223.6	54.1	4.6	-73.6	-6.0	71.4	6.2
Instituții bugetare	216.5	226.55	207.13	226.7	10.1	4.6	-19.4	-8.6	19.6	9.5
Agenți economici	125.2	140.06	127.87	142.5	14.9	11.9	-12.2	-8.7	14.7	11.5
Total livrat util consumatorilor	1513.3	1592.3	1487.1	1592.8	79.0	5.2	-105.2	-6.6	105.7	7.1

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

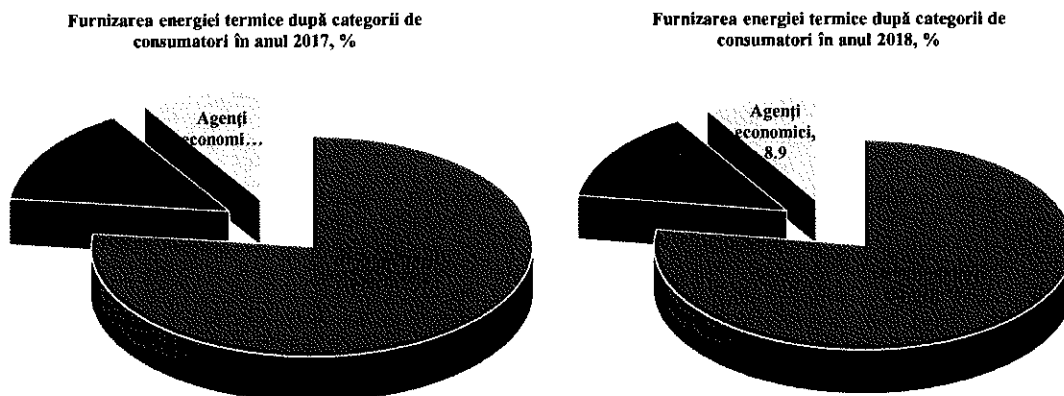

Figura 9. Livrarea energiei termice pe categorii de consumatori în anii 2017 și 2018

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

2.3. Sectorul gazelor naturale

ANRE realizează o activitate de monitorizare continuă a relațiilor economice din sectorul gazelor naturale în baza datelor și informațiilor prezentate de titularii de licențe. În baza analizelor efectuate asupra datelor furnizate de titularii de licențe care desfășoară activități licențiate în sectorul gazelor naturale pe parcursul anului 2018, au rezultat următoarele concluzii.

În anul 2018 gazele naturale furnizate pe piața din Republica Moldova au fost procurate de la S.A.P. „Gazprom” din Federația Rusă, volumul total de gaze naturale procurat constituind 1129.7 mil. m³. Volumul total de gaze naturale, procurat în anul 2018, comparativ cu anul precedent, s-a majorat cu 95.8 mil. m³ (+9.3 %). Analizând procurările totale de gaze naturale pentru o perioadă mai îndelungată de timp, constatăm o stopare începând cu anul 2014 a tendinței de diminuare continuă caracteristică perioadei anilor 2005-2013, , înregistrându-se creșteri în anii 2014 și 2016 de 2.1 % și, respectiv, de 3.0 %, dar și o majorare mai semnificativă, cu 9.3 %, în anul 2018.

Datele prezentate în Tabelul 12 denotă că consumul de gaze naturale în Republica Moldova (atât distribuite consumatorilor finali, cât și livrate direct din rețelele de transport al gazelor naturale) în anul 2018 s-a majorat semnificativ în comparație cu anul precedent, cu 104.4 mil m³ (10.8 %).

Începând cu luna ianuarie 2018, prețul de achiziție a gazelor naturale a constituit 191.4 dolari SUA/1000 m³, preț valabil pentru trimestrul unu al anului 2018 și care a

fost mai mare cu 9.6 % decât cel din perioada trimestrială anterioară (în trimestrul patru 2017 – 174.7 dolari SUA/1000 m³). Ulterior, calculat conform formulei prestabilite în contractul de procurare a gazelor naturale, modificat trimestrial, prețul de achiziție a fost în continuă creștere și a constituit în trimestrul doi – 208.7 dolari SUA/1000 m³, în trimestrul trei – 232.1 dolari SUA/1000 m³ și în trimestrul patru – 248.2 dolari SUA/1000 m³. Astfel, prețul mediu la care au fost efectuate procurările de gaze naturale din import în anul 2018, a constituit 217.5 dolari SUA/1000 m³, preț ce este cu 34.2 % mai mare decât cel achitat în anul 2017 (162.1 dolari SUA/1000 m³) (Figura 10).

Tabelul 12. Volumele de gaze naturale procurate și furnizate consumatorii finali (2001-2018)

Indicii	Unitatea de măsură	2001	2005	2010	2016	2017	2018	Modificări			
								2017/2016		2018/2017	
								Suma	%	Suma	%
1. Volumul de gaze naturale procurate - total	mil. m ³	1127.0	1418.6	1187.8	1038.4	1033.9	1129.7	-4.5	-0.4	+95.8	+9.3
	mil. lei	1131.8	1364.9	3674.0	4036.8	3107.3	4146.0	-929.5	-23.0	+1038.6	+33.4
2. Prețul mediu de procurare a gazelor naturale	\$/1000 m ³	78.0	76.1	250.1	193.5	162.05	217.5	-31.45	-16.3	+55.4	+34.2
	lei/1000m ³	1004	962	3093	3887	3005.4	3670.0	-881.6	-22.7	+664.5	+22.1
3. Volumul de gaze naturale livrate (inclusiv din rețelele de transport) - total	mil. m ³	1108.5	1315	1089.8	965.3	965.1	1069.5	-0.2	0.0	+104.4	+10.8
	mil. lei	1004	1551	4362.2	5873.5	5762.4	5384.6	-201.1	-1.9	-377.7	-6.6
4. Prețul mediu de furnizare a gazelor naturale (cu TVA)	lei/1000 m ³	906	1180	4003	6085	5970.7	5034.8	-114.3	-1.9	-935.9	-15.7

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Totodată, exprimat în lei moldovenești, dat fiind aprecierea de 9 % în termeni nominali a monedei naționale față de dolarul SUA, prețul de procurare a înregistrat o creștere de 22.1 %, de la 3005 lei la 3670 lei pentru 1000 m³. În același timp, prețul mediu de furnizare a gazelor naturale consumatorilor finali a înregistrat o diminuare, cu 15.7 %, de la 5971 lei la 5035 lei pentru 1000 m³, micșorare generată de aprobarea în luna martie 2018 a prețurilor reglementate la gazele naturale, în mediu cu 20.3 % mai mici decât prețurile anterioare. Concomitent, venitul obținut de S.A. „Moldovagaz” din furnizarea gazelor naturale s-a diminuat cu 6.5 %, de la 5762.4 mil. lei la 5384.6 mil. lei.

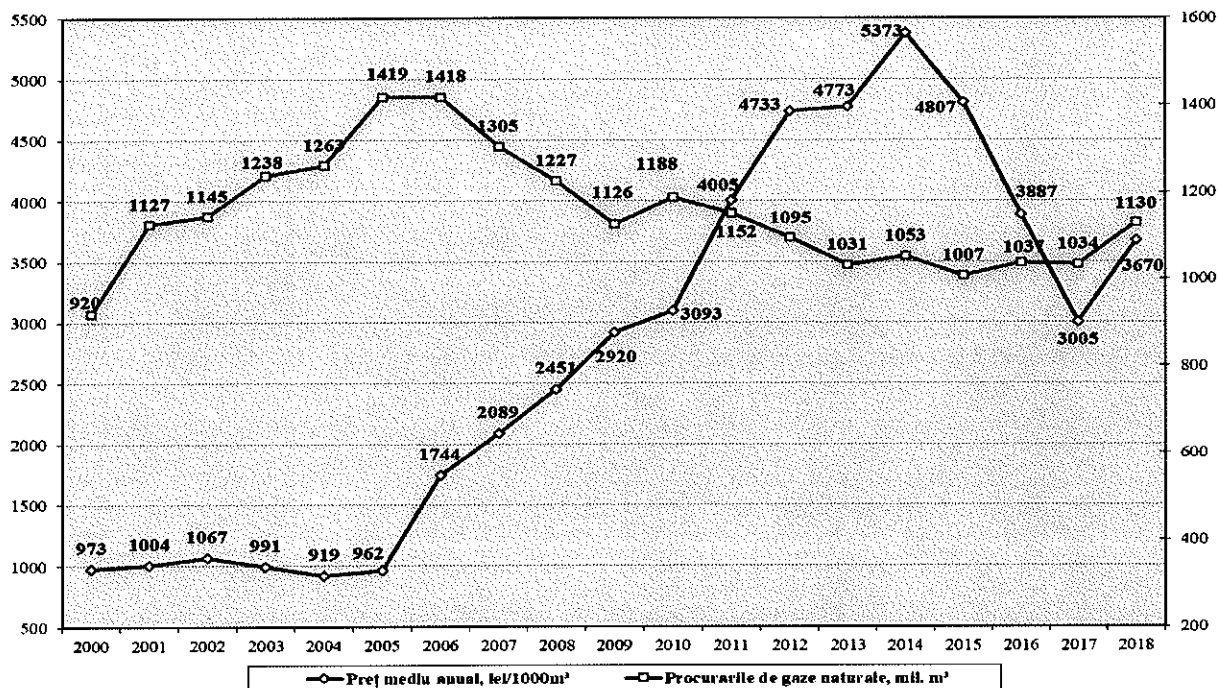

Figura 10. Procurările de gaze naturale și prețul mediu de import în perioada 2000-2018

Referitor la dinamica livrărilor de gaze naturale consumatorilor finali în parte pe zonele deservite de către operatorii sistemelor de distribuție, menționăm că, în anul 2018, pentru toți operatorii sistemelor de distribuție a fost caracteristică creșterea volumelor de gaze naturale distribuite, or, în anul 2017 trei operatori ai sistemelor de distribuție, inclusiv S.R.L. „Chișinău-gaz”, au înregistrat o diminuare a volumelor de gaze naturale distribuite (Tabelul 13).

Cele mai semnificative creșteri, cu 20.1 % și 19.9 %, au revenit zonelor deservite de către operatorii sistemelor de distribuție S.R.L. „Florești-gaz” și, corespunzător, S.R.L. „Orhei-gaz”, ceilalți 10 operatori ai sistemelor de distribuție au realizat creșteri mai mici, cuprinse între 8.1 % și 17.3 %. În cazul celor 3 operatori ai sistemelor de distribuție (S.R.L. „Chișinău-gaz”, S.R.L. „Bălți-gaz” și S.R.L. „Taraclia-gaz”), care în anul 2017 au înregistrat diminuări de la 0.9 % la 3.8 %, în anul 2018, de asemenea, s-au înregistrat majorări cuprinse între 8.1 % și 10.7 %.

Dinamica neuniformă a consumului de gaze naturale în teritoriile autorizate ale operatorilor sistemelor de distribuție în anul 2018 a generat modificări ale ponderii acestora în livrările de gaze naturale consumatorilor finali (Figura 11). În așa mod, deși în mediu pe operatorii sistemelor de distribuție a fost înregistrată o creștere de 10.5 %, cota-parte a consumului de gaze naturale în zona de activitate a

S.R.L. „Chișinău-gaz”, S.R.L. „Bălți-gaz” și S.R.L. „Cahul-gaz” în structura consumului total în cazul primului operator s-a diminuat cu 1.4 p. p. și, corespunzător, cu 0.1 p. p. în cazul celorlalți 2 operatori menționați. În același timp, în zonele de activitate ale 8 operatori ai sistemelor de distribuție, concomitent cu creșterea consumului de gaze naturale, s-au majorat și cotele-părți ale acestora în consumul total, de la 0.1 p. p. până la 0.4 p. p., iar ponderea S.R.L. „Taraclia-gaz” în livrările totale de gaze naturale în anii 2017 și 2018 a rămas neschimbată. De asemenea, ponderea consumului de gaze naturale în teritoriul autorizat al S.R.L. „Edineț-gaz” a sporit cu 0.1 p.p.

Tabelul 13. Evoluția volumelor de gaze naturale distribuite de operatorii sistemelor de distribuție (2016-2018)

Nr. crt.	Denumirea întreprinderii	Livrat consumatorilor finali, mil. m ³					Ponderea în livrările totale, %				
		2016	2017	2018	Modificări		2016	2017	2018	Modificări	
					2017/ 2016, %	2018/ 2017, %				2017/ 2016, p.p.	2018/ 2017, p.p.
1.	S.R.L. „Chișinău-gaz”	609.3	594.6	642.9	-2.4	+8.1	64.9	63.4	62.0	-1.5	-1.4
2.	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	54.3	58.6	68.7	+7.9	+17.2	5.8	6.2	6.6	+0.4	+0.4
3.	S.R.L. „Bălți-gaz”	85.7	84.9	92.1	-0.9	+8.5	9.1	9.0	8.9	-0.1	-0.1
4.	S.R.L. „Edineț-gaz”	35.0	35.6	41.4	+1.7	+16.3	3.7	3.8	4.0	+0.1	+0.2
5.	S.R.L. „Florești-gaz”	26.6	31.9	38.3	+19.9	+20.1	2.8	3.4	3.7	+0.6	+0.3
6.	S.R.L. „Orhei-gaz”	26.3	27.2	32.6	+3.4	+19.9	2.8	2.9	3.1	+0.1	+0.2
7.	S.R.L. „Ștefan Vodă-gaz”	13.5	14.0	16.4	+3.7	+17.1	1.4	1.5	1.6	+0.1	+0.1
8.	S.R.L. „Gagauz-gaz”	27.6	30.1	35.3	+9.1	+17.3	2.9	3.2	3.4	+0.3	+0.2
9.	S.R.L. „Cahul-gaz”	21.3	22.1	24.3	+3.8	+10.0	2.3	2.4	2.3	+0.1	-0.1
10.	S.R.L. „Taraclia-gaz”	7.8	7.5	8.3	-3.8	+10.7	0.8	0.8	0.8	0.0	0.0
11.	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	11.8	12.2	14.2	+3.4	+16.4	1.3	1.3	1.4	0.0	+0.1
12.	S.R.L. „Ungheni-gaz”	19.3	19.6	22.3	+1.6	+13.8	2.1	2.1	2.2	0.0	+0.1
Total		938.5	938.3	1036.8	0.0	10.5	100.0	100.0	100.0	0.0	0.0

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

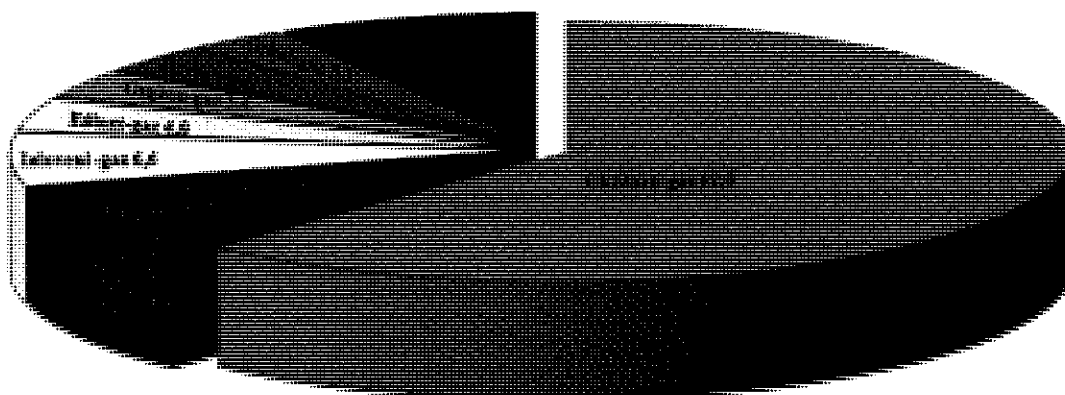

Figura 11. Structura livrărilor de gaze naturale pe întreprinderi în anul 2018, %

În condițiile majorării în anul 2018 a consumului de gaze naturale în total cu 104.4 mil. m³ (10.8 %), atestăm tendințe similare de creștere a cantităților de gaze naturale consumate de fiecare din categoriile monitorizate de consumatori finali, însă, intensitatea acestora a variat (Tabelul 14).

Tabelul 14. Structura furnizării gazelor naturale pe categorii de consumatori finali (2016-2018)

Categoriile de consumatori finali	2016		2017		2018		2017 / 2016		2018 / 2017	
	mil. m ³	%	mil. m ³	%	mil. m ³	%	mil. m ³	%	mil. m ³	%
Consumul de gaze naturale (livrat consumatorilor finali), total	965.3	100.0	965.1	100.0	1069,5	100,0	-0.2	0.0	104.4	10.8
incl.: consumatori casnici	285.3	29.5	302.8	31.4	346.4	32.4	+17.5	+6.1	+43.6	+14.4
instituții publice	45.1	4.7	45.4	4.7	51.2	4.8	+0.3	+0.7	+5.8	+12.7
sectorul energetic	404.3	41.9	384.0	39.8	404.9	37.9	-20.3	-5.0	+20.9	+5.4
alți agenți economici	230.6	23.9	232.9	24.1	267.1	25.0	+2.3	+1.0	+34.1	+14.7

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Cea mai relevantă creștere atât relativă, cât și absolută a consumului de gaze naturale în anul 2018, cu 43.6 mil. m³ (sau cu 14.4 %), a fost înregistrată de către consumatorii casnici. Concomitent, în contextul sporirii generale a consumului de gaze naturale, în cazul altor agenți economici a avut loc o majorare a consumului de

gaze naturale, cu 34.1 mil. m³, sau cu 14.7 %, după o creștere pentru această categorie de consumatori în perioada anuală precedentă (2017) mai puțin semnificativă, de 1.0 %.

În cazul întreprinderilor din sectorul energetic care produc energie termică la centralele electrice de termoficare, centralele termice și o livrează consumatorilor de tip urban prin sistemele centralizate de alimentare cu energie termică a avut loc o majorare a consumului de gaze naturale, cu 20.9 mil. m³, sau 5.4 %, după o diminuare de 5.0 %, sau 20.3 mil. m³ pentru această categorie de consumatori finali în anul anterior (2017).

În structura consumului de gaze naturale în anul 2018, cea mai mare pondere, de 37.9 %, le-a revenit, ca și anterior, întreprinderilor din sectorul energetic, dar aceasta este în descreștere cu 1.9 p. p. față de perioada de referință anterioară, dar și cu 4.0 p. p. comparativ cu anul 2016. Totodată, ponderea consumului de gaze naturale revenită consumatorilor casnici, în condițiile majorării față de anii precedenți a consumului de gaze naturale de către această categorie, a sporit cu 1.0 p. p. și a constituit 32.4 %. De relevat că, cota-parte a consumului de gaze naturale revenită instituțiilor publice și altor agenți economici (exceptând cei din sectorul energetic), în perioada de referință a constituit 4.8 % și 25.0 % corespunzător, în ambele situații înregistrându-se și o creștere a ponderii acestora, de 0.1 p. p. și respectiv 0.9 p. p. (Figura 12).

Cu referință la dinamica structurii rețelelor de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție, întreprinderi afiliate S.A. „Moldovagaz”, de menționat că, la toți operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale s-a înregistrat creșterea lungimii rețelelor de distribuție a gazelor naturale (Tabelul 15). Acest fapt confirmă că operatorii sistemelor de distribuție dezvoltă în continuare rețelele de distribuție a gazelor naturale, pentru a satisface pe termen lung un nivel rezonabil al cererii privind prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale. Cele mai extinse rețele de distribuție a gazelor naturale aparțin S.R.L. „Ialoveni-gaz” și S.R.L. „Chișinău-gaz”, acestea constituind 16.0 % și, respectiv, 14.0 % din total.

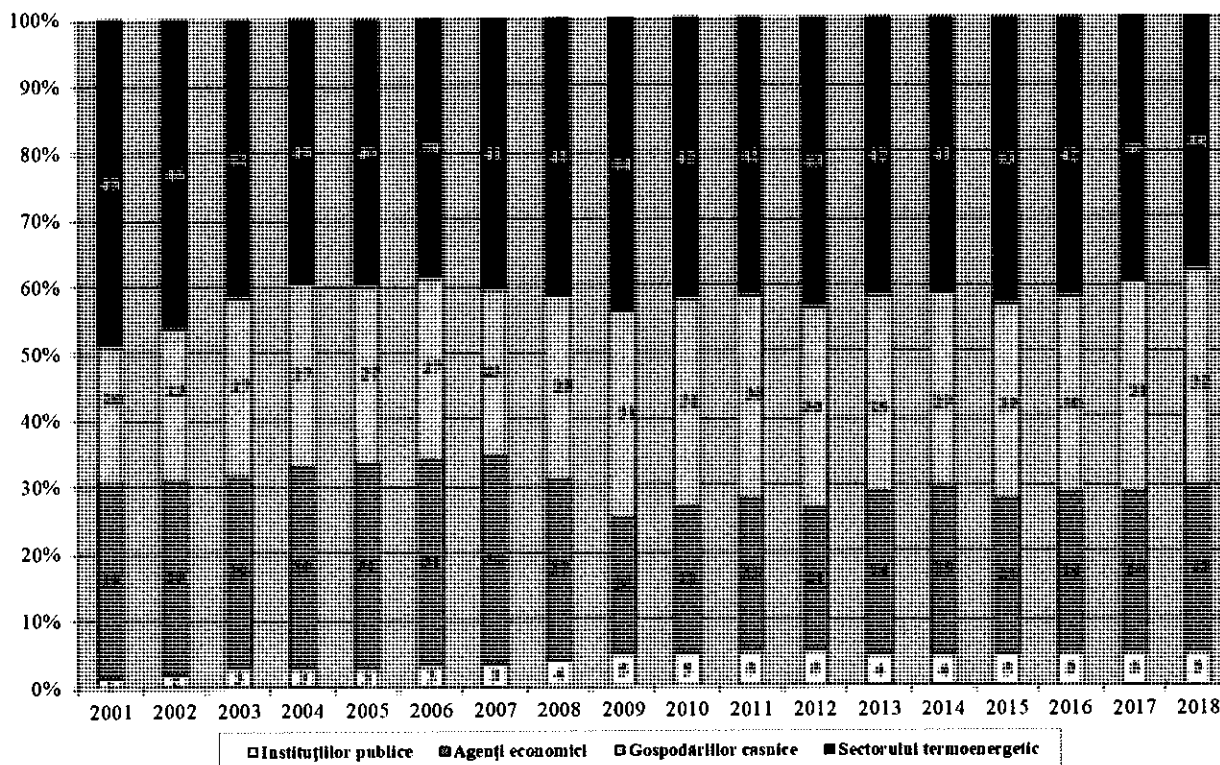

Figura 12. Structura consumului de gaze naturale pe categorii de consumatori finali în perioada 2001-2018, %

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Tabelul 15. Lungimea rețelilor de distribuție a gazelor naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție

Nr.	Denumirea întreprinderii	Lungimea rețelilor de distribuție a gazelor naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție, km				Creșteri, %	
		2015	2016	2017	2018	2017/2016	2018/2017
1.	S.R.L. „Chișinău-gaz”	2919.0	2979.5	3034.5	3130.3	1.8	3.2
2.	S.R.L. „Ialoveni-gaz”	3526.8	3541.0	3558.2	3588.4	0.5	0.8
3.	S.R.L. „Bălți-gaz”	1797.9	1804.5	1826.5	1847.6	1.2	1.2
4.	S.R.L. „Edineț-gaz”	1877.5	1883.8	1909.7	1924.5	1.4	0.8
5.	S.R.L. „Florești-gaz”	1573.2	1578.4	1582.9	1599.9	0.3	1.1
6.	S.R.L. „Orhei-gaz”	2002.1	2027.9	2060.8	2125.6	1.6	3.1
7.	S.R.L. „Ștefan Vodă-gaz”	1395.2	1404.0	1406.1	1413.7	0.2	0.5
8.	S.R.L. „Gagauz-gaz”	1888.1	1890.7	1901.3	1905.8	0.6	0.2
9.	S.R.L. „Cahul-gaz”	1388.0	1394.4	1420.8	1438.9	1.9	1.3
10.	S.R.L. „Taraclia-gaz”	626.7	627.4	633.7	635.0	1.0	0.2
11.	S.R.L. „Cimișlia-gaz”	1250.3	1264.2	1277.7	1326.3	1.1	3.8
12.	S.R.L. „Ungheni-gaz”	1326.6	1354.9	1386.7	1489.5	2.3	7.4
	Total	21571.3	21750.5	21998.9	22425.5	1.1	1.9

Sursa: Raportările titularilor de licențe – prelucrare ANRE

Investițiile în sistemul de gaze naturale în perioada 2015-2018

În conformitate cu Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, titularii de licență au obligația să dezvolte rețelelor de gaze naturale în legătură cu creșterea cererii de gaze naturale, astfel încât să fie asigurate fiabilitatea și continuitatea în aprovizionarea consumatorilor cu gaze naturale. Titularii de licențe, ținând cont de Strategia energetică a Republicii Moldova, de oferta și de cererea de gaze naturale, în conformitate cu cadrul de reglementare au obligația să elaboreze planuri și să realizeze investiții. În acest context, ANRE, în perioada anilor 2015–2018, a aprobat planurile de investiții ale titularilor de licențe, întreprinderi afiliate S.A. „Moldovagaz” în valoare totală de 900.68 mil. lei. În scopul recuperării investițiilor prin tarif, de către ANRE au fost aprobate investițiile realizate de titularii de licențe pentru perioada 2015-2016 în valoare de 460.16 mil. lei (Anexa nr. 1). Totodată, de către Consiliul de Administrație al ANRE urmează a fi aprobate investițiile realizate în perioada anilor 2017-2018 în scopul recuperării prin tarif.

Este de menționat că din valoarea totală a investițiilor aprobate de ANRE, 52.6 % revin S.R.L. „Moldovatrangaz” – operator al sistemului de transport al gazelor naturale, 40.3 % le revin celor 12 titulari de licențe pentru distribuția gazelor naturale, afiliați S.A. „Moldovagaz”, iar 7.1 % revin furnizorului S.A. „Moldovagaz”. La fel, pentru anul 2018 – 87.6 % din totalul investițiilor operatorilor sistemelor de distribuție sunt investiții în rețele de distribuție a gazelor naturale și în construcții aferente acestora, iar în rețele de transport al gazelor naturale la operatorul sistemului de transport la nivel de 96.7 %.

Conform art. 42, alin. (14) și art. 49, alin. (11) din Legea nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, operatorii de sistem, anual, până la 30 aprilie, urmează să prezinte raportul privind realizarea planului de investiții pentru anul precedent, iar ulterior ANRE va aproba valoarea investițiilor care vor fi recuperate prin tarif.

Pentru anul 2019 ANRE a aprobat planurile de investiții ale titularilor de licență, întreprinderi afiliate S.A. „Moldovagaz” în valoare totală de 240.42 mil. lei. Din totalul investițiilor aprobate 59.8 % revin S.R.L. „Moldovatrangaz”, 39.5 % le revin celor 12 titulari de licență pentru distribuția gazelor naturale, afiliați S.A. „Moldovagaz”, iar 0.7 % revin furnizorului S.A. „Moldovagaz” (Anexa nr. 2).

2.4. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

În conformitate cu atribuțiile prevăzute de Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și a planului de activitate pentru anul 2018, ANRE a monitorizat activitatea economico-financiară a operatorilor care prestează servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare la nivel de regiuni, raioane, municipii și orașe, în baza rapoartelor privind activitatea operatorilor licențiați, prezentate de către aceștia.

Tabelul 16. Evoluția serviciilor publice de alimentare cu apă în anii 2017-2018

Denumirea întreprinderii	Volumul de apă captată, mii m ³		Volumul apei potabile procurate, mii m ³		Volumul de apă potabilă furnizată, mii m ³		Dinamica 2018/2017, %	Volumul de apă tehnologică furnizată, mii m ³		Consumul tehnologic și pierderile de apă în sistemul public de alimentare cu apă, mii m ³	
	2017	2018	2017	2018	2017	2018		2017	2018	2017	2018
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	71753.4	68720.1	0.0	0.0	42 759.9	43 461.0	101.6	1 364.5	1 361.7	27 565.2	23 848.2
I.M. „Regia Apă-Canal” Bălți	141.3	118.4	9 928.2	10 611.6	4 006.2	4 179.7	104.3	0.0	0.0	6 063.4	6 549.9
Î.M. „Apă-Canal” Cantemir	213.5	218.2	0.0	0.0	143.3	144.4	100.8	0.0	0.0	70.2	73.8
Î.M. „Apă-Canal” Cahul	2295.0	2 712.5	0.0	0.0	1 039.4	1 097.8	105.6	0.0	0.0	1 256.2	1 614.7
Î.M. „Apă-Canal” Ungheni	1847.1	1 706.3	0.0	0.0	1 223.3	1 206.6	98.6	0.0	0.0	624.2	499.7
Î.S.I. „Acva-Nord” Soroca	12471.6	12 694.1	0.0	0.0	11 733.2	12 408.9	105.8	0.0	0.0	738.4	285.2
Î.M. „Regia Apă-Canal” Orhei	1422.7	1 499.4	0.0	0.0	880.0	947.4	107.7	0.0	0.0	542.7	552.0
Î.M. „Apă-Canal” Vulcănești	228.7	247.1	0.0	0.0	136.9	164.5	120.2	0.0	0.0	91.8	82.6
S.C. „Amen-Ver” S.A. Hîncești	492.5	547.0	6.3	7.5	310.5	323.5	104.2	0.0	0.0	188.0	231.0
Î.M. „Apă-Canal” Ștefan Vodă	202.1	197.3	0.0	0.0	149.2	154.0	103.2	0.0	0.0	53.0	43.3
Î.M. „Apă-Canal” Telenesti	195.1	197.7	0.0	0.0	100.6	98.1	97.5	0.0	0.0	94.5	99.6
Î.M. „Apă-Canal” Anenii Noi	515.5	513.2	0.0	0.0	281.8	290.9	103.2	0.0	0.0	233.7	222.3
S.A. „Service-Comunale” Florești	744.3	735.3	14.4	16.9	498.1	535.2	107.5	0.0	0.0	260.6	217.0
Î.M. „Apă-Canal” Căușeni	383.4	401.2	0.0	0.0	241.3	259.1	107.4	0.0	0.0	142.2	142.1
Î.M. „Apă-Canal” Tarachia	354.0	471.8	0.0	0.0	214.6	229.4	106.9	0.0	0.0	139.4	242.4
Î.M. „Apă-Canal” Drochia	659.5	722.8	0.0	0.0	343.9	362.6	105.5	0.0	0.0	315.6	360.2
Î.M. „Apă-Termo” Ceadîr-Lunga	532.7	680.9	0.0	0.0	315.9	361.5	114.4	0.0	0.0	217.5	319.1
S.A. „Regia Apă-Canal Soroca”	0.0	0.0	1 449.3	1 511.3	730.2	782.6	107.2	0.0	0.0	719.2	728.7
Î.M. „G.C. Rîșcani”	310.3	312.3	0.0	0.0	210.0	237.1	112.9	0.0	0.1	100.3	75.1
Î.M. „Apă - Canal” Leova	318.4	343.6	0.0	0.0	210.2	230.6	109.7	0.0	0.0	108.0	112.6
Î.M. „RCL” Cricova	466.8	429.0	0.0	0.0	270.7	272.2	100.6	0.0	0.0	196.1	156.8
Î.M. „Apă - Canal Ocnița”	93.3	100.9	0.0	0.0	70.0	75.3	107.6	0.0	0.0	23.3	25.6
Î.M.D.P. „Apă - Canal” Singerei	405.7	441.3	0.0	0.0	248.4	254.7	102.5	0.0	0.0	157.3	186.6

Î.M. „GCL” Briceni	206.8	223.5	0.0	0.0	136.8	148.9	108.8	0.0	0.0	70.0	74.6
Î.M. „DPGCL Făleşti”	452.4	468.7	0.0	20.3	274.6	309.4	112.7	0.0	0.0	178.0	179.5
Î.M. „Servicii Publice” Cimișlia	582.7	601.3	0.0	0.0	260.9	289.4	110.9	0.0	0.0	321.8	312.0
Î.M. „SU - Canal” Comrat	1341.4	1 361.2	0.0	0.0	476.5	503.0	105.6	0.0	0.0	864.9	858.2
Î.M. „Servicii Com.Loc.” Rezina	501.1	478.5	0.0	0.0	263.3	257.4	97.8	0.0	0.0	237.8	221.1
Î.M. „Comunservice” Criuleni	386.7	431.2	0.0	0.0	157.8	180.1	114.2	0.0	0.0	228.8	251.1
Î.M. „Gospod.Com.Loc.” Călăraș	467.6	485.3	0.0	0.0	262.2	283.5	108.1	0.0	0.0	205.4	201.9
Î.M. „AQUA Basarabasca”	236.5	243.5	0.0	0.0	106.3	110.9	104.3	0.0	0.0	130.2	132.6
Î.M. „SC Glodeni”	34.5	15.7	162.1	201.8	130.7	145.5	111.3	0.0	0.0	66.0	72.0
SRL „Făclia” Cimișlia	160.0	0.0	0.0	0.0	127.0	0.0	0.0	0.0	0.0	33.0	0.0
Î.M. „Apa Canal” Strășeni	1019.7	1 183.7	0.0	0.0	372.8	349.7	93.8	0.0	0.0	646.9	834.0
Î.M. „Apa Canal” Edineț	1177.3	1 363.8	0.0	0.0	319.5	381.5	119.4	0.0	0.0	857.8	982.3
S.A. „Apa Canal Nisporeni”	292.0	322.7	0.0	0.0	199.9	231.3	115.7	0.0	0.0	92.1	91.6
S.A. „Apa Canal Basarabasca”	221.0	267.8	0.0	0.0	85.5	86.8	101.5	0.0	0.0	135.5	181.0
Î.M. „Apa Canal Magdacești”	122.1	131.2	0.0	0.0	110.2	118.2	107.3	0.0	0.0	11.9	13.0
S.R.L. „Petcom ux” Causeni	48.6	60.6	0.0	0.0	48.6	59.0	121.5	0.0	0.0	1.0	1.6
S.R.L. „Izvor Cristalin”		9.4		0.0		9.2			0.0		0.3
Total	105316.1	103 676.7	13 577.3	14 387.3	71 467.1	73 558.8	102.9	3 381.5	3 379.8	45 998.8	43 093.3

Din informația prezentată de operatori, se observă că pe parcursul anului 2018 a fost furnizată de operatori apă potabilă în volum de 73558.8 mii m³, atestându-se o creștere față de anul precedent cu 2091.7 mii m³, sau cu 2,9 %.

La majoritatea operatorilor volumele de apă furnizată au sporit, aceste creșteri variind între 0.6 % și 21.5 %. Cele mai semnificative majorări relative au fost înregistrate la S.R.L. „Petcom-Lux” (+21.5 %) și Î.M. „Apă-Canal” Vulcănești (+20.2 %). Cea mai semnificativă descreștere a volumelor de apă furnizată prin rețele publice de alimentare cu apă potabilă a fost înregistrată la Î.M. „Apa-Canal” Strășeni (-6.2 %).

Conform datelor prezentate în Tabelul 17, pe parcursul anului 2018 volumul de apă uzată deversată în rețelele publice de canalizare a constituit 57312.5 mii m³, ce denotă o creștere nesemnificativă față de anul precedent cu 437.6 mii m³, sau cu 0.8 %.

Cele mai mari majorări ale volumelor deversate în sistemul public de canalizare a înregistrat Î.M. „Regia Comunală Locativă Cricova” (+21.5 %) și Î.M. „Servicii Publice Cimișlia” (+20.8 %). Cea mai semnificativă descreștere a volumelor de ape uzate deversate i-a revenit S.A. „Regia Apă-Canal Soroca” (-15.3 %).

Tabelul 17. Evoluția volumelor serviciului public de canalizare în anii 2017-2018

Denumirea întreprinderii	Volumul apelor uzate deversate în rețelele publice de canalizare, mii m3		Dinamica 2018/2017, %
	2017	2018	
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	40 447.8	41 299.8	102.1
Î.M. „Apă-Canal Cantemir”	67.7	66.0	97.5
S.R.L. „Glorin Inginering”	8 926.2	8 316.1	93.2
Î.M. „Apă-Canal” Cahul	761.7	785.0	103.1
Î.M. „Apă-Canal” din Ungheni	812.6	800.1	98.5
S.A. „Regia Apă Canal-Orhei”	835.1	929.9	111.4
Î.M. „Apă-Canal” Vulcănești	49.8	52.0	104.4
S.A. „Operator Regional Apa-Canal Hîncești”	203.2	207.3	102.0
D.P. „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă	103.5	106.2	102.6
Î.M. D.P. „Apă-Canal” Telenești	106.9	121.7	113.8
Î.M. D.P. „Apă-Canal” Anenii Noi	131.3	132.3	100.8
S.A. „Service-Comunale” Florești	224.8	226.1	100.6
Î.M. „Apă-Canal” Căușeni	155.4	162.5	104.6
Î.M. „Apă-Canal Taraclia”	114.6	127.5	111.3
Î.M. „Apă-Canal din Drochia”	250.2	266.3	106.4
Î.M. „Apă-Termo”	218.0	248.4	113.9
S.A. „Regia Apă-Canal Soroca”	556.5	471.2	84.7
Î.M. „Gospodăria Comunală Rîșcani”	101.6	111.4	109.6
S.A. „Apă - Canal Leova”	105.7	113.4	107.3
Î.M. „Regia Comunală Locativă Cricova”	191.8	233.0	121.5
Î.M. „Apă - Canal Ocnîța”	48.0	48.9	101.9
Î.M.D.P. „Apă - Canal” Sîngerei	115.7	126.4	109.2
Î.M. „Gospodăria Comunal Locativă Briceni”	119.1	127.6	107.1
Î.M. „Direcția de Producție a Gospodăriei Comunale și de Locuințe” din or. Fălești	182.7	212.6	116.4
Î.M. „Servicii Publice Cimișlia”	83.0	100.3	120.8
Î.M. „SU - Canal” Comrat	365.3	296.6	81.2
Î.M. „Servicii Comunal Locative” Rezina	208.6	191.3	91.7
Î.M. „Comunservice” Criuleni	84.2	88.6	105.3
Î.M. „Gospodăria Comunal Locativă Călărași”	439.8	448.2	101.9
Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”	86.8	93.6	107.8
F.P. „Făclia” S.R.L.	28.8	0.0	0.0
Î.M. „Apa-Canal” Strășeni	188.8	187.2	99.2

Î.M. „Apa-Canal” Edineț	300.8	358.4	119.1
S.A. „Apa Canal Nisporeni”	113.6	113.4	99.8
Î.M. „Apa-Canal din Basarabeasca”	83,1	85.4	102,8
Î.M. „Apa-Canal Măgdăcești”	62.4	57.8	92.6
Total	56 874.9	57 312.5	100.8

Tabelul 18. Dinamica structurii rețelilor publice de alimentare cu apă și de canalizare în anii 2017, 2018

Denumirea întreprinderii	Sistemele publice de alimentare cu apă			Sistemele publice de canalizare		
	Lungimea rețelilor publice de alimentare cu apă, km			Lungimea rețelilor publice de canalizare, km		
	2017	2018	Dinamica, %	2017	2018	Dinamica, %
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	1 936.8	1 931.3	99.7	1 120.4	1 113.3	99.4
I.M. „Regia Apă-Canal” Bălți	250.1	241.8	96.7			
Î.M. „Apă-Canal” Cantemir	56.4	56.4	100.0	10.8	10.8	100.0
SRL Glorin Inginering				151.2	151.2	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Cahul	103.6	103.6	100.0	51.5	51.5	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Ungheni	136.0	137.5	101.1	66.0	66.0	100.0
Î.S.I. „Acva-Nord” Soroca	73.7	73.7	100.0			
Î.M. „Regia Apă-Canal” Orhei	292.0	293.9	100.7	96.6	97.6	101.1
Î.M. „Apă-Canal” Vulcănești	46.0	49.2	107.0	17.6	17.6	100.0
S.C. „Amen-Ver” S.A. Hîncești	133.0	133.0	100.0	26.7	26.7	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Ștefan Vodă	45.8	45.8	100.0	24.6	24.6	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Telenești	27.6	27.6	100.0	36.2	36.2	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Anenii Noi	69.9	69.9	100.0	93.4	93.4	100.0
S.A. „Service-Comunale” Florești	315.9	315.9	100.0	39.9	39.9	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Căușeni	94.2	94.2	100.0	44.9	44.9	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Taraclia	57.8	57.8	100.0	13.4	13.4	100.0
Î.M. „Apă-Canal” Drochia	70.5	70.5	100.0	45.5	45.5	100.0
Î.M. „Apă-Termo” Ceadăr-Lunga	160.5	248.7	155.0	83.6	83.6	100.0
S.A. „Regia Apă-Canal Soroca”	75.3	75.3	100.0	53.4	53.4	100.0
Î.M. „Gospodăria Comunală Rîșcani”	58.9	58.9	99.9	20.7	20.7	100.0
Î.M. „Apă - Canal” Leova	48.8	55.6	113.9	24.2	24.2	100.0
Î.M. „RCL” Cricova	24.6	24.6	100.0	14.9	14.9	100.0
Î.M. „Apă - Canal Ocnița”	35.4	35.4	100.0	4.6	4.6	100.0
Î.M.D.P. „Apă - Canal” Sîngerei	50.5	50.5	100.0	12.5	15.8	126.4
Î.M. „GCL” Briceni	47.1	47.1	100.0	30.0	30.0	100.0
Î.M. „DPGCL Fălești”	44.7	44.7	100.0	31.8	31.8	100.0
Î.M. „Servicii Publice” Cimișlia	65.2	83.9	128.7	43.9	26.6	60.6
Î.M. „SU - Canal” Comrat	122.2	126.7	103.7	39.3	41.7	106.2
Î.M. „Servicii Com.Loc.” Rezina	35.0	35.0	100.0	26.0	26.0	100.0
Î.M. „Comunservicii” Criuleni	53.0	59.5	112.3	24.0	24.0	100.0
Î.M. „Gospod.Com.Loc.” Călărași	64.0	64.0	100.0	44.7	44.7	100.0
Î.M. „AQUA Basarabeasca”	24.0	24.6	102.5			

Î.M. „SC Glodeni”	34.9	34.9	100.0	18.2	18.2	100.0
SRL „Făclia” Cimișlia	76.9	0.0	0.0	9.2	0.0	0.0
Î.M. „Apa Canal” Strășeni	82.0	82.0	100.0	42.1	42.1	100.0
Î.M. „Apa Canal” Edineț	118.2	118.2	100.0	52.7	52.7	100.0
S.A. „Apă Canal Nisporeni”	118.6	121.2	102.2	32.9	34.0	103.3
S.A. „Apă Canal Basarabasca”	34.6	34.6	100.0	16.3	16.3	100.0
Î.M. „Apa Canal Magdacești”	28.0	33.6	120.0	21.4	21.4	100.0
S.R.L. „Petcom-Lux”	21.8	28.7	131.5			
S.R.L. „Izvor Cristalin”		5.4				
Total	5 056.7	5 195.3	102.7	2 475.9	2 459.3	99.3

Pe parcursul perioadei analizate, operatorii au raportat despre deținerea în gestiune a 5195.3 km de rețele publice de alimentare cu apă și 2459.3 km de rețele publice de canalizare, sau o creștere de 138.6 km a rețelelor publice de alimentare cu apă și o diminuare de 16.5 km a rețelelor publice de canalizare față de anul precedent. Diminuarea în cauză s-a datorat efectuării de către Î.M. „Servicii Publice Cimișlia” a inventarierii rețelelor, fapt ce a redus lungimea rețelelor publice de canalizare cu 18.7 km.

Conform datelor din tabelul de mai sus, atestăm, că S.A. „Apă-Termo”, Î.M. „Servicii Publice Cimișlia”, Î.M. „Apa-Canal Măgdăcești” și S.R.L. „Petcom-Lux”, în urma luării în gestiune, construcției și/sau inventarierii, și-au extins rețelele publice de alimentare cu apă respectiv cu 88.2 km (sau cu 55 %), 18.7 km (sau 28.7 %), 5,6 km (sau 20 %) și 6.9 km (sau 31.5 %) față de anul 2017.

Cât privește rețelele publice de canalizare, pe parcursul anului 2018 doar Î.M.D.P. „Apă-Canal” Sîngerei, Î.M. „SU-Canal” Comrat, S.A. „Apa Canal Nisporeni” și S.A. „Regia Apă Canal-Orhei” au înregistrat o extindere a rețelelor respectiv cu 3.3 km (sau cu 26.4 %), 2,4 km (sau 6.2 %), 1.1 km (sau 3.3 %) și 1.0 km (sau 1.1 %) față de anul 2017.

Cu referire la numărul consumatorilor de servicii publice de alimentare cu apă și canalizare se constată, că la finele anului 2018 au existat 381404 consumatori de servicii publice de alimentare cu apă și 196374 consumatori de servicii publice de canalizare.

Conform datelor din Tabelul 19, se atestă că în 2018 au fost înregistrați 10371 de utilizatori noi ai serviciului public de alimentare cu apă, numărul acestora majorându-se cu 2.8 % comparativ cu anul precedent. Corespunzător, în anul 2018 au fost înregistrați 10214 utilizatori noi de serviciu public de canalizare, o creștere de 5.5 %.

Tabelul 19. Numărul consumatorilor de servicii publice de alimentare cu apă și de canalizare în anii 2017, 2018

Denumirea întreprinderii	Numărul consumatorilor de servicii publice de alimentare cu apă			Numărul consumatorilor de servicii publice de canalizare		
	2017	2018	Dinamica, %	2017	2018	Dinamica, %
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	92315	93980	101.8	61948	68854	111.1
Î.M. Regia „Apă-Canal Bălți”	51326	51215	99.8			
Î.M. „Apă-Canal Cantemir”	2595	2630	101.3	1450	1455	100.3
S.R.L. „Glorin Inginering”				2529	3104	122.7
Î.M. „Apă-Canal” Cahul	15292	16150	105.6	8936	9221	103.2
Î.M. „Apă-Canal” din Ungheni	15155	15254	100.7	9317	9414	101.0
Î.I.S. „Acva-Nord”	79	88	111.4			
S.A. „Regia Apă Canal-Orhei”	29259	29587	101.1	17288	17603	101.8
Î.M. „Apă-Canal” Vulcănești	3435	3762	109.5	1381	1384	100.2
S.A. „Operator Regional Apa-Canal Hîncești”	6341	6397	100.9	2909	2948	101.3
D.P. „Apă-Canal” din or. Ștefan Vodă	3138	3174	101.1	2131	2112	99.1
Î.M. D.P. „Apă-Canal” Telenești	1628	1702	104.5	1019	1121	110.0
Î.M. D.P. „Apă-Canal” Anenii Noi	4916	4965	101.0	1834	1845	100.6
S.A. „Service-Comunale” Florești	11527	12544	108.8	4365	4372	100.2
Î.M. „Apă-Canal” Căușeni	5853	5925	101.2	3159	3194	101.1
Î.M. „Apă-Canal Taraclia”	3946	4023	102.0	1545	1580	102.3
Î.M. „Apă-Canal din Drochia”	8349	8438	101.1	6016	6066	100.8
S.A. „Apă-Termo”	7215	10351	143.5	3932	4238	107.8
S.A. „Regia Apă-Canal Soroca”	13772	13836	100.5	7597	7629	100.4
Î.M. „Gospodăria Comunală Rîșcani”	4875	4696	96.3	1711	1810	105.8
S.A. „Apă - Canal Leova”	4141	4452	107.5	2142	2216	103.5
Î.M. „Regia Comunală Locativă Cricova”	2831	2959	104.5	1699	1731	101.9
Î.M. „Apă - Canal Ocnîța”	2300	2300	100.0	1700	1700	100.0
Î.M.D.P. „Apă - Canal” Sîngerei	4597	4625	100.6	1689	1722	102.0
Î.M. „Gospodăria Comunal Locativă Briceni”	3411	3468	101.7	2576	2591	100.6
Î.M. „Direcția de Producție a Gospodăriei Comunale și de Locuințe” din or. Fălești	6005	6044	100.6	3487	3503	100.5
Î.M. „Servicii Publice Cimișlia”	5834	6191	106.1	1069	1735	162.3
Î.M. „SU - Canal” Comrat	8831	9039	102.4	3596	3667	102.0
Î.M. „Servicii Comunal Locative” Rezina	5201	5215	100.3	4889	4889	100.0
Î.M. „Comunservice” Criuleni	2861	2867	100.2	1408	1415	100.5
Î.M. „Gospodăria Comunal Locativă Călărași”	5832	6119	104.9	3501	3581	102.3
Î.M. „AQUA Basarabeasca”	2217	2224	100.3			
Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”	3475	3550	102.2	2181	2182	100.0
Î.M. „Apa-Canal” Strășeni	6805	6805	100.0	3267	3267	100.0

Î.M. „Apa-Canal” Edineț	16770	16838	100.4%	9937	9974	100.4
S.A. „Apa Canal Nisporeni”	4264	4892	114.7%	1516	1794	118.3
Î.M. „Apa-Canal din Basarabeasca”	2530	2531	100.0	1609	1610	100.1
Î.M. „Apa-Canal Măgdăcești”	1212	1235	101.9	827	847	102.4
S.R.L. „Petcom-Lux”	900	1050	116.7			
S.R.L. „Izvor Cristalin”		283				
Total	371033	381404	102.8	186160	196374	105.5

Cei mai mulți utilizatori noi de serviciu public de alimentare cu apă au fost brașăți la: S.A. „Apă-Termo” (+43.5 %), S.R.L. „Petcom-Lux” (+16.7 %), S.A. „Apa Canal Nisporeni” (+14.7 %), Î.I.S. „Acva-Nord” (+11.4 %) și Î.M. „Apă-Canal” Vulcănești (+9.5 %), iar cei mai mulți utilizatori noi de serviciu public de canalizare au înregistrat: Î.M. „Servicii Publice Cimișlia” (+62.3 %), S.R.L. „Glorin Inginering” (+22.7 %), S.A. „Apa Canal Nisporeni” (+18.3 %), Î.M.D.P. „Apă-Canal” Telenești (+10.0 %) și S.A. „Apă-Canal Chișinău” (+11.1 %).

Investițiile în sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare în anii 2017-2018

În perioada anilor 2017-2018 ANRE a aprobat planurile de investiții titularilor de licențe care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare prezentate conform termenelor stabilite în pct. 49, alin. 1) din Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, aprobată prin Hotărârea Consiliului de administrație al ANRE nr. 741 din 18.12.2014 (*Monitorul Oficial nr. 33 – 38/258 din 13.02.2015*).

Totodată, conform pct. 49, alin. 6) din Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciul public de alimentare cu apă, de canalizare și epurare a apelor uzate, până la 1 martie a fiecărui an de gestiune operatorii prezintă autorității administrației publice locale sau Agenției, după caz, un raport privind realizarea planului de investiții pentru anul precedent, iar ulterior ANRE va aproba valoarea investițiilor care vor fi recuperate prin tarif.

În anul 2018 au fost prezentate Planuri de investiții de către 12 operatori și au fost aprobate de către ANRE investiții pentru anul 2018 în valoare totală de 512272.95 mii lei sau cu 18.6 % mai puțin față de anul 2017. La 4 operatori au fost aprobate de ANRE Rapoartele privind realizarea planurilor de investiții pentru anul 2018.

De menționat că rata de realizare a investițiilor în anul 2017 a constituit 6.42 %.

Tabelul 20. Investițiile în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare în anii 2017-2018

Denumirea întreprinderii	Investițiile planificate în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare aprobate de ANRE, mii lei		Investițiile realizate, aprobate de ANRE în scopul recuperării prin tarif, mii lei	
	2017	2018	2017	2018
S.A. „Apă-Canal Chișinău”	406510.84	465652.03	29461.02	0
I.M. „Regia Apă-Canal” Bălți	0	0	0	0
I.M. „Apă-Canal Cantemir”	0	0	0	0
S.R.L. „Glorin Inginering”	0	0	0	0
S.A. „Apă-Canal” Cahul	207868.0	1184.0	10648.243	0
I.M. „Apă-Canal” din Ungheni	1820.0	2076.4	66.0	2093.1
I.S.I. „Acva-Nord” Soroca	0	0	0	0
I.M. „Regia Apă-Canal” Orhei	0	5597.40	0	150.14
I.M. „Apă-Canal” Vulcănești	0	0	0	0
S.A. „Operator Regional Apă Canal –Hîncești”	0	996.98	0	0
I.M. „Apă-Canal” din Ștefan Vodă	0	0	0	0
I.M.D.P. „Apă-Canal” Telenești	9361.65	26070.5	0	26739.73
I.M. „Apă-Canal” Anenii Noi	0	0	0	0
S.A. „Service-Comunale” Florești	3530.77	9033.49	243.91	1780.96
I.M. „Apă-Canal” Căușeni	0	0	0	0
I.M. „Apă-Canal” Taraclia	0	275.30	0	0
I.M. „Apă-Canal” Drochia	0	0	0	0
I.M. „Apă-Termo”	0	80.9	0	0
S.A. „Regia Apă-Canal Soroca”	0	0	0	0
I.M. „G.C. Rîșcani”	0	0	0	0
I.M. „Apă – Canal” Leova	0	0	0	0
I.M. „RCL” Cricova	0	0	0	0
I.M. „Apă - Canal Ocnîța”	0	0	0	0
I.M.D.P. „Apă - Canal” Sîngerei	0	0	0	0
I.M. „GCL” Briceni	0	0	0	0
I.M. „DPGCL Fălești”	250.5	360.5	0	0
I.M. „Servicii Publice” Cimișlia	0	0	0	0
I.M. „SU - Canal” Comrat	0	0	0	0
I.M. „Servicii Com.Loc.” Rezina	0	0	0	0
I.M. „Comunservice” Criuleni	0	772.85	0	0
I.M. „Gospodăria Comunal- Locativă” Călărași	0	0	0	0
I.M. „AQUA Basarabeasca”	0	0	0	0

Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”	0	172.6	0	0
SRL „Făclia” Cimișlia	0	0	0	0
Î.M. „Apa Canal” Strășeni	0	0	0	0
Î.M. „Apa Canal” Edineț	0	0	0	0
S.A. „Apa Canal Nisporeni”	0	0	0	0
S.A. „Apa Canal Basarabeasca”	0	0	0	0
Î.M. „Apa Canal Măgdăcești”	0	0	0	0
S.R.L. „Petcom Lux” Căușeni	0	0	0	0
S.R.L. „Aquasol”				
S.R.L. „Izvor Cristalin”	0	0	0	0

2.5. Piața produselor petroliere

Piața produselor petroliere din Republica Moldova este asigurată din importul produselor petroliere de la principalii furnizori din regiune. În anul 2018, cantitatea totală de produse petroliere importate a constituit 829403.35 de tone, fiind în creștere cu 2.5 % față de cantitatea produselor petroliere importate în anul 2017. Majorarea s-a înregistrat datorită creșterii importului la motorină cu 3.3 % și la benzină cu 1.0 %. Totodată, volumul gazelor lichefiate importate s-a diminuat cu 0.6 % (Tabelul 21 și Figurile 13, 14).

Tabelul 21. Cantitățile de produse petroliere importate în anii 2016-2018

Tipul produsului	2016		2017		Creștere 2017 față de 2016	2018		Creștere 2018 față de 2017
	tone	%	tone	%	%	tone	%	%
Benzină	169417.93	21.5	167986.01	20.8	-0.8	169640.56	20.4	1.0
Motorină	542522.64	68.8	568934.49	70.3	4.9	587844.84	70.9	3.3
Gaze lichefiate	76968.87	9.8	72351.47	8.9	-6.0	71917.94	8.7	-0,6
Total produse petroliere	788909.44	100	809271.97	100	2.6	829403.35	100	2.5

Sursa: Statistica ANRE în baza rapoartelor prezentate de companiile licențiate și a importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

România reprezintă principalul furnizor de produse petroliere, deținând în anul 2018 din cantitatea totală importată cota de 98.35 % la benzină și 82.47 % la motorină. Aceasta se explică prin prezența pe piața autohtonă a companiilor petroliere care dețin rafinării proprii în statul vecin, precum și distanța mică de transport al produselor petroliere, care permite importul produselor petroliere pe cale rutieră la costuri relativ

mici. Dintre celelalte țări furnizoare pot fi menționate: la motorină - Federația Rusă cu cota de 12.75 %, Belarus cu cota de 1.75 %, Turkmenistan cu cota de 1.65 %, Bulgaria cu cota de 1.18 %, și Slovacia cu cota de 1.25 % - la benzină. (Figurile 15, 16, 17).

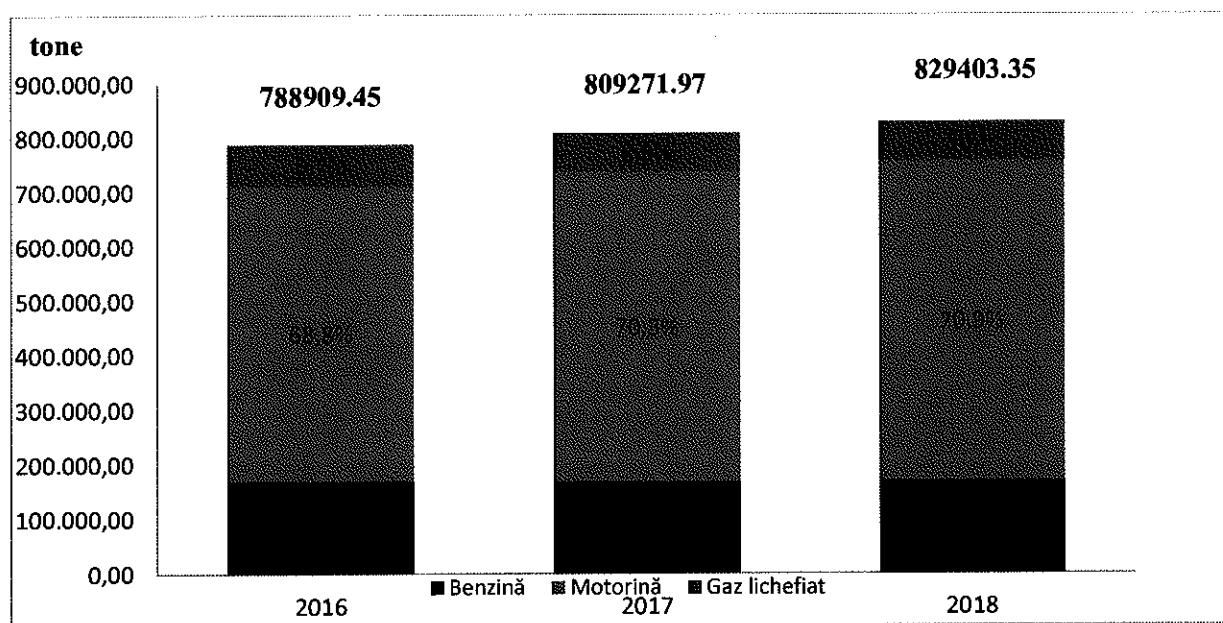

Figura 13. Reprezentarea grafică a cantităților de produse petroliere importate în anii 2016-2018

Sursa: Statistica ANRE în baza rapoartelor prezentate de companiile licențiate și importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

Importurile de gaze lichefiate sunt efectuate din patru țări: Federația Rusă, România, Kazahstan și Belarus. În cazul gazelor lichefiate poziția de lider este ocupată de Federația Rusă care deține o cotă de 61.27 %. Aceasta se explică prin faptul că prețurile de vânzare a gazelor lichefiate în Federația Rusă sunt mai mici, fiind urmată de România cu 24.41 %, Kazahstanul cu 13.63 % și Belarus cu 0.69 %.

Pe parcursul perioadei de referință, prețurile medii lunare de import la produsele petroliere principale exprimate în dolari SUA au fost influențate în mare parte de evoluția cotațiilor Platts. Însă începând cu luna noiembrie se atestă o scădere mai lentă a prețurilor de import în raport cu cotațiile.

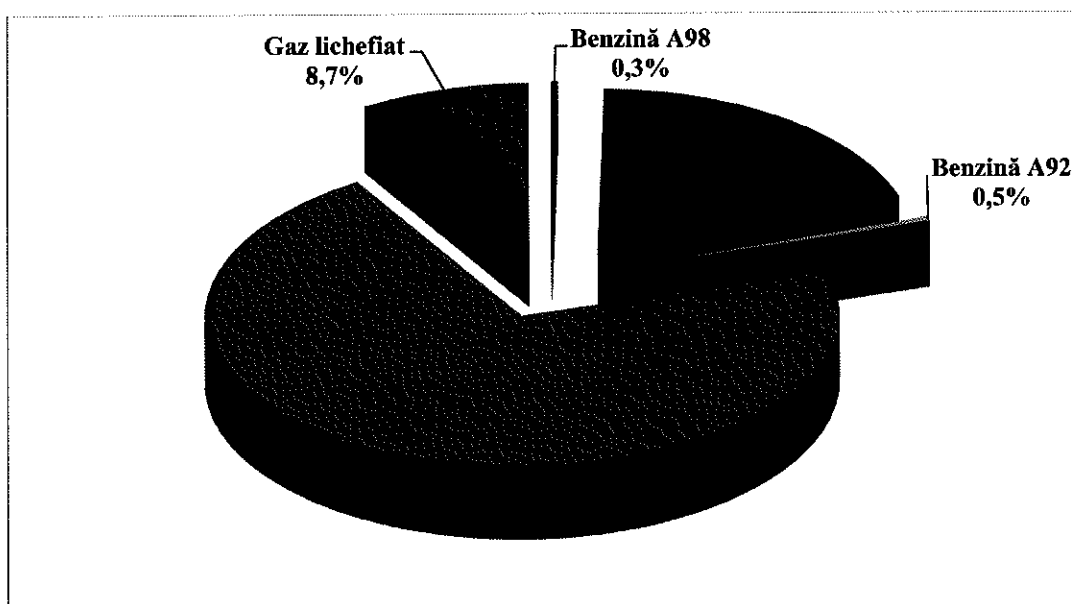

Figura 14. Structura importului de produse petroliere în anul 2018

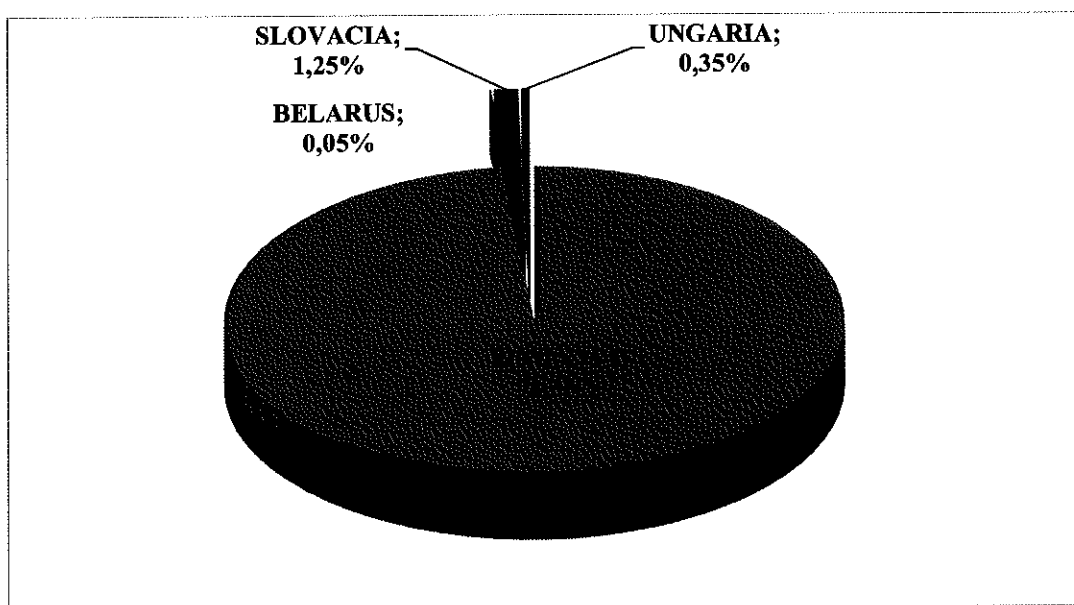

Figura 15. Importul de benzină după țări în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

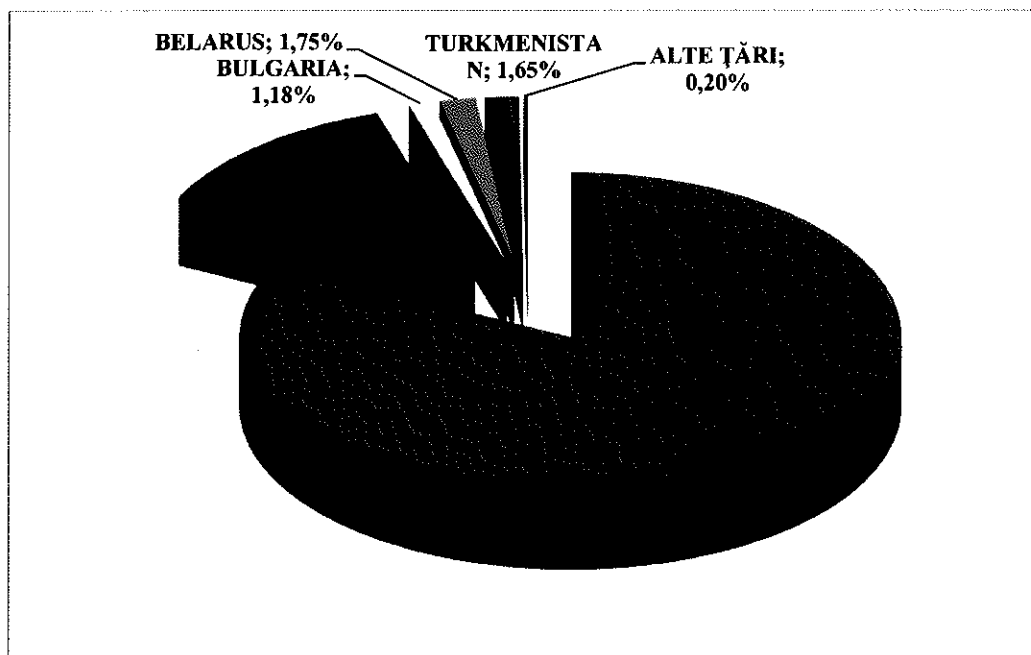

Figura 16. Importul de motorină după țări în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

În Figurile 18, 19, 20 sunt reflectate cotațiile bursiere precum și prețurile medii de import exprimate în dolari SUA cât și în monedă națională.

În luna ianuarie prețul mediu de import al unei tone de benzină a fost de 669.8 dolari SUA/tona, majorându-se către luna mai până la 757.9 dolari SUA/tona. Din mai până în octombrie benzina a fost importată la valorile maxime din anul 2018. Începând cu luna noiembrie prețul de import a intrat în trend descrescător, ajungând în decembrie la minimul de 571.7 dolari SUA/tona. În același timp, este de menționat faptul creșterii, începând cu luna octombrie, a diferenței dintre prețul de import și cotațiile Platts.

Prețul mediu de import al motorinei a avut aceeași evoluție ca și prețul mediu de import al benzinei, însă începând cu luna octombrie prețul de import la motorină a depășit prețul de import la benzină. Astfel, dacă în luna ianuarie prețul mediu de import al motorinei a constituit 647.8 dolari SUA/tonă sau cu 22 dolari SUA/tonă mai puțin decât prețul mediu de import al benzinei, în decembrie prețul mediu de import al unei tone de motorină este deja mai mare cu 45.4 dolari SUA/tonă comparativ cu prețul mediu de import al benzinei. Astfel, în cazul motorinei începând cu luna noiembrie se atestă o creștere semnificativă a diferenței dintre prețul de import și cotațiile Platts.

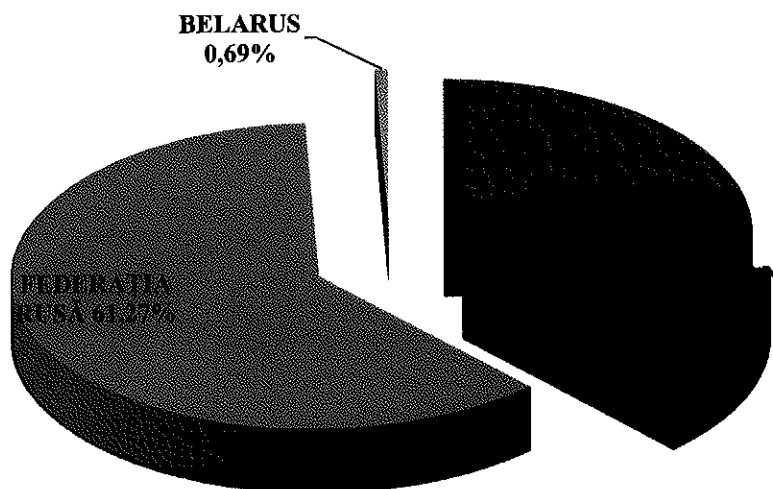

Figura 17. Importul de gaze lichefiate după țări în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

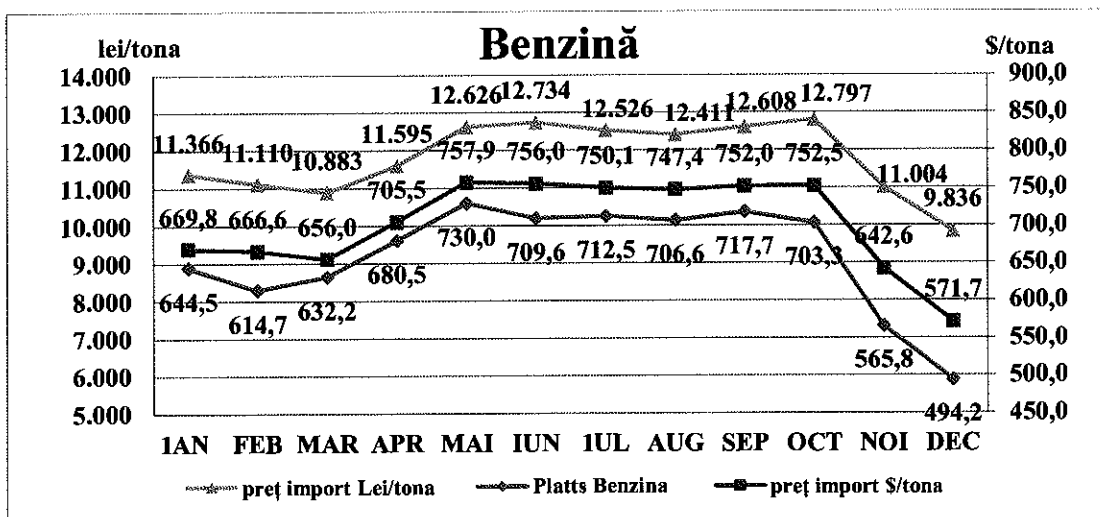

Figura 18. Prețurile medii de import/cotațiile medii la benzină în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

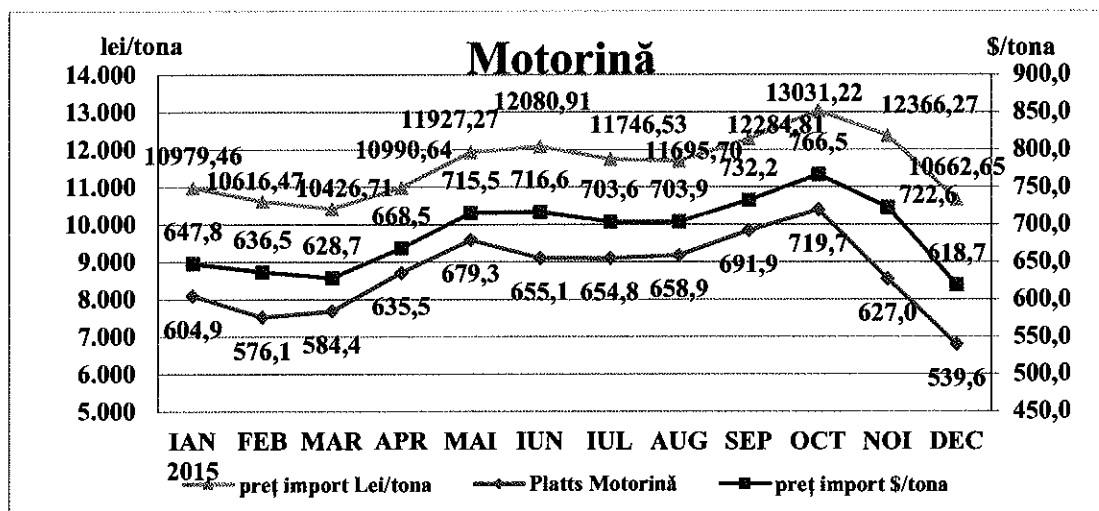

Figura 19. Prețurile medii de import/cotațiile medii la motorină în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

Prețul mediu de import al gazelor lichefiate în primele patru luni ale anului 2018 a înregistrat o descreștere de la 533.5 dolari SUA/tonă în luna ianuarie, până la 474.6 dolari SUA/tonă în luna aprilie. Din luna mai până în octombrie, prețul mediu de import al gazelor lichefiate s-a aflat pe un trend ascendent, ajungând la maximum de 669.9 dolari SUA/tonă. În ultimele două luni ale anului a urmat o scădere semnificativă, iar în decembrie a fost înregistrat minimumul de 411.8 dolari SUA/tonă.

În Tabelul 22 este prezentată informația comparativă privind cantitățile de produse petroliere comercializate cu ridicata și cu amănuntul pe piața internă, cu indicarea prețurilor medii de comercializare, inclusiv TVA, înregistrate în anii 2017-2018. Prețurile medii efective de vânzare cu ridicata și cu amănuntul, în parte pe fiecare tip de produs, au fost determinate ca media ponderată a prețurilor practicate de către toți titularii de licențe.

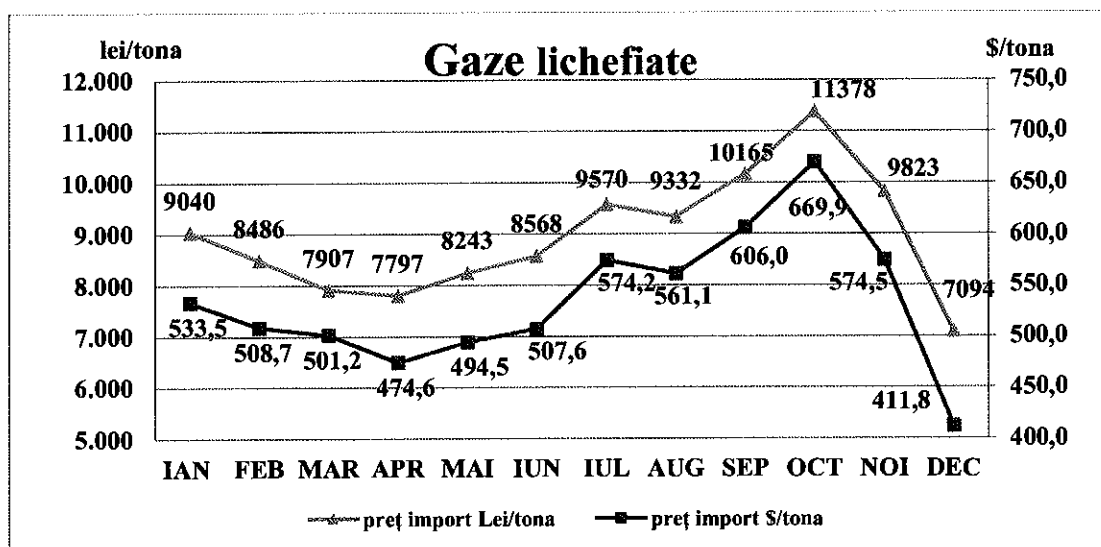

Figura 20. Prețurile medii de import/cotațiile medii la gaze lichefiate în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza importurilor înregistrate de Serviciul Vamal

Tabelul 22. Cantitățile de produse petroliere comercializate cu ridicata și cu amănuntul în anii 2017-2018

Produs petrolier	Comercializare cu ridicata						Comercializare cu amănuntul					
	2017		2018		2018/2017 %		2017		2018		2018/2017 %	
	tone	Lei/tonă	tone	Lei/tonă	cantitate	preț	mii litri	Lei/litru	mii litri	Lei/litru	volum	preț
Benzină A98	443.83	20359.42	613.45	22290.8	38.2	9.5	3469.83	17.63	3651.62	19.26	5.2	9.2
Benzină A95	50551.35	19082.99	60043	20706.16	18.8	8.5	175979.85	16.88	177344.95	18.27	0.8	8.2
Benzină A92	3414.74	19359.79	2997.15	21210.07	-12.2	9.6	35278.39	16.66	30827.47	18	-12.6	8.0
Motorină	326721.2	15032.65	448537.05	17286.73	37.3	15.0	405260.81	14.36	428066.2	15.99	5.6	11.4
Gaze lichefiate	43917.25	14018.28	45066.02	14531.51	2.6	3.7	124492.74	10.24	118411.92	10.25	-4.9	0.1
Total	425048.3		557256.67		31.1		744481.62		758302.16		1.9	

Tabelul 23. Stocurile și consumul intern de produse petroliere principale și gaze lichefiate în anul 2018, tone

Produsul	Stoc la începutul anului	Importat	Consum intern	Stoc la finele anului
Benzină	10983.00	169640.56	167990.48	12633.08
Motorină	24738.61	587844.84	583757.48	28825.97
Gaze lichefiate	5117.89	71917.94	71003.70	6032.13
Total	40839.50	829403.35	822751.66	47491.18

Sursa: Statistica ANRE în baza rapoartelor anuale prezentate de companiile licențiate

Prețurile medii ponderate de comercializare cu amănuntul a benzinei, motorinei comparativ cu prețurile plafon stabilite de către ANRE și respectiv a gazelor lichefiate, pentru anul 2018 sunt prezentate în Figurile 21-25.

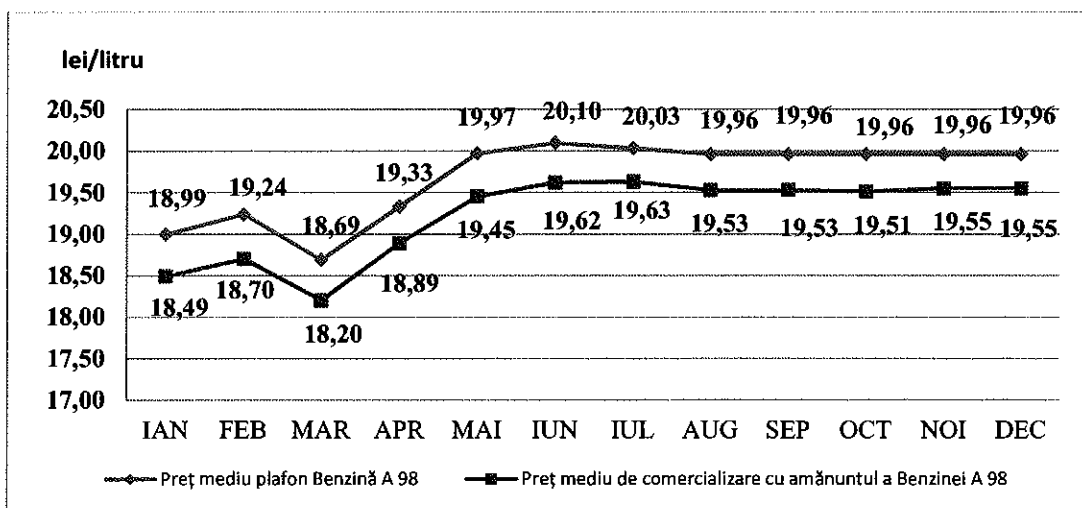

Figura 21. Evoluția prețului plafon și a prețului mediu efectiv pentru Benzina 98

Sursa: Statistica ANRE în baza calculelor prețului plafon și rapoartelor prezentate de titularii de licențe

Diferența dintre prețul mediu plafon și prețul mediu efectiv pentru benzina 98 în anul 2018 a constituit circa 0.46 lei/litru sau - 2.3%.

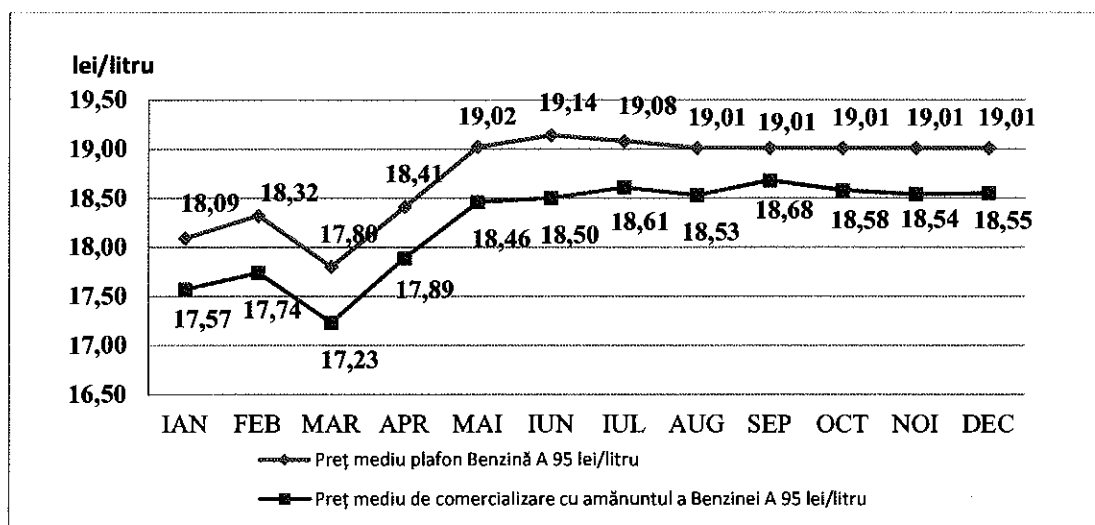

Figura 22. Evoluția prețului plafon și a prețului mediu efectiv pentru Benzina 95

Sursa: Statistica ANRE în baza calculelor prețului plafon și rapoartelor prezentate de titularii de licențe

Diferența dintre prețul mediu plafon și prețul mediu efectiv pentru benzina 95 în anul 2018 a constituit circa 0.50 lei/litru sau - 2.7 %.

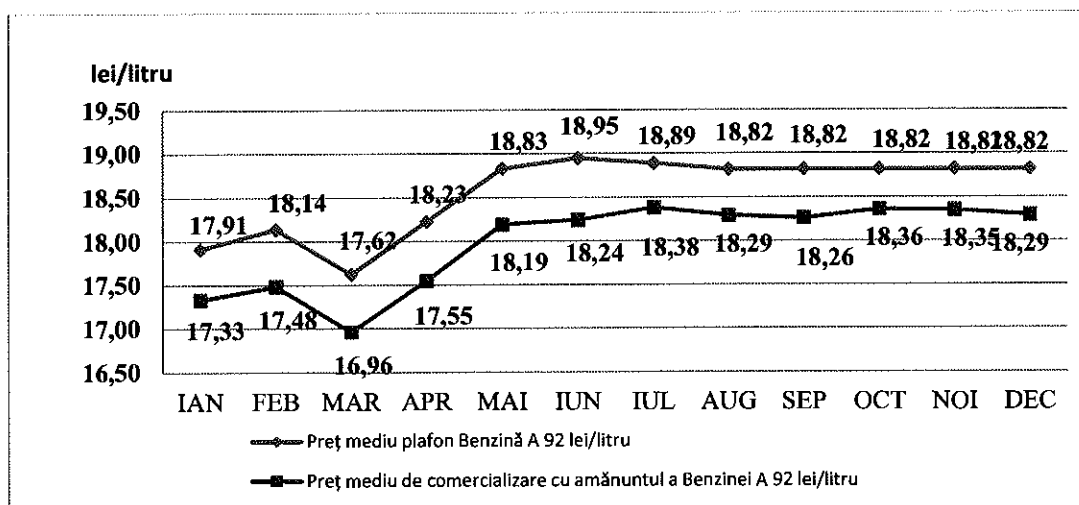

Figura 23. Evoluția prețului plafon și a prețului mediu efectiv pentru Benzina 92

Sursa: Statistica ANRE în baza calculelor prețului plafon și rapoartelor prezentate de titularii de licențe

Diferența dintre prețul mediu plafon și prețul mediu efectiv pentru benzina 92 în anul 2018 a constituit circa 0.58 lei/litru sau - 3.1 %.

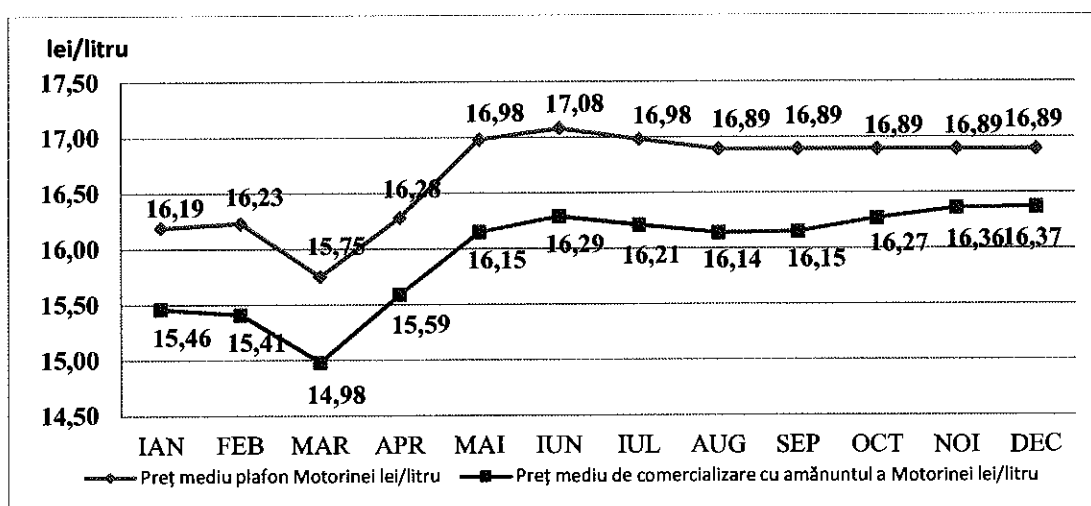

Figura 24. Evoluția prețului plafon și a prețului mediu efectiv la motorină în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza calculelor prețului plafon și rapoartelor prezentate de titularii de licențe

Diferența dintre prețul mediu plafon și prețul mediu efectiv pentru motorină în anul 2018 a constituit circa 0.71 lei/litru sau - 4.3 %.

Diferențele înregistrate dintre prețul mediu plafon stabilit de către ANRE și prețul mediu de comercializare se datorează reducerilor aplicate de către titularii de licențe prin intermediul cardurilor corporative valorice și vânzărilor în zilele de odihnă.

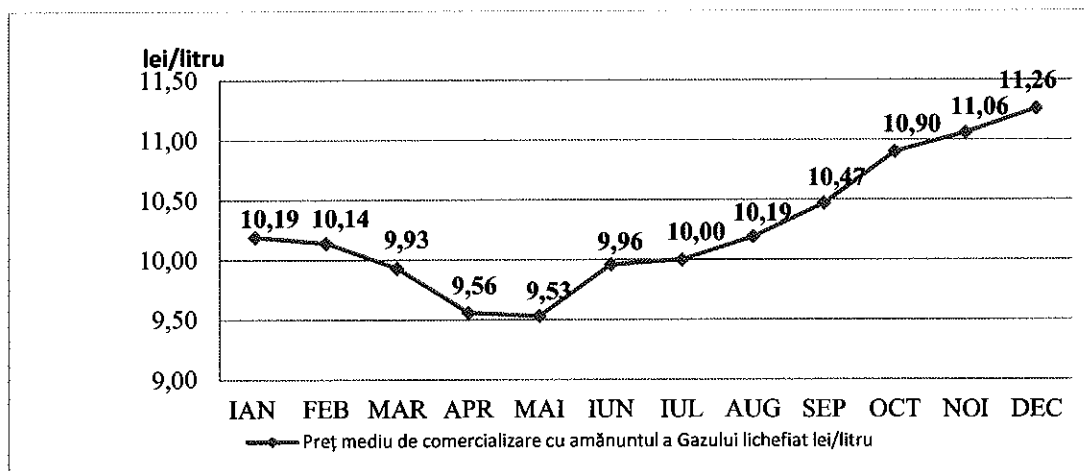

Figura 25. Evoluția prețului mediu efectiv de comercializare cu amănuntul a gazelor lichefiate în anul 2018

Sursa: Statistica ANRE în baza rapoartelor prezentate de titularii de licențe

3. Activitatea normativă

Potrivit art. 12 alineat (2) din Legea cu privire la energetică, nr. 174 din 21.09.2017, în scopul exercitării atribuțiilor și a funcțiilor prevăzute de lege, ANRE elaborează și aprobă regulamente, metodologii și alte acte normative de reglementare prevăzute de Legea respectivă și de legile sectoriale. De asemenea, Regulamentul de organizare și funcționare a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, aprobat prin Hotărârea Parlamentului Republicii Moldova nr. 334 din 14.12.2018 stabilește că ANRE elaborează și aprobă regulamente, metodologii și alte acte normative din domeniul energetic și al serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

La elaborarea și aprobarea actelor normative de reglementare, ANRE a respectat principiul consultărilor publice a proiectelor de acte, care au impact semnificativ asupra piețelor reglementate. Acest proces are loc în conformitate cu Legea nr. 239-XVI din 13.11.2008 privind transparența în procesul decizional, legile speciale aplicabile în sectorul energetic și domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

În scopul realizării „Programului de reglementări al ANRE pentru anii 2016-2018”, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație nr. 197/2016 din 7 iulie 2016, cu modificările și completările introduse prin hotărârea nr. 240/2017 din 29 iunie 2017 în perioada de referință ANRE a continuat elaborarea și aprobarea actelor normative de reglementare.

În contextul Legii cu privire la energetică, nr.174 din 21.09.2017, Legii cu privire la energia electrică nr.107 din 27.05.2016, Legii cu privire la energia termică și promovarea cogenerării nr.92 din 29 mai 2014, Legii cu privire la gazele naturale nr.108 din 27.05.2016, Legii privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile nr.10 din 26.02.2016, Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 303 din 13.12.2013 pe parcursul anului 2018 Consiliul de Administrație al ANRE a aprobat în ședințe publice 12 acte normative de reglementare și anume:

- **Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciul de distribuție a energiei electrice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 64/2018 din 22.02.2018.**

Metodologia de calculare, aprobare și ajustare a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice are ca scop stabilirea modului de calcul a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de către operatorii sistemelor de distribuție.

Metodologia stabilește:

- principiile, modul de calculare și de ajustare a tarifelor pentru serviciul de distribuție a energiei electrice;
- modul de calculare și de aplicare a tarifelor diferențiate în funcție de nivelul de tensiune a rețelelor electrice la care sunt racordate instalațiile electrice ale consumatorilor finali;
- componentele și modul de determinare a costurilor și cheltuielilor;
- modul de determinare a rentabilității imobilizărilor de distribuție;
- principiile generale de efectuare a investițiilor de către operatorii sistemelor de distribuție și modul de recuperare a acestora prin tarif;
- modul de separare a costurilor, a cheltuielilor și a rentabilității între activitățile practicate de operatori și între rețelele electrice de distribuție cu diferite nivele de tensiune;
- modul de determinare și de aprobare a costurilor de bază pentru serviciul de distribuție a energiei electrice;
- modul de actualizare a costurilor de bază pentru perioada ulterioară celei în care au fost aprobate costurile de bază.

- **Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorul de ultimă opțiune și furnizorul serviciului universal, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 65/2018 din 23.02.2018.**

Metodologia de calculare, aprobare și ajustare a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice are ca scop stabilirea modului de calcul a prețurilor reglementate pentru furnizarea energiei electrice de către furnizorii de energie electrică cărora le-a fost impusă obligația de serviciu public de a presta serviciul universal și/sau de a asigura furnizarea de ultimă opțiune.

Metodologia stabilește:

- principiile și algoritmul de calcul al prețurilor reglementate de furnizare a energiei electrice;
- modul de determinare, de ajustare și de aprobare a prețurilor reglementate de furnizare a energiei electrice, diferențiate pe nivelele de tensiune ale rețelelor electrice de distribuție prin care se livrează energie electrică consumatorilor finali, în funcție de zona de consum și de modul de achitare pentru energia electrică furnizată consumatorilor finali;
- componența, modul de determinare și de includere în prețurile reglementate de furnizare a energiei electrice a consumurilor și a cheltuielilor aferente doar activității de furnizare a energiei electrice în contextul obligației de serviciu public de a presta serviciul universal și/sau de a asigura furnizarea de ultimă opțiune;
- modul de determinare a costului energiei electrice procurate, a cheltuielilor suportate în legătură cu prestarea furnizorului a serviciului de transport și a serviciului de distribuție a energiei electrice de către operatorul sistemului de transport și de către operatorul sistemului de distribuție;
- modul de determinare și de aprobare a costurilor și a cheltuielilor furnizorului aferente doar activității de furnizare a energiei electrice pentru primul an de valabilitate a Metodologiei, anul de bază;
- modul de actualizare a costurilor și a cheltuielilor furnizorului aferente activității de furnizare a energiei electrice pentru perioada ulterioară anului de bază.

• **Normele tehnice ale rețelelor termice, aprobate prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 136/2018 din 05.04.2018.**

Adoptarea Normelor tehnice ale rețelelor termice a fost condiționată de asigurarea fiabilității și continuității în livrarea energiei termice către consumatori, de respectarea drepturilor consumatorilor și îndeplinirea obligațiilor de către titularii de licențe care sunt expres prevăzute în art. 36 din Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării.

Principalele obiective ale intervenției sunt prevăzute în art. 15 din Legea nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării:

- stabilirea unor reguli și cerințe de ordin tehnic minimale pentru funcționarea fiabilă, stabilă și economică a rețelelor termice, în beneficiul consumatorilor de energie termică;
 - asigurarea continuității livrării energiei termice către consumatori, distribuitorii de energie termică respectând principiile de transparență și nediscriminare.
- **Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 138 din 05.04.2018.**

Regulamentul privind dezvoltarea rețelelor de distribuție a gazelor naturale are drept scop stabilirea:

- modului de elaborare, evaluare și aprobare a planurilor de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale;
- etapelor și procedurii de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale;
- informarea și consultarea utilizatorilor de sistem despre perspectiva dezvoltării rețelei de distribuție de gaze naturale, având în vedere obiectivele strategiei energetice naționale și legislația în vigoare;
- responsabilităților părților implicate în procesul de dezvoltare a rețelelor de distribuție a gazelor naturale.

Regulamentul se aplică de către operatorii sistemelor de distribuție, autoritățile administrației publice locale, asociații și investitori.

- **Metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis al gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 137 din 05.04.2018.**

Metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis al gazelor naturale are ca scop stabilirea modului de calculare și de aprobare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis al gazelor naturale.

Metodologia stabilește:

- principiile, modul de calculare a veniturilor operatorului sistemului de distribuție închis de la alimentarea cu gaze naturale a utilizatorilor sistemului de distribuție închis;
- principiile, modul de calculare și aplicare a tarifului pentru serviciul prestat de operatorul sistemului de distribuție închis;
- structura și modul de determinare a cheltuielilor justificate, necesare pentru exploatarea și întreținerea sistemului de distribuție închis;
- modul de determinare a cheltuielilor necesare pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în sistemul de distribuție închis;
- metoda de calculare a profitului de la desfășurarea activității de operare a sistemului de distribuție închis de către operatorul sistemului de distribuție închis.

• **Regulamentul privind sistemul de distribuție închis al gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 285 din 17.10.2018.**

Regulamentul privind sistemul de distribuție închis al gazelor naturale are drept scop:

- stabilirea termenelor și condițiilor de racordare, deconectare, reconectare a instalațiilor de utilizare ale utilizatorilor sistemului de distribuție închis la sistemul de distribuție închis, de livrare a gazelor naturale prin sistemul de distribuție închis;
- raporturile juridice dintre operatorul sistemului de distribuție închis și utilizatori privind contractarea și plata gazelor naturale.

Regulamentul se aplică operatorilor și utilizatorilor sistemelor de distribuție închise la alimentarea cu gaze naturale, evidența consumului, plata gazelor naturale, limitarea și întreruperea livrării de gaze naturale, examinarea reclamațiilor utilizatorilor sistemului de distribuție închis și modalitatea de soluționare a neînțelegerilor dintre operator și utilizatorii sistemului de distribuție închis.

• **Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorii de sistem din**

sectorul gazelor naturale, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 271 din 28.09.2018.

Metodologia de calculare, de aprobare și de aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale are drept scop stabilirea modului de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare prestate solicitanților, consumatorilor finali, producătorilor, operatorilor depozitelor de stocare, operatorilor instalațiilor GNCV de către operatorii de sistem din sectorul gazelor naturale.

Metodologia stabilește:

- categoriile serviciilor auxiliare prestate solicitanților, consumatorilor finali, producătorilor, operatorilor depozitelor de stocare, operatorilor instalațiilor GNCV de către operatorii de sistem;
- componentele și modul de determinare a cheltuielilor incluse în calculul tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare;
- principiile, modul de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare.

• **Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorii de sistem din sectorul electroenergetic, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 269/2018 din 28.09.2018.**

Metodologia de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate de către operatorii de sistem din sectorul electroenergetic are drept scop stabilirea modului de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor reglementate pentru serviciile auxiliare prestate consumatorilor finali și/sau producătorilor de către operatorul sistemului de transport și operatorul sistemului de distribuție. Metodologia stabilește serviciile auxiliare prestate consumatorilor finali și/sau producătorilor de către operatorii de sistem, componentele și modul de determinare a cheltuielilor incluse în calculul tarifelor pentru serviciile auxiliare, precum și rentabilitatea operatorului de sistem în legătură cu prestarea acestor servicii, precum și principiile, modul de calculare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru serviciile auxiliare.

Metodologia este bazată pe următoarele principii de reglementare:

- suportarea de către solicitanți doar a cheltuielilor necesare și justificate pentru prestarea de către operatorul de sistem a serviciilor auxiliare;
- acoperirea cheltuielilor operatorilor de sistem necesare și justificate pentru prestarea serviciilor auxiliare;
- desfășurarea de către operatorul de sistem a unei activități eficiente care permite prestarea consumatorilor finali și producătorilor a serviciilor auxiliare de calitate;
- asigurarea transparenței în procesul de reglementare a tarifelor pentru serviciile auxiliare.

- **Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 273/2018 din 28 septembrie 2018 cu privire la modificarea Regulamentului cu privire la stabilirea și aprobarea, în scop de determinare a tarifelor, a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă, aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 180/2016 din 10 iunie 2016.**

Necesitatea adoptării proiectului în cauză a fost condiționată de propunerile titularilor de licențe din domeniu. Actul se referă la modificarea punctelor 36-39 din Secțiunea 4 a Regulamentului pentru a concretiza mecanismul de aplicare a principiului eficienței maxime la cheltuieli minime în procesul de examinare și aprobare a valorilor consumurilor tehnologice și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă.

Principalele obiective stabilite ale intervenției sunt:

- evitarea includerii în tarifele reglementate a valorilor nejustificate a consumului tehnologic și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare;
- îmbunătățirea cadrului secundar de reglementare necesar pentru desfășurarea activităților în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- asigurarea transparenței la aprobarea consumurilor tehnologice și a pierderilor de apă în sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare, valori utilizate la calcularea tarifelor, astfel încât fiecare categorie de consumatori să achite doar costurile real suportate de operator pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă la locul de consum.

- **Regulamentul cu privire la dirijarea prin dispecerat a sistemului electroenergetic, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 316/2018 din 09.11.2018.**

Regulamentul cu privire la dirijarea prin dispecerat a sistemului electroenergetic stabilește normele de organizare și desfășurare a dirijării prin dispecerat a sistemului electroenergetic și cerințele față de formarea profesională a personalului operațional și personalului de comandă din centrele de dispecerat. De asemenea, Regulamentul stabilește prevederi privind elaborarea dispozițiilor, procedurilor și instrucțiunilor privind dirijarea prin dispecerat și exploatarea echipamentelor și instalațiilor din sistemul electroenergetic.

Prevederile Regulamentului sunt obligatorii și urmează a fi aplicate de către personalul de conducere operațională al tuturor centrelor de dispecerat și de personalul operațional din centralele electrice, stațiile electrice, instalațiile electrice ale consumatorilor finali și zonele de sistem, indiferent de titularul gestiunii, ale căror instalații electrice fac parte din sistemul electroenergetic.

- **Metodologia de calculare a tarifului reglementat pentru operarea sistemului de distribuție închis al energiei electrice, aprobată prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 317/2018 din 09.11.2018.**

Metodologia de calculare a tarifului pentru operarea sistemului de distribuție închis al energiei electrice stabilește modul de calcul a tarifelor pentru serviciul de operare a sistemului de distribuție închis prestat de către operatorii sistemelor de distribuție închise, și anume:

- modul de determinare a tarifelor pentru operarea sistemului de distribuție închis;
- modul de determinare a costului energiei electrice livrate utilizatorilor sistemului de distribuție închis;
- structura și modul de determinare a cheltuielilor justificate, necesare pentru exploatarea și întreținerea sistemului de distribuție închis;
- modul de determinare a cheltuielilor necesare pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de energie electrică în sistemul de distribuție închis;

- metoda de calculare a profitului de la prestarea activității autorizate în cazul operatorilor sistemelor de distribuție închise care desfășoară activitatea de întreprinzător.

- **Hotărârea cu privire la modificările ce se introduc în anexa la Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 376/2017 din 28.09.2017.**

Odată cu intrarea în vigoare a modificărilor și completărilor la art. 31 din Legea nr. 10 din 26 februarie 2016 privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile, emiterea garanțiilor de origine este pusă în sarcina furnizorului central de energie electrică, și nu a operatorului sistemului de transport sau a operatorului sistemului de distribuție cum a fost prevăzut în redacția inițială a legii nominalizate.

Prin aprobarea și aplicarea proiectului de modificare a fost adus în concordanță cadrul normativ secundar cu prevederile noi ale Legii privind promovarea utilizării energiei din surse regenerabile și asigurată funcționarea sistemului de eliberare a garanțiilor de origine.

În anul 2018, în scopul îndeplinirii atribuțiilor ANRE stabilite de Legea cu privire la energetică, Legea cu privire la energia electrică, Legea cu privire la gazele naturale, Legea cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, Legea cu privire la piața produselor petroliere, Legea energiei regenerabile, Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Consiliul de Administrație al ANRE a adoptat 372 de hotărâri. În cadrul ședințelor publice, Consiliul de Administrație a adoptat 24 hotărâri privind aprobarea sau modificarea actelor normative de reglementare, aprobarea tarifelor pentru energia electrică, gaze naturale, energia termică și pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

În perioada de referință ANRE a elaborat un șir de proiecte de acte normative de reglementare, care urmează să fie definitivare și supuse aprobării în anul 2019, inclusiv:

- Metodologia de determinare, aprobare și aplicare a tarifelor pentru energia termică livrată consumatorilor;
- Regulamentul privind furnizarea energiei electrice;
- Regulamentul privind racordarea la rețelele electrice și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice;
- Proiectul de modificare a Regulamentului privind calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice;

- Clauzele obligatorii ale contractului pentru achiziționarea energiei electrice produse din surse regenerabile;
- Regulamentul privind confirmarea statutului de producător eligibil;
- Regulamentul privind racordarea la rețelele de gaze naturale și prestarea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale;
- Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale;
- Metodologia de calculare a plăților pentru dezvoltarea, modernizarea, exploatarea și/sau întreținerea obiectelor de infrastructură energetică de importanță strategică.

În legătură cu preluarea de către Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a activităților de supraveghere energetică de stat, în anul 2019 urmează a fi elaborate și aprobate un șir de documente normativ-tehnice și alte proiecte ce reglementează activitatea serviciilor respective, printre care:

- Normele de securitate la exploatarea instalațiilor electrice;
- Normele de exploatare a instalațiilor electrice ale consumatorilor noncasnici;
- Regulamentul cu privire la acordarea autorizației de electrician autorizat;
- Regulamentul privind modul de admitere în exploatare a instalațiilor energetice;
- Regulamentul privind autorizarea laboratoarelor electrotehnice;
- Regulamentul cu privire la acordarea grupei de securitate electrică personalului electrotehnic.

Tabelul 24. Indicatorii transparenței în procesul decizional pentru anul 2018

Indicatorii	Numărul
<i>Procesul de elaborare a deciziilor</i>	
<i>Numărul hotărârilor adoptate</i>	372
<i>Numărul proiectelor de hotărâri consultate public</i>	24
<i>Numărul hotărârilor adoptate fără consultare, care nu cad sub incidența Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008:</i>	348
<i>Numărul întrunirilor consultative (audieri publice, dezbateri, ședințe ale grupurilor de lucru etc.) desfășurate</i>	12 - dezbateri 47-ședințe de lucru 24-GL (AIR, proiectul actului)
<i>Numărul recomandărilor recepționate</i>	864
<i>Numărul recomandărilor incluse în proiectele de hotărâri</i>	456
<i>Contestații / sancțiuni</i>	0
<i>Numărul cazurilor în care acțiunile sau deciziile autorității administrației publice centrale au fost contestate pentru nerespectarea Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008:</i>	0
- în organul ierarhic superior	
- în instanța de judecată	
<i>Numărul sancțiunilor aplicate pentru încălcarea Legii nr. 239-XVI din 13.11.2008</i>	0

4. Calitatea serviciilor

Cu toate că sectoarele reglementate de ANRE sunt diferite, principiile de evaluare și analiză a calității serviciilor prestate de titularii de licențe sunt asemănătoare.

Analiza calității serviciilor de distribuție a energiei electrice s-a efectuat ținând cont de 3 aspecte de bază:

- Continuitatea prestării serviciului (întreruperi în prestarea serviciului);
- Calitatea și/sau regimurile de livrare a produsului contractat (energie electrică, gaze naturale, apă);
- Calitatea comercială, sau calitatea relațiilor dintre titularii de licențe și utilizatorii de sistem.

Pentru fiecare aspect menționat, prin acte normative de reglementare sunt stabiliți:

- Indicatori generali – se calculează la general pe întreprindere, autoritatea de reglementare stabilește nivele obligatorii ale acestor indicatori, iar în cazul nerespectării de către operatori a performanțelor (nivelelor) stabilite poate aplica penalități sub formă de reducere de tarif.
- Indicatori garantați - indicatori de calitate care sunt stabiliți pentru un consumator final sau utilizator de sistem individual (număr de întreruperi pentru un loc de consum, nivelul tensiunii la locul de consum concret etc.).

4.1. Calitatea serviciului de distribuție a energiei electrice în anul 2018

Analiza calității serviciului de distribuție a energiei electrice, prestat de operatorii sistemelor de distribuție a energiei electrice s-a efectuat în conformitate cu prevederile Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 282/2016 din 11.11.2016 (în continuare Regulament) în baza informației prezentate de operatorii de sistem conform anexelor la Regulament.

4.1.1. Continuitatea livrării energiei electrice consumatorilor finali

Pentru analiza continuității, conform Regulamentului, se utilizează indicatorii generali de continuitate (SAIDI, SAIFI, CAIDI), care reflectă situația în general pe întreprindere referitor la întreruperile neprogramate (avariate) și indicatorii garantați, care vizează fiecare consumator final în parte.

SAIDI (System Average Interruption Duration Index) - Durata medie a întreruperii în rețeaua electrică a operatorului sistemului de distribuție.

SAIFI (System Average Interruption Frequency Index) - Frecvența medie a întreruperilor în rețeaua electrică de distribuție.

CAIDI (Customer Average Interruption Duration Index) - Durata medie a unei întreruperi pentru un consumator final.

Indicatorii de continuitate, monitorizați conform prevederilor Regulamentului, se calculează în funcție de durata întreruperilor, numărul de consumatori finali afectați de o întrerupere și numărul total de consumatori finali deserviți de un operator al sistemului de distribuție. Astfel, pe parcursul anului 2018, operatorii sistemelor de distribuție Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. și S.A. „RED-Nord”¹ au deservit un număr total de 1389030 locuri de consum. Comparativ cu anul 2017, numărul locurilor de consum ale consumatorilor finali a crescut cu 10063.

Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. a deservit 65 % din numărul total de locuri de consum ale consumatorilor finali de energie electrică iar 35 % de locuri de consum ale consumatorilor finali au fost deservite de S.A. „RED Nord” S.A. (Figura 26).

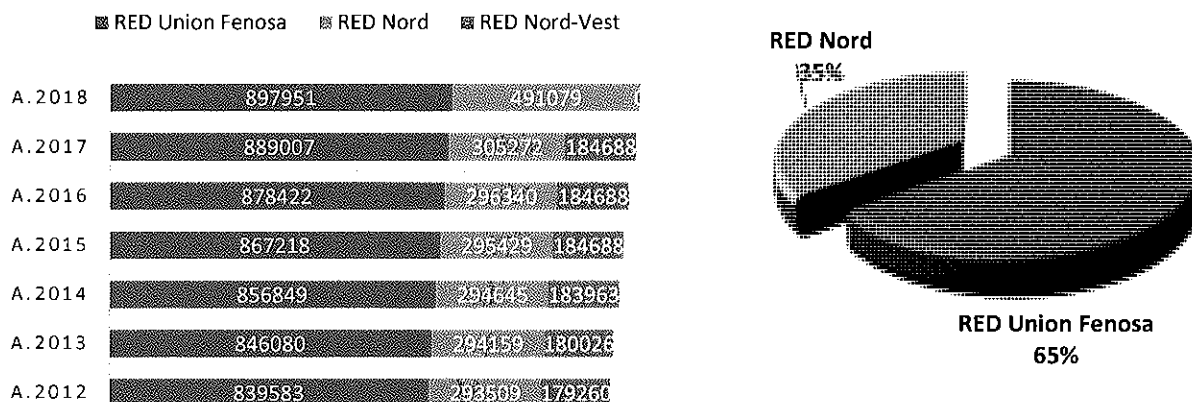

Figura 26. Numărul locurilor de consum ale consumatorilor finali de energie electrică pe parcursul perioadei 2012-2018

Sursa: ANRE

¹ În anul 2017 S.A. „RED Nord-Vest” a fost reorganizată prin fuziune (absorbție) cu S.A. „RED Nord” (în calitate de societate absorbantă).

Indicatorii generali de continuitate

Pentru anul 2018, conform punctului 13 din Regulament, pentru fiecare din cei doi operatori ai sistemelor de distribuție, sunt stabilite următoarele valori de reper ale indicatorului SAIDI:

S.A. „RED Nord” – 155 minute;

Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. – 270 minute.

Analizând situația în dinamică, pentru perioada 2011-2018 (Figura 25), constatăm că în anul 2018 continuitatea s-a îmbunătățit puțin la Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A., iar la „RED Nord” S.A. s-a înregistrat un regres, valoarea indicatorului SAIDI majorându-se cu 25 minute.

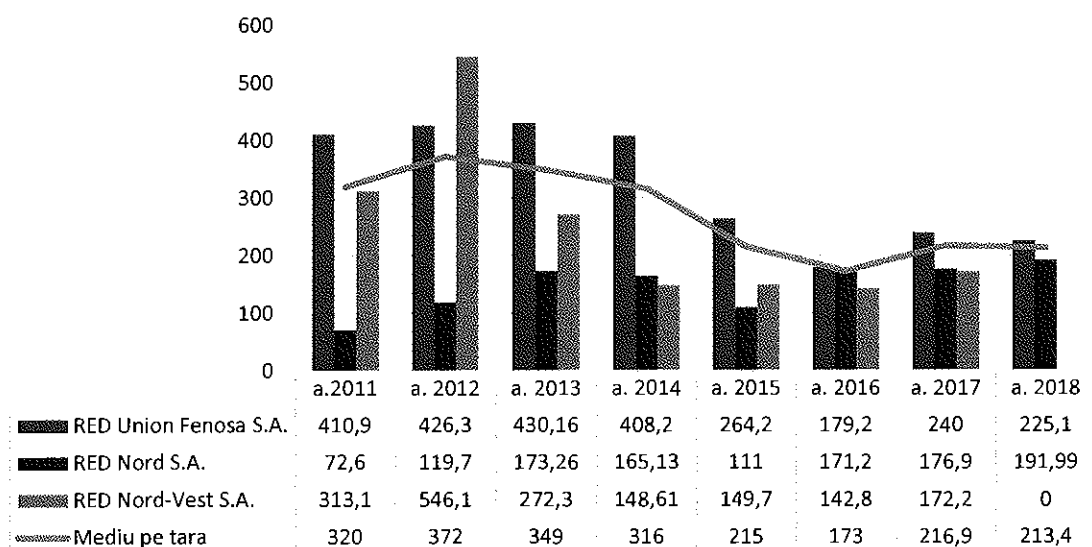

Figura 27. Evoluția indicatorului SAIDI, minute (2011-2018)

Sursa: ANRE

Nivelul mediu al indicatorului SAIDI pe țară în anul 2018 a fost de 213,4 minute, practic la același nivel ca și în anul precedent.

Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. a raportat o valoare a indicatorului SAIDI de 225 minute, mai mică cu 15 minute comparativ cu anul precedent.

S.A. „RED Nord” a înregistrat o valoare a SAIDI de 192 minute (cu 15 minute mai mult comparativ cu anul precedent și cu o depășire de 37 minute a valorii reglementate de 155 minute).

De menționat că nivelul indicatorului SAIDI, reflectat în figurile de mai sus, este calculat doar pentru întreruperile care pot fi clasificate ca fiind din vina operatorului de sistem (conform Regulamentului – aceste întreruperi sunt notate cu

AC „Alte cauze”), și nu includ întreruperile produse din cauza defecțiunilor în instalațiile consumatorilor (IC), întreruperile cauzate de acțiunea terților (AT-accidente rutiere, intervenția unor persoane străine în instalațiile de distribuție etc.) și întreruperile în condiții de forță majoră sau condiții meteorologice deosebite (FM). Condițiile meteorologice speciale reprezintă fenomene naturale severe, manifestate prin vânt puternic, depuneri de chiciură, precipitații abundente și alte calamități naturale care au provocat întreruperi în masa a serviciului de transport sau de distribuție a energiei electrice. Potrivit pct. 22 din Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, astfel de condiții se recunosc prin decizia ANRE, după prezentarea de către operatorii de sistem a probelor privind producerea evenimentelor respective și a consecințelor acestora. Întreruperile produse în aceste condiții se exclud din calculul indicatorilor anuali de continuitate.

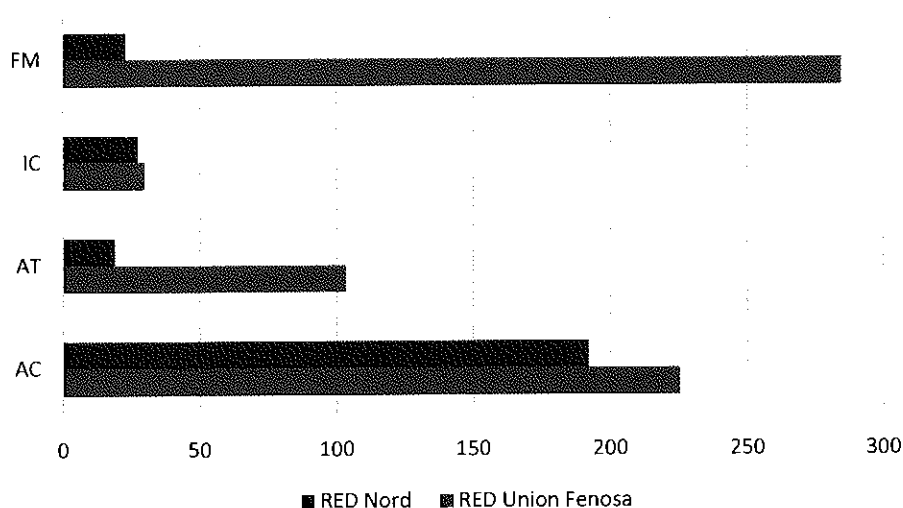

Figura 28. Nivelul indicatorului SAIDI în anul 2018, în funcție de cauzele întreruperilor.

În anul 2018 întregul teritoriu al Republicii Moldova a fost grav afectat de multiple fenomene meteorologice severe. Cel mai mult au avut de suferit raioanele de centru și sud ale țării, astfel că valoarea indicatorului SAIDI pentru întreruperile produse în condiții meteorologice speciale pe teritoriul autorizat al Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. au depășit cu mult SAIDI pentru întreruperile produse din vina operatorilor de sistem. Într-o singură zi, 18 ianuarie 2018, valoarea SAIDI a fost de 248 minute.

Operatorii de sistem au adresat ANRE mai multe solicitări, iar drept consecință ANRE, a emis hotărârea nr. 84/2018 din 13 martie 2018 privind recunoașterea condițiilor meteorologice speciale pentru ziua de 18 ianuarie 2018.

În afara indicatorului SAIDI, operatorii sistemelor de distribuție raportează anual și valorile indicatorilor SAIFI – frecvența medie a întreruperilor în rețea. Evoluția acestui indicator în perioada 2011-2018 este prezentată în Figura 29.

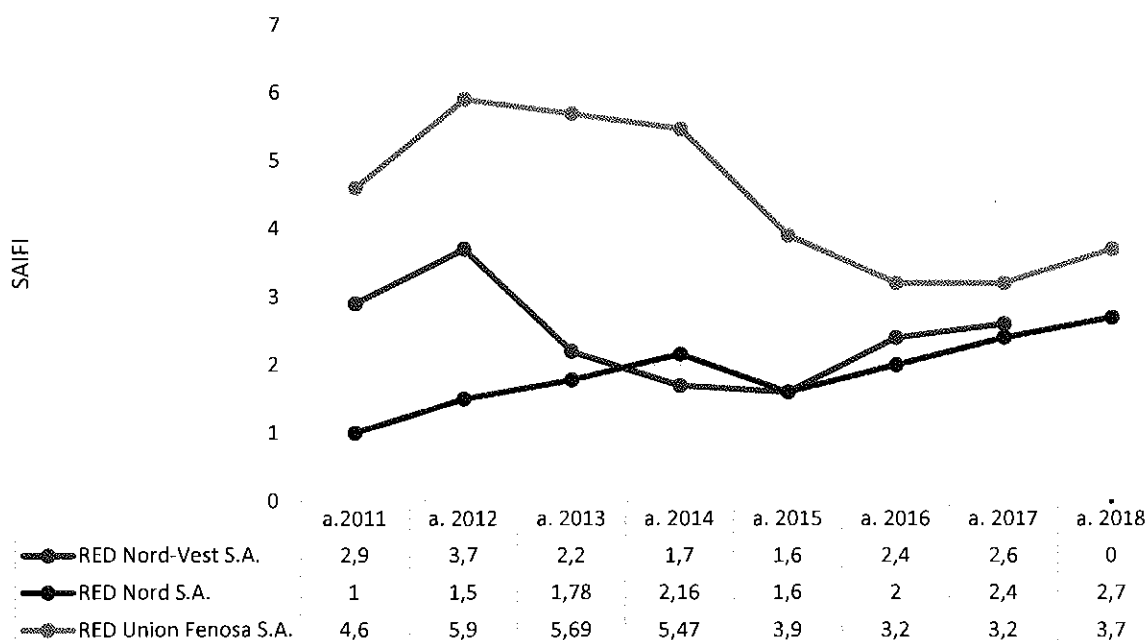

Figura 29. Evoluția indicatorului SAIFI în perioada anilor 2011-2018

Sursa: ANRE

Din Figura 29 constatăm că, în comparație cu anul precedent, valoarea frecvenței întreruperilor a crescut ușor la ambii operatorii de sistem: de la 3.2 la 3.7 la Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. și de la 2.4 la 2.7 la „RED Nord” S.A. Astfel, cu toate că frecvența întreruperilor a fost mai mare comparativ cu anul precedent, diminuarea indicatorului SAIDI pentru Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. de la 240 minute în 2017 la 225 minute în 2018 s-a datorat reducerii timpului de lichidare a întreruperilor respective.

Pentru anul 2018, operatorilor sistemelor de distribuție li s-a aplicat nivelele reglementate individuale ale indicatorului SAIDI, stabilite în punctul 13 din Regulament. În Figura 28 sunt prezentate valorile înregistrate ale SAIDI pentru operatorii sistemelor de distribuție în anii 2017-2018 în comparație cu nivelul

reglementat. În ce privește situația la „RED Nord” S.A. – cu toate că frecvența întreruperilor este mai mică, acestea sunt lichidate în termene mai mari comparativ cu Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.: durata medie a întreruperii (CAIDI) pentru un consumator final racordat la rețelele Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. este de 61 minute comparativ cu 73 minute pentru consumatorii „RED Nord” S.A.

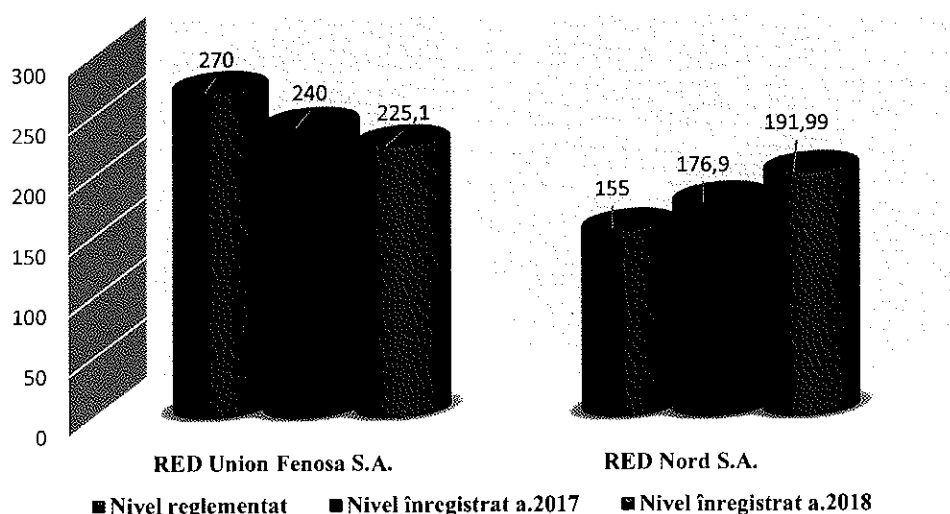

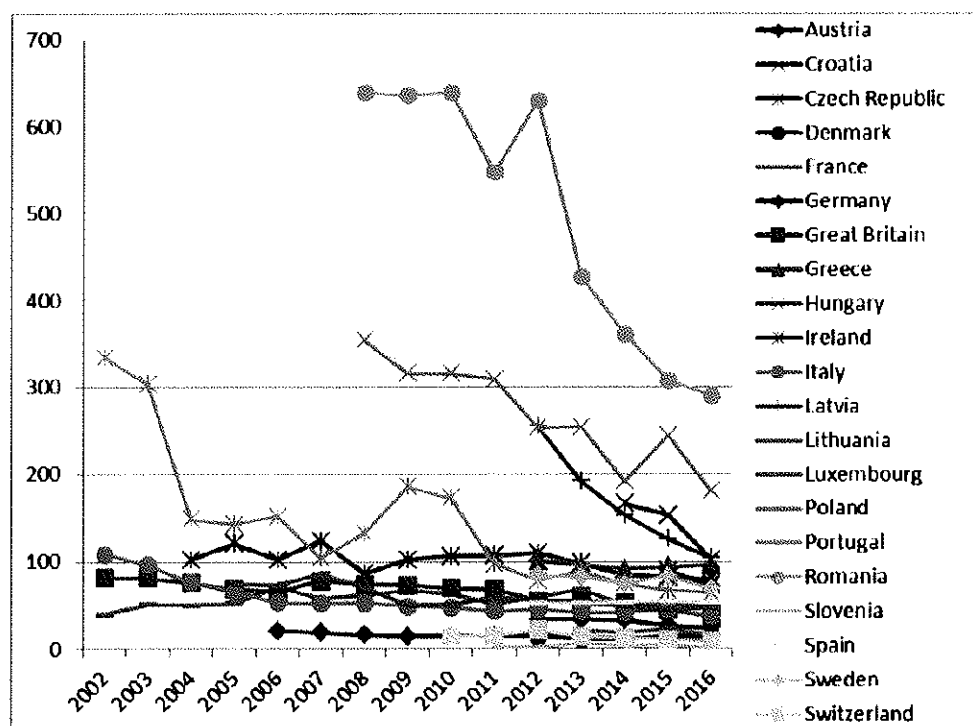
Figura 30. Nivelul indicatorului SAIDI în anii 2017-2018, pe operatori de sistem, comparativ cu nivelul reglementat

Sursa: ANRE

Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. s-a încadrat în valoarea reglementată a indicatorului SAIDI cu o rezervă de 45 minute. La S.A. „RED Nord” valoarea înregistrată a SAIDI a depășit valoarea reglementată cu 37 minute. În multe din raioanele țării continuitatea livrării energiei electrice consumatorilor finali este la un nivel nesatisfăcător, mult mai dificilă comparativ cu situația medie pe operatori și pe țară. În Figura 29 este reprezentată situația privind continuitatea livrării energiei electrice consumatorilor finali deserviți de Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. în teritoriul autorizat.

Prin ultima redacție a Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor, s-a implementat metodologia de calcul și de înregistrare a indicatorilor de continuitate, utilizată și în țările Uniunii Europene. Astfel, rezultatele obținute de operatorii sistemelor de distribuție din Republica Moldova pot fi comparate cu cele ale statelor europene. Imaginea ce urmează reprezintă un extras din raportul Consiliului Autorităților de Reglementare în Energetică din Europa (CEER) „*CEER Benchmarking Report 6.1 on the Continuity of Electricity and Gas Supply*”.

Figure 3 – Electricity: unplanned SAIDI, without exceptional events (minutes per customer) – time series and min-max

Sursa: CEER <https://www.ceer.eu/benchmarking-report-6.1>

În anul 2018 la Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. s-au înregistrat valori ale indicatorului SAIDI mai mari decât valoarea reglementată în 12 din cele 20 de raioane deservite. Cea mai gravă situație a fost în raioanele Călărași, Ștefan-Vodă, Căușeni, Cantemir și Taraclia, unde valoarea SAIDI a depășit 400 minute.

Este necesar de a observa și tendința modificării indicatorului monitorizat. În acest sens, de menționat că în raioanele Ștefan-Vodă, Căușeni, Cantemir și Taraclia, indicatorul SAIDI a crescut continuu în ultimii 3 ani, ceea ce vorbește despre o degradare a continuității serviciului de distribuție prestat consumatorilor finali din zonele respective.

În același timp, în raioanele Cahul, Anenii-Noi, Nisporeni, Telenești, Comrat, Ceadâr-Lunga, Orhei, Ialoveni, Cimișlia, Leova, Vulcănești, indicatorul SAIDI s-a îmbunătățit comparativ cu anul precedent.

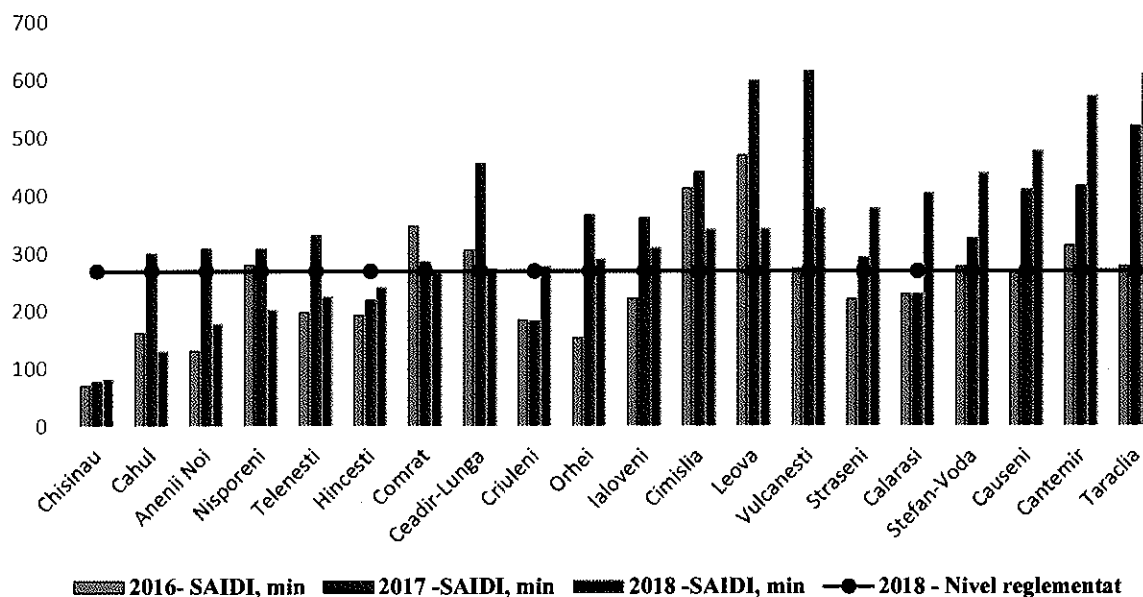

Figura 31. Valoarea SAIDI (minute) în raioanele deservite de Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. în anii 2016-2018

Sursa: ANRE

La S.A. „RED Nord” și S.A. „RED Nord-Vest” situația este următoarea (Figura 32).

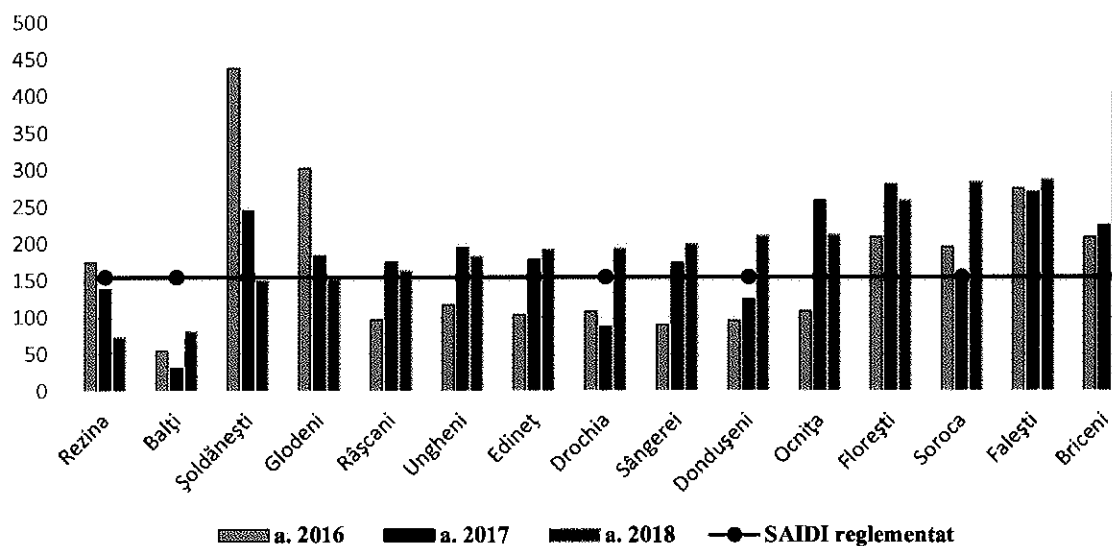

Figura 32. Valoarea SAIDI (minute) în raioanele deservite de S.A. „RED Nord” în anii 2016-2018

Sursa: ANRE

Pentru anul 2018, datele operatorului sistemului de distribuție S.A. „RED Nord” indică respectarea valorii reglementate a SAIDI în doar 4 din cele 15 raioane deservite.

Pe parcursul anului situația s-a agravat evident la Briceni, Soroca și Dondușeni. În raionul Fălești valoarea indicatorului este practic aceeași în ultimii trei ani, depășind aproape de 2 ori valoarea reglementată.

În același timp, se observă tendințe stabile de îmbunătățire în raioanele Rezina, Șoldănești, Glodeni. De exemplu, în raionul Șoldănești, valoarea SAIDI pentru anul 2018 s-a redus cu circa 100 minute comparativ cu anul 2017 și aproape de 3 ori comparativ cu anul 2016.

Indicatorii garantați de continuitate a livrării energiei electrice

În afară de indicatorii generali, pentru nerespectarea cărora ANRE poate aplica operatorilor sistemelor de distribuție penalități sub formă de reduceri de tarif, Regulamentul stabilește și indicatori garantați, care se aplică pentru fiecare consumator final în parte.

Sunt prevăzuți următorii indicatori garantați:

- Durata unei întreruperi programate (8 ore pentru reparații curente și 24 ore pentru lucrări de reparații capitale sau reconstrucții);
- Durata unei întreruperi neprogramate (8 ore pentru consumatorii finali din mediu urban și 16 ore pentru consumatorii finali din mediul rural);
- Numărul anual de întreruperi programate (5+2 pentru consumatorii finali din mediul urban și 8+2 pentru consumatorii finali din mediul rural);
- Numărul anual de întreruperi neprogramate (pentru consumatorii finali din mediul urban – 6 la nivel de medie tensiune și 9 la nivel de joasă tensiune, iar pentru consumatorii finali din mediul rural – 9 la medie tensiune și 12 la joasă tensiune).

Pentru nerespectarea acestor indicatori, consumatorii finali pot solicita operatorului sistemului de distribuție plata unor compensații bănești.

În Tabelul 25 este reflectată situația privind încălcarea de către cei doi operatori de sistem a indicatorilor garantați de continuitate.

Conform datelor prezentate, cele mai multe cazuri în care consumatorii finali puteau solicita compensații în urma întreruperilor cu o durată care depășește durata reglementată, s-a înregistrat la Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. – 84757 cazuri. La acest operator de sistem s-au înregistrat și 4 cereri de plată a compensației, iar suma totală a compensațiilor achitate consumatorilor a constituit 2921 lei. Operatorul S.A. „RED Nord” a raportat despre 1833 de situații în care durata admisă a întreruperii a fost depășită, însă compensații nu s-au plătit.

Tabelul 25. Situația privind depășirea duratei admise a întreruperilor de către operatorii de sistem

	S.A. „RED Nord”	Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.
Indicatori de durată a întreruperii		
Nr. total de întreruperi programate	1903	5275
Nr. total de întreruperi neprogramate	5197	3463
Nr. de întreruperi cu încălcarea duratei admise	25	278
Cota întreruperilor cu depășirea duratei admise din numărul total de întreruperi	0.35	3.18
Numărul de situații în care operatorul de sistem urma să achite compensații	1833	84757
<i>Numărul de compensații achitate</i>	<i>0</i>	<i>4</i>
<i>Suma compensațiilor achitate, lei</i>	<i>0</i>	<i>2921</i>
Indicatori privind numărul anual de întreruperi		
Nr. total de cazuri de depășire a numărului admis de întreruperi programate pentru un consumator final	2956	14431
Nr. total de cazuri de depășire a numărului anual de întreruperi neprogramate pentru un consumator final	10251	36770
<i>Numărul de compensații achitate</i>	<i>0</i>	<i>65</i>
<i>Suma compensațiilor achitate, lei</i>	<i>0.00</i>	<i>9308</i>

Referitor la depășirea numărului admis de întreruperi, S.A. „RED Nord” raportează despre 13207 cazuri în care urmau să fie plătite compensații, iar Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. – despre 51201 cazuri.

În concluzie, pe parcursul anului 2018 operatorii sistemelor de distribuție au raportat despre un număr total de 151048 cazuri în care consumatorii finali au putut solicita compensații pentru nerespectarea indicatorilor garantați de continuitate. Au fost însă depuse doar 65 de cereri de plată a compensației, iar suma totală a compensațiilor plătite a constituit 9308 lei.

4.1.2. Soluționarea problemelor legate de calitatea energiei electrice livrate

Calitatea energiei electrice livrate consumatorilor finali rămâne a fi în continuare o problemă destul de gravă. Exprimată în valoare monetară, această problemă a cauzat operatorului sistemului de distribuție Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A., pe parcursul anului 2018, prejudicii materiale în sumă de 931910 lei, sumă achitată consumatorilor finali pentru reparația receptoarelor electrice ale

consumatorilor finali, defectate în urma livrării de energie electrică cu încălcarea parametrilor de calitate stabiliți de standard. Operatorul de sistem S.A. „RED Nord” a raportat despre lipsa solicitărilor de reparare a prejudiciilor materiale.

În mediu, în cazul defectării receptoarelor electrice, Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. a plătit consumatorilor finali afectați câte 1190 lei.

O altă problemă reflectată în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a energiei electrice, este modul de soluționare a reclamațiilor consumatorilor finali privind parametrii de calitate a energiei electrice furnizate. În majoritatea situațiilor consumatorii finali se plâng de nerespectarea valorilor standard ale tensiunii în rețeaua electrică.

Conform punctului 27 din Regulament, operatorii de sistem sunt obligați să soluționeze cerințele consumatorilor finali, legate de supratensiuni, în cel mult 24 ore din momentul înregistrării solicitării. Din informația prezentată de operatori, în anul 2018 la Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. numărul de adresări ale consumatorilor finali, legate de supratensiuni și goluri repetate de tensiune a fost de 10506 (față de 9761 în 2017). Din numărul total de solicitări primite s-au soluționat, cu încălcarea termenului stabilit de pct. 27 din Regulament, 1370 cazuri, ceea ce constituie 13 % din total (în scădere cu circa 3.5 p.p. față de anul precedent). La S.A. „RED Nord” s-au înregistrat 2621 de adresări, iar cu depășirea termenului de 24 ore s-au soluționat 27 de cazuri.

În cazul reclamațiilor consumatorilor finali legate de depășirea abaterii admisibile a tensiunii, depuse de consumatorii finali în conformitate cu pct. 29 din Regulament, termenul de soluționare a acestor solicitări este de 30 zile calendaristice. Dacă termenul dat nu se respectă – consumatorii finali au dreptul la compensații bănești (echivalentul bănesc a 25% din energia electrică consumată pe parcursul perioadei în care energia s-a livrat cu încălcarea parametrilor de calitate).

Începând cu data de 1 iulie 2017, compensațiile în cazul livrării energiei cu încălcarea parametrilor de calitate urmează a fi plătite automat de către operatori, fără a fi necesară o cerere suplimentară de plată de la consumatorul final.

Operatorul S.A. „RED Nord” a raportat despre 27 de reclamații, depuse de consumatorii finali conform pct. 29, toate fiind soluționate în termen. La Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. s-au înregistrat 354 de reclamații. 17 reclamații au fost soluționate cu depășirea termenului stabilit. Drept rezultat – operatorul a achitat consumatorilor finali compensații bănești în sumă de 5163 lei.

4.1.3. Calitatea relațiilor dintre operatorii sistemelor de distribuție și consumatorii finali de energie electrică

Calitatea relațiilor dintre operatorii sistemelor de distribuție și consumatorii finali, în sensul Regulamentului cu privire la calitatea serviciilor de transport și distribuție a energiei electrice, se apreciază în baza următorilor indicatori:

- anunțarea întreruperilor programate;
- eliberarea în termenele stabilite a avizelor de racordare;
- respectarea termenelor de racordare a instalațiilor solicitanților la rețeaua electrică de distribuție;
- respectarea termenelor de reconectare a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali deconectate de la rețeaua electrică.

Potrivit punctului 39 din Regulament, pentru nerespectarea obligațiilor referitoare la anunțarea întreruperilor programate și eliberarea avizelor de racordare (pct. 37 și 38), în cel puțin 95% din cazuri, operatorii sistemelor de distribuție pot fi penalizați, prin reducerea tarifului pentru serviciul de distribuție a energiei electrice cu 1% pentru fiecare indicator. Dacă operatorii sistemelor de distribuție încalcă termenele de racordare sau de reconectare a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali la rețeaua electrică de distribuție, aceștia sunt obligați să achite consumatorilor finali compensații, care se calculează ca 25 % din costul serviciului de reconectare sau după caz – racordare, pentru fiecare zi de întârziere.

Conform rapoartelor prezentate, ambii operatori ai sistemelor de distribuție au respectat cerințele cu privire la anunțarea întreruperilor programate. Anunțarea consumatorilor finali se face prin diferite metode. Astfel, în localitățile rurale se plasează anunțuri pe panourile de la primării și se anunță autoritățile administrației publice locale. În localitățile urbane se fac anunțuri prin intermediul presei scrise, la posturile de televiziune și radio. Informația respectivă este, de asemenea, accesibilă și pe pagina electronică a întreprinderilor.

În cazul consumatorilor noncasnici, operatorii sistemelor de distribuție practică informarea în scris sau prin telefon.

Întreprinderea Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. raportează că toate cele 16230 de întreruperi programate, operate pe parcursul anului, s-au efectuat cu anunțarea prealabilă a consumatorilor finali. S.A. „RED Nord” a efectuat 10441 de întreruperi programate, toate fiind anunțate în modul stabilit.

Tabelul 26. Indicatorii de calitate a relațiilor operator-utilizator de sistem

		Î.C.S. RED Union Fenosa S.A.	S.A. RED Nord
Pct. 37	Anunțarea întreruperilor programate		
	Total întreruperi programate	16230	10441
	Întreruperi programate neanunțate	0	0
pct. 38	Eliberarea avizelor de racordare		
	Cereri de racordare la rețeaua electrică de distribuție a instalațiilor electrice ale potențialilor consumatori finali (10 zile)	6727	3921
	Cereri de racordare la rețeaua electrică de distribuție a centralelor electrice (30 zile)	121	16
pct. 40	Racordarea la rețeaua de distribuție a instalațiilor solicitanților		
	Numărul de cereri de racordare	11422	2509
	Numărul de consumatori finali racordați în termen mai mare de 2 zile calendaristice	15	0
	Suma compensațiilor, lei	576.13	0
pct. 41	Reconectarea instalației de utilizare a consumatorului la rețeaua electrică de distribuție		
	Numărul total de consumatori reconectați	11480	10848
	Numărul de consumatori reconectați în termen mai mare de 2 zile lucrătoare	5	0
	Suma compensațiilor, lei	78.25	0

Cu mici excepții, avizele de racordare se eliberează cu respectarea termenelor stabilite. La Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. din numărul total de 6727 cereri de eliberare a avizelor de racordare a locurilor de consum, 23 s-au eliberat cu încălcarea termenului stabilit de 10 zile (0,34%). Numărul de cereri pentru racordarea la rețeaua electrică de distribuție a centralelor electrice s-a păstrat practic la nivelul anului precedent – ambii operatori de sistem au eliberat în total 137 avize pentru racordarea centralelor electrice. Cele mai multe din aceste avize au fost eliberate de Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. (121 avize).

Referitor la respectarea termenelor de racordare și reconectare a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali la rețeaua electrică de distribuție, S.A. „RED Nord” a raportat despre lipsa încălcărilor. La Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. s-au înregistrat 15 cazuri de depășire a termenului de racordare, și operatorul a achitat compensații în sumă de 576.13 lei. La fel s-a raportat despre 5 cazuri de depășire a

termenului de reconectare a instalațiilor de utilizare ale consumatorilor finali, pentru care operatorul sistemului de distribuție a achitat compensații în sumă de 78.25 lei.

Potrivit Regulamentului, începând cu 1 iulie 2017, compensațiile menționate mai sus se achită de operatorii sistemelor de distribuție automat, fără ca consumatorul final să depună cereri suplimentare pentru solicitarea compensațiilor.

4.2. Calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale

Analiza calității serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale prestate de către titularii de licențe s-a efectuat pornind de la indicatorii de calitate definiți în Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 406 din 09.06.2011.

În prezent, activitatea de transport al gazelor naturale este desfășurată de S.R.L. „Moldovatrangaz” și S.R.L. „Vestmoldtrangaz” în baza licențelor pentru transportul gazelor naturale, în timp ce distribuția gazelor naturale este asigurată de cele 25 întreprinderi, în baza licențelor pentru distribuția gazelor naturale eliberate de Agenție, din care 12 afiliate S.A. „Moldovagaz”.

4.2.1. Continuitatea în livrarea gazelor naturale

Potrivit Regulamentului, operatorul de sistem este obligat să asigure consumatorilor finali livrarea gazelor naturale în mod continuu și fiabil, fapt ce implică obligația de a executa lucrări programate și neprogramate. Pentru analiza continuității serviciului, se utilizează indicatorii garanți de continuitate, care reflectă situația pe întreprindere referitor la întreruperile programate și întreruperile neprogramate (avariate).

a. Întreruperi Programate

Astfel, la nivelul anului 2018, în urma analizei datelor raportate, constatăm operarea a 2028 întreruperi programate (cu 292 cazuri mai mult comparativ cu anul 2017 și cu 344 mai mult decât în anul 2016), legate de executarea lucrărilor de reparații curente, întreținere, racordare și modernizare, necesare pentru exploatarea fiabilă a rețelei de gaze naturale.

Din numărul total de întreruperi, 1982 cazuri (97.7 %) au fost înregistrate de către operatorii de sistem din cadrul S.A. „Moldovagaz” și 46 cazuri (2.3%) de alți operatori de sistem, în timp ce 3 titulari de licențe („Candelux Com” S.R.L., „Pielart-Service” S.R.L. și S.R.L. „Compania Doboș”) nu au operat nici o întrerupere cu caracter planificat.

Comparând indicatorii de continuitate realizați în 2018 cu cei din 2017 se constată o creștere a numărului de întreruperi programate cu 17 la sută (Tabelul 27). Acest fapt a fost condiționat de dinamica structurii rețelelor de gaze naturale ale operatorilor sistemelor de distribuție. De menționat că la 16 operatori din cei 25 existenți, s-a înregistrat creșterea lungimii rețelelor de distribuție a gazelor naturale cu 1.92 % comparativ cu anul 2017 – aspect ce demonstrează dezvoltarea rețelei pentru a satisface pe termen lung un nivel rezonabil al cererii privind prestarea serviciului de distribuție a gazelor naturale. Cele mai extinse rețele de distribuție a gazelor naturale aparțin S.R.L. „Ialoveni-gaz” – 3588.4 km, ceea ce constituie 15 % din lungimea totală de 2378.9 km pe țară și S.R.L. „Chișinău-gaz” – 3130.3 km sau 13 % din total.

Tabelul 27. Date cu privire la întreruperile programate din rețelele de distribuție a gazelor naturale, 2018

Total	Total ÎP	Durata admisibilă			
		24 ore	48 ore	72 ore	120 ore
Republica Moldova	2028	1860	75	48	45
	100%	91.7%	3.7%	2.4%	2.2%
Operatorii sistemelor de distribuție afiliați S.A. „Moldovagaz”	1982	1816	75	48	43
	97.7%				
Alți operatori ai sistemelor de distribuție	46	44	0	0	2
	2.3%				

Din numărul total de întreruperi programate, cele mai multe au fost înregistrate la S.R.L. „Găgăuz-gaz” - 314, ceea ce constituie 15.5 %, fiind urmată de S.R.L. „Taraclia - gaz” - cu 269 cazuri sau în expresie procentuală 13.3 %.

Situația generală pe țară, cu indicarea numărului de întreruperi pentru fiecare operator al sistemului de distribuție în parte este reflectată în Figura 33.

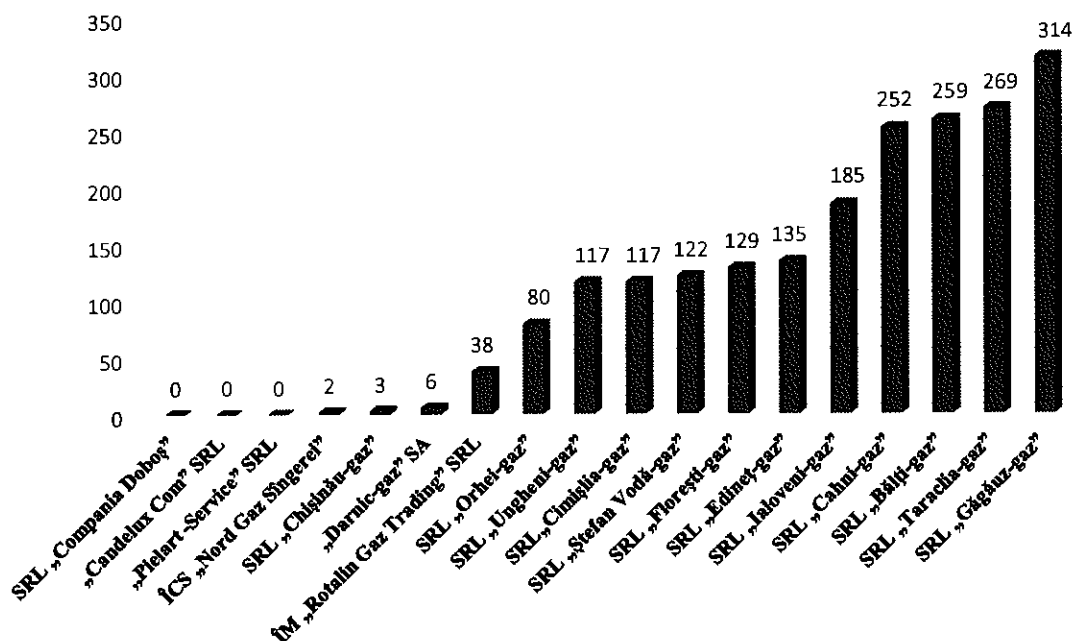

Figura 33. Întreruperi programate în livrarea gazelor naturale

Ce ține de „Durata întreruperilor”, constatăm o îndeplinire regulamentară a cerințelor privind indicatorul dat de către 17 titulari de licențe din totalul de 18 respondenți. Operatorii sistemelor de distribuție au raportat încadrarea în limitele admisibile a duratei întreruperilor programate specificate pentru fiecare tip de lucrări în parte, cu reluarea livrării gazelor naturale în termen normativ și în proporție deplină. Așadar, în expresie procentuală starea de lucruri se prezintă în felul următor: 91.7 % - întreruperi cu durata de 24 ore; 3.7 % - cu durata de 48 ore; 2.4 % - cu durata de 72 ore și cu durata de 120 ore au fost înregistrate 2.2 % din numărul total (Tabelul 27). În cazul S.A. „Darnic-gaz”, datele prezentate arată operarea a 6 întreruperi cu caracter planificat, din care doar în 4 cazuri livrarea gazelor naturale a fost reluată în termen normativ. Astfel, indicatorul de performanță calculat pentru întreprinderea nominalizată constituie 66.7 %.

În termenele și condițiile stabilite de Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale, operatorul de sistem informează din timp consumatorii proprii despre data și durata sistării livrării gazelor naturale. Informarea trebuie să fie clară, corectă și deplină.

În urma analizei informației prezentate se conturează o situație similară celei privind indicatorul de calitate *Durata întreruperilor*. Cu excepția S.A. „Darnic-gaz”, care a adus la cunoștință consumatorilor finali deserviți despre sistarea livrării gazelor naturale doar în 4 cazuri din totalul de 6 întreruperi realizate, toți operatorii sistemelor de distribuție au respectat cerințele referitor la anunțare. Informația respectivă a fost pusă la dispoziția consumatorilor finali prin metodele prevăzute în actul de reglementare: plasarea anunțului la fiecare scară a blocului (pentru localitățile urbane), plasarea anunțului pe panoul de anunțuri (în cazul satelor și comunelor), prin poștă/poșta electronică sau fax (pentru consumatorii noncasnici). În unele cazuri informația dată a fost plasată pe pagina electronică a întreprinderii.

Comunicarea cu privire la întreruperile ce urmau să fie realizate s-a efectuat, în prealabil, cu 3 zile calendaristice, indicându-se data și intervalul probabil de întrerupere.

b. Întreruperi Neprogramate

Responsabilitatea pentru continuitatea serviciului poate fi pusă-n seama operatorilor de sistem doar parțial, deoarece din numărul total de întreruperi în livrarea gazelor naturale, nu toate au loc din vina lor. În cazurile când este periclitată sănătatea/viața oamenilor ori integritatea bunurilor, pentru prevenirea sau extinderea avariilor în instalațiile/echipamentele rețelei de transport/distribuție și alte situații cu caracter de urgență, operatorului de sistem îi revine obligația de a sista serviciul de livrare a gazelor naturale către utilizatori, urmând să depună toate eforturile pentru reducerea duratei întreruperilor.

În baza informațiilor prezentate de titularii de licențe, constatăm că pe parcursul anului de referință, au fost înregistrate 149 de întreruperi neprogramate, din care 145 sau 97 % - la operatorii sistemelor de distribuție afiliați S.A. „Moldovagaz” și 4 cazuri, sau 3 % - alți operatori.

Analizând datele pentru perioada 2015-2018, concluzionăm că numărul întreruperilor neprogramate a cunoscut o tendință constant diminutivă. În 2015 a fost înregistrat numărul de 246 cazuri, în 2016 – 231, cu 15 mai puțin comparativ cu anul precedent, ca mai apoi numărul de lucrări neplanificate raportat pentru 2017 să denote din nou o creștere – 248 cazuri, în timp ce valoarea înregistrată în anul de activitate 2018 să indice o scădere considerabilă cu 40 la sută (Figura 34).

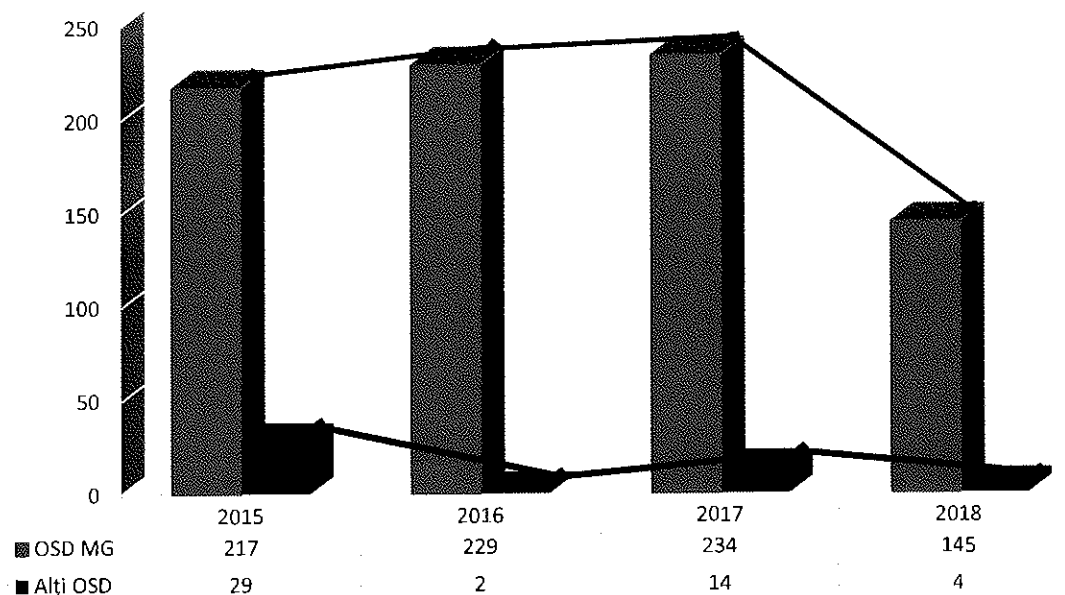

Figura 34. Dinamica întreruperilor neprogramate pe parcursul perioadei 2015-2018

Lider la capitolul respectiv rămâne a fi S.R.L. „Găgăuz-gaz”, care a înregistrat 65 întreruperi neprogramate cu durată de 36 ore, sau 44 % din numărul total de cazuri înregistrate. În comparație cu anii precedenți, se remarcă diminuarea continuă a numărului de sistări avariate a serviciului de distribuție a gazelor naturale înregistrate de către operatorul nominalizat: pe parcursul anului 2015 s-au produs 139 întreruperi neprogramate, 2016 - 129 cazuri înregistrate, 2017 – 126, în timp ce pentru anul de activitate 2018 constatăm o micșorare considerabilă a valorii indicatorului *Întreruperi neprogramate*, fapt ce ne vorbește de o redresare substanțială a situației (a se vedea diagrama de mai jos).

S-a constatat că, din momentul punerii în aplicare a Regulamentului, pe parcursul primilor ani se contura o respectare nesatisfăcătoare a prevederilor acestuia referitor la indicatorul de calitate Informarea consumatorilor despre întreruperile neprogramate.

Dacă pentru anul 2015, S.R.L. „Chișinău-gaz” în cazul celor 10 întreruperi neprogramate înregistrate și S.R.L. „Găgăuz-gaz” - 139 întreruperi, au anunțat despre neinformarea consumatorilor finali afectați atunci, pentru 2016-2018 datele comunicate de operatorii de sistem ne vorbesc despre o redresare a situației. Utilizatorii de sistem au fost informați în măsură deplină despre motivul întreruperii, termenul preconizat pentru reluarea serviciului de furnizare a gazelor naturale, în

decurs de 6 ore din momentul în care operatorul sistemului de distribuție a luat act de întrerupere.

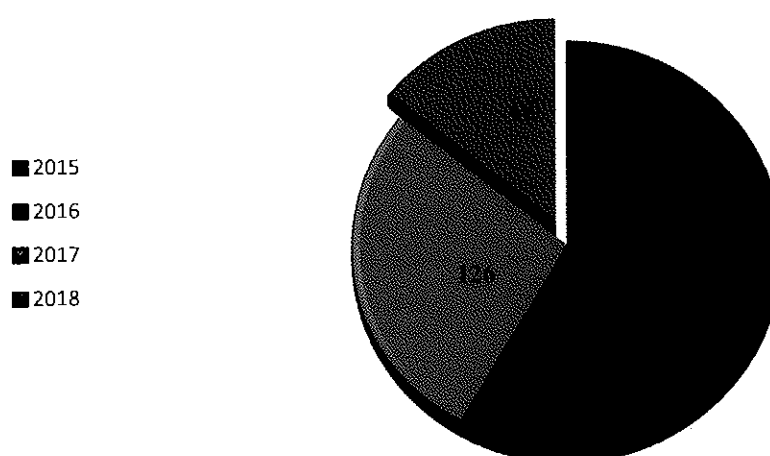

Figura 35. Dinamica indicatorului *Întreruperi neprogramate* pentru S.R.L. „Găgăuz-gaz”

Tabelul 28. Informații cu privire la întreruperile programate realizate de operatorii sistemelor de distribuție în anul 2018

Total Republica Moldova	Total ÎP	Durata admisibilă			
		24 ore	48 ore	72 ore	120 ore
	2028	1860	75	48	45
	100%	91.7%	3.7%	2.4%	2.2%
<i>Operatorii sistemelor de distribuție afiliați S.A. „Moldovagaz”</i>	1982	1816	75	48	43
	97.7%				
<i>Alți operatori ai sistemelor de distribuție</i>	46	44	0	0	2
	2.3%				

Referitor la cei 2 operatori ai sistemelor de transport, S.R.L. „Moldovatrangaz” și S.R.L. „Vestmoldtrangaz”, conform datelor prezentate constatăm următoarele: doar S.R.L. „Moldovatrangaz” a avut de raportat operarea a 9 întreruperi programate, cu înștiințarea preventivă a operatorilor sistemelor de distribuție, rețelele de gaze naturale ale cărora sunt racordate la rețeaua de transport al gazelor naturale. Întreruperi neplanificate nu au avut loc.

Tabelul 29. Informații cu privire la întreruperile programate/neprogramate realizate de operatorii sistemelor de transport în perioada 2016-2018

OST	2016						2017						2018					
	Întreruperi Programate			Întreruperi Neprogramate			Întreruperi Programate			Întreruperi Neprogramate			Întreruperi Programate			Întreruperi Neprogramate		
	48	72	120	24	48	72	48	72	120	24	48	72	48	72	120	24	48	72
S.R.L. MTG	-	2	-				2	3	-				1	3	5			
	Total=2						Total=5						Total=9					
S.R.L. VMT	Date lipsă						Date lipsă						-	-	-	-	-	-

Făcând o generalizare a celor expuse mai sus, putem confirma respectarea de către titularii de licențe a prevederilor Regulamentului privind *continuitatea serviciului*:

- întreruperile programate au fost realizate cu informarea prealabilă (în termen normativ de 3 zile calendaristice) a consumatorilor finali și reluarea livrării gazelor naturale în termenul stabilit în proporție de 99.9 %;
- în cazul întreruperilor neprogramate, se constată o redresare a situației. Operatorii de sistem au acționat în vederea eficientizării lucrului echipelor operative, prin aceasta reușindu-se micșorarea duratei întreruperilor/lichidarea în termen normativ/micșorarea gradului de afectare a utilizatorilor de sistem.

4.2.2. Calitatea și regimurile de livrare a gazelor naturale

În Regulamentul cu privire la calitatea serviciilor de transport și de distribuție a gazelor naturale este stipulată obligația operatorului de sistem de a asigura livrarea gazelor naturale consumatorilor finali, la parametrii de calitate a gazelor naturale, stabiliți prin standardul național în vigoare “Gaze naturale pentru utilizarea în scopuri industriale și casnice” GOST 5542.

Actul normativ menționat nu prevede raportarea datelor de către operatorii sistemului de distribuție privind indicatorul *Calitatea și regimurile de livrare a gazelor naturale*, dar indică procedurile care trebuie întreprinse de către consumatorul final și operatorul sistemului de distribuție, în cazul în care survine o solicitare legată de nerespectarea parametrilor de calitate/nivelurilor de presiune a gazelor naturale.

Sunt prevăzute și compensațiile care urmează a fi achitate consumatorilor finali afectați, valoarea cărora este stabilită în Anexa nr.1 din Regulament.

Din numărul total de 118 petiții înregistrate la Agenție în anul 2018 (pentru sectorul gazelor naturale), una se referă la calitatea și regimurile de livrare a gazelor naturale.

De remarcat că, sistematizarea datelor cu privire la petițiile înregistrate pentru perioada anilor 2015-2018 a scos în evidență o dinamică pozitivă ce ține de indicatorul de calitate nominalizat. Astfel, dacă în anul 2015 din cele 205 adresări – în 4 era abordată problema încălcării parametrilor de calitate/regimurilor de livrare a gazelor naturale (în continuare calitate), în 2016 se observă o ameliorare a situației prin micșorarea numărului de petiții în general pentru sectorul gazelor naturale, 152 petiții - 3 la calitate, 2017 - din 122 plângeri înregistrate, niciuna nu a fost cu privire la necorespunderea calității gazelor naturale și/sau a nivelului de presiune așa cum prevede standardul național.

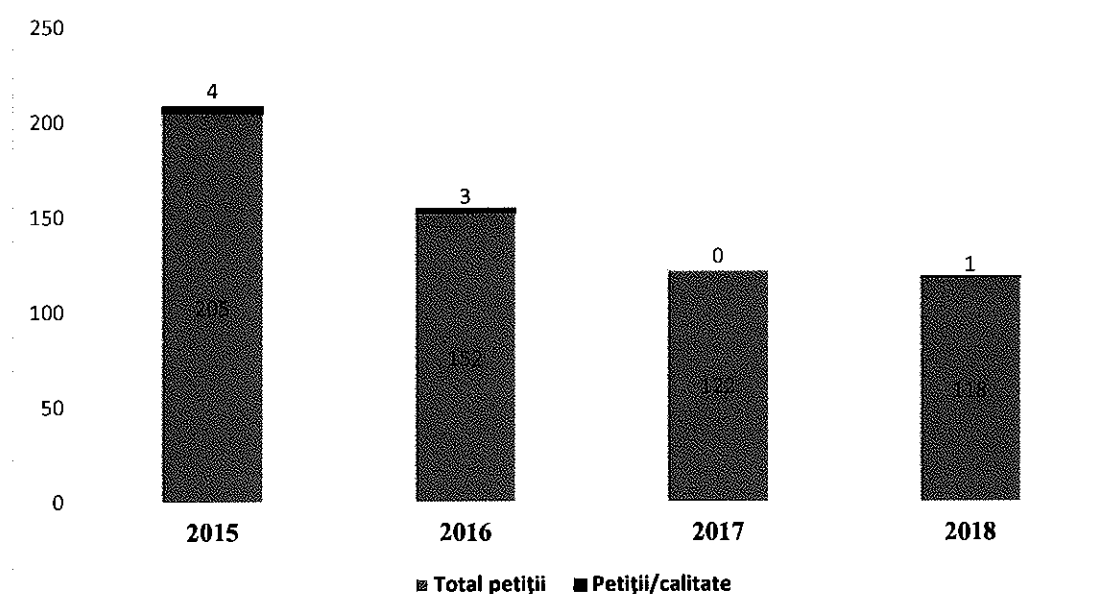

Figura 36. Evoluția indicatorului calitatea și regimurile de livrare a gazelor naturale

4.2.3. Calitatea relațiilor dintre operatori și consumatorii finali

Calitatea relațiilor dintre operatori de sistem și consumatorii finali, în sensul Regulamentului se apreciază în baza următorilor indicatori:

- eliberarea avizelor de racordare solicitanților în termenul normativ;

- racordarea la rețeaua de gaze naturale cu respectarea termenului normativ;
- reconectarea instalației de utilizare la rețeaua de gaze naturale cu respectarea termenului normativ.

a. Eliberarea avizului de racordare la rețelele de distribuție a gazelor naturale

Potrivit pct. 22 din Regulament, operatorul de sistem este obligat să elibereze solicitantului aviz de racordare la rețeaua de gaze naturale, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare de la data înregistrării cererii.

În cazul în care, pe parcursul anului de referință, mai puțin de 95 % din numărul de avize au fost eliberate în termenul stabilit, operatorii de sistem vor fi penalizați, prin reducerea tarifului de distribuție cu 0.1 %.

În anul 2018, potențialii consumatori finali au înaintat 14229 cereri pentru eliberarea avizelor de racordare, dintre care 13651 sau 96 % au fost depuse la operatorii sistemelor de distribuție afiliați S.A. „Moldovagaz” și 578 cereri sau 4 % la alți operatori de sistem. Cu respectarea termenului normativ de 15 zile, au fost eliberate 13517 avize de racordare, ceea ce constituie 95% din numărul total de cereri depuse, restul cazurilor constituind refuzuri. Din numărul total de refuzuri, 698 au fost eliberate de către S.R.L. „Chișinău-gaz” care a invocat drept motiv lipsa de capacitate tehnică a rețelei de distribuție a gazelor naturale existentă, fapt relatat și de S.R.L. „Bălți-gaz”.

Tabelul 30. Eliberarea avizelor de racordare de către operatorii sistemelor de distribuție în anul 2018

	Total cereri depuse		Eliberate în termen normativ (15 zile)	
			Avize de racordare	Refuzuri
Total pe țară	număr	14229	13517	712
	%	100	94.2	5.8
Operatori de sistem afiliați S.A. „Moldovagaz”	număr	13651	12939	712
	%	96	95.7	100
Alți operatori ai sistemelor de distribuție	număr	578	578	-
	%	4	4.3	-

b. Racordarea instalației de utilizare la rețeaua de gaze naturale;

c. Reconectarea instalației de utilizare la rețeaua de gaze naturale.

Referitor la indicatorul *Racordarea*, situația existentă este reflectată în Tabelul 31.

Tabelul 31. Racordarea la rețeaua de gaze naturale

	Total cereri de racordare		Realizate:	
			În termen normativ (4 zile)	După 4 zile
Categorii de operatori	număr	12618	11916	702
	%	100	94.4	5.6
<i>Operatori de sistem afiliați S.A. „Moldovagaz”</i>	număr	12108	11406	702
	%	96		
<i>Alți operatori ai sistemelor de distribuție</i>	număr	510	510	0

În anul 2018 s-a înregistrat o creștere a numărului de cereri de racordare, creștere generată în principal de extinderea rețelelor de distribuție a gazelor naturale, de fenomenul dezvoltării imobiliare dar și de orientarea noilor consumatori către utilizarea gazelor naturale în locul altor combustibili tradiționali. Astfel, în baza datelor de monitorizare primite de la cei 18 respondenți din totalul de 25 titulari de licențe pentru distribuția gazelor naturale se constată că au fost depuse 12618 cereri de racordare la rețeaua de gaze naturale, fiind vorba de o creștere de 11.3 % față de anul 2017, tendință continuată din 2017 față de anul de activitate 2016. Din numărul total de solicitări înaintate, 94.4 % sau 11916 au fost realizate cu respectarea termenului normativ de 4 zile lucrătoare. Așa cum prevede Regulamentul, în cazul când termenul normativ nu este respectat, solicitanții sunt în drept să ceară compensații bănești (în baza unei cereri scrise) în mărime de 15 % din plata pentru racordare, imediat ce a expirat termenul de 4 zile lucrătoare și 5 % din plata pentru racordare, odată cu expirarea fiecărei zile calendaristice suplimentară celor 4 zile.

Această stare de lucruri denotă un grad scăzut de răspuns la solicitările de racordare, fapt ce generează necesitatea formării unei tendințe de creștere pentru următorii ani a indicatorului susmenționat în acord cu principiul:

- ✓ Adaptării permanente a operatorilor de sistem la cerințele consumatorilor finali/solicitanților;
- ✓ Accesibilității potențialului consumator final la rețeaua de gaze naturale.

La capitolul Reconectarea instalației de utilizare la rețeaua de gaze naturale, făcând o evaluare vizavi de situația reală, conform datelor colectate, și raportându-le la prevederile Regulamentului constatăm o respectare a valorii reglementate.

Din cele 8598 de cereri depuse pentru reconectarea la rețeaua de gaze naturale, în proporție de 100% au fost satisfăcute în termenul normativ de 2 zile lucrătoare din ziua achitării de către consumatorul final, instalația de utilizare a căruia a fost deconectată, a taxei pentru reconectare.

b. Siguranța serviciului

Suplimentar indicatorilor de calitate la care s-a făcut referire anterior, operatorii de sistem raportează Agenției și informații privind indicatorii de siguranță: NAD-Numărul anual de defecte cauzate de acțiunea unor terți pe un km de rețea activă și NTD-Numărul total de defecte înregistrate pe parcursul unui an.

În urma sistematizării datelor oferite, se constată că în anul 2018 au fost înregistrate 94 defecte care au fost remediate în conformitate cu normele tehnice în vigoare. Din numărul total de cazuri, 93 au fost înregistrate la operatorii sistemelor de distribuție afiliați S.A. „Moldovagaz” și 1 deranjament la operatorul de sistem S.A. „Darnic-gaz”.

Cel mai înalt coeficient de defecte produse în rețeaua de distribuție pe parcursul anului de referință l-a înregistrat S.R.L. „Găgăuz-gaz”- 21 cazuri (22.3%), fiind urmat de S.R.L. „Chișinău-gaz”- 20 cazuri.

De remarcat, că analiza datelor colectate pentru ultimii ani (2015/17) referitor la siguranța serviciului, indică pentru anul 2018 o scădere considerabilă a numărului de defecte produse în rețeaua de distribuție a gazelor naturale. Dacă în anul 2017, indicatorul anual al numărului total de defecte cauzate de acțiunea unor terți pe un kilometru de rețea activă a atins valoarea de 0.008, atunci în anul 2018 indicatorul nominalizat a fost de 0.003. Graficul de mai jos reflectă evoluția, în timp, a *Indicatorului de siguranță pentru serviciile de distribuție a gazelor naturale*, începând cu anul 2015 și până în prezent.

În acest context, menționăm că operatorii sistemelor de transport au raportat că nu au înregistrat niciun defect pe parcursul întregului an de activitate 2018.

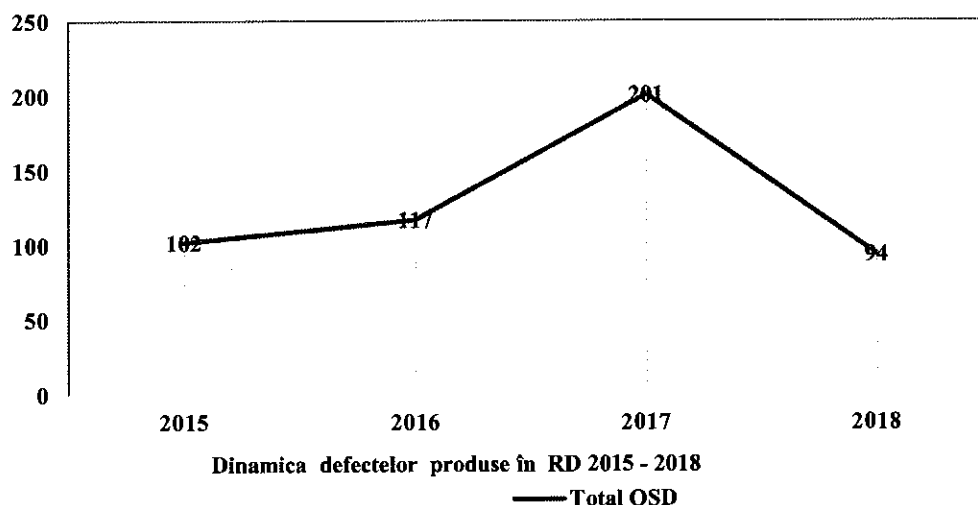

Figura 37. Dinamica defectelor produse în rețelele de distribuție a gazelor naturale în perioada 2015-2018

4.3. Calitatea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Conform prevederilor *Regulamentului cu privire la calitatea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare*, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică nr. 352/2016 din 27.12.2016, operatorii, prestatori ai serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, au prezentat Agenției rapoarte cu privire la indicatorii de calitate realizați în anul de activitate 2018.

Analiza calității serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare s-a efectuat în baza datelor reflectate în rapoartele prezentate de către 27 titulari de licențe din cei 43 existenți.

4.3.1. Continuitatea furnizării serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Operatorii sunt obligați să furnizeze în mod continuu și fiabil serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare consumatorilor, în conformitate cu indicatorii de calitate, care se referă la *Întreruperile Planificate și Întreruperile Neplanificate*, respectând valorile minime stabilite în Regulament.

Astfel, în anul 2018, în urma analizei datelor prezentate, constatăm că pe parcursul anului de referință, au fost înregistrate 11633 întreruperi neplanificate (avariate) a serviciului public de alimentare cu apă. Din totalul lor, pentru 11132 cazuri, ceea ce constituie 95.7 %, serviciul a fost reluat în termen normativ: 12 ore pentru mediul urban și 10 ore - mediul rural. Celelalte 501 întreruperi înregistrate au fost operate cu o depășire a valorii admisibile stabilite. În cazul întreruperilor neplanificate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare din cauza avariilor din sistemul public de alimentare cu apă și de canalizare, pentru 3365 sistări produse (96 % din totalul de 3504), timpul de remediere a deranjamentelor nu a depășit limita admisibilă de 8 ore - mediul urban și 6 ore - mediul rural.

Comparând indicatorii de continuitate realizați în anul 2018 cu cei din 2017, constatăm că numărul de întreruperi neplanificate a cunoscut o creștere considerabilă cu 30 la sută pentru serviciul public de alimentare cu apă, în timp ce pentru serviciul public de canalizare observăm o diminuare a numărului de sistări de serviciu – 361 de cazuri mai puțin.

Pentru întreruperile planificate, legate de branșare/racordare, lucrări de reparație/întreținere a rețelei publice, sistematizarea datelor colectate și raportate la cerințele Regulamentului, pentru 26 operatori din totalul de 27 de respondenți nu au scos în evidență abateri de la normele de reglementare privind durata întreruperilor. Operatorii au raportat încadrarea în limitele admisibile a duratei întreruperilor planificate, cu reluarea deplină a prestării serviciului în termen normativ. În cazul S.A. „Apă-Canal Chișinău”, au fost operate 184, din care 89.1 la sută sau 164 cazuri realizate cu o depășire a duratei admisibile. Dinamica întreruperilor planificate/neplanificate este prezentată în diagramele de mai jos.

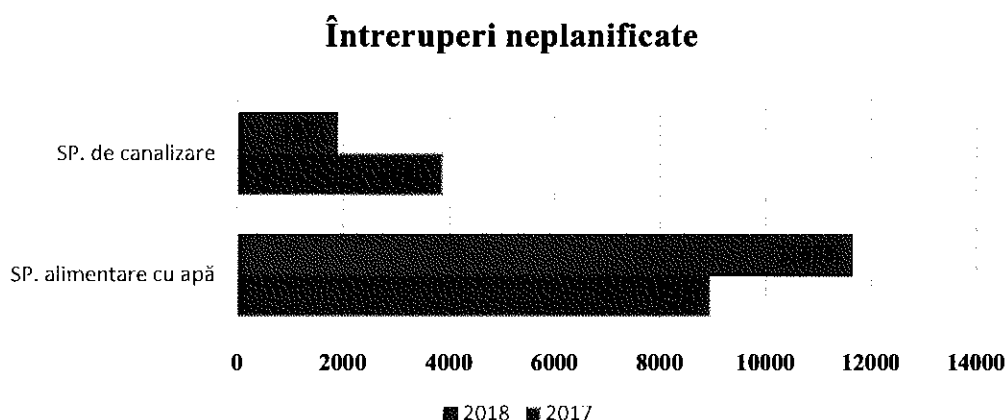

Figura 38. Întreruperi neplanificate 2017-2018

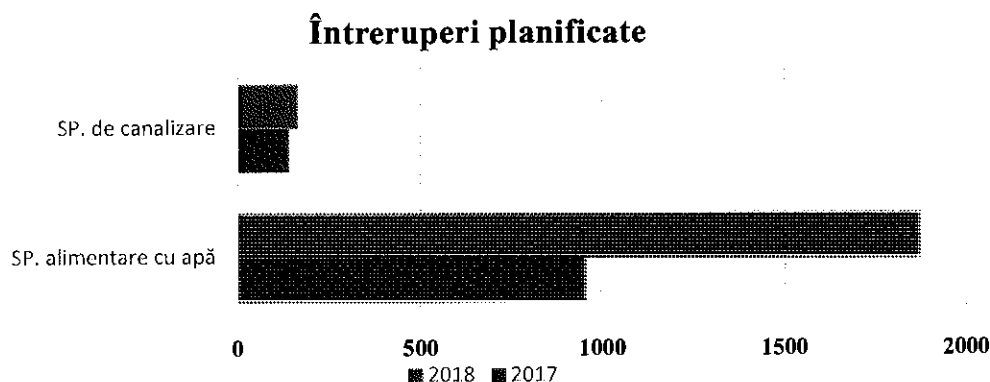

Figura 39. Întreruperi planificate 2017-2018

Un alt indicator monitorizat cu scopul evaluării continuității și calității serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare este informarea consumatorilor cu privire la întreruperile ce urmează a fi efectuate sau care deja s-au produs din motive legate de defecțiuni sau acțiunea unor persoane terțe. Cu excepția S.A. „Apă-Canal Chișinău” și S.A. „Servicii comunale Florești”, respondenții au declarat unanim informarea consumatorilor în toate cazurile întreruperilor planificate operate. O altă constatare diametral opusă celei anterioare este respectarea nesatisfăcătoare a indicatorului dat pentru cazurile de întreruperi neplanificate – o parte din operatori nu respectă prevederile Regulamentului privind obligația lor de a informa consumatorii operativ prin intermediul anunțurilor, notificare în termen de până la 1 oră din momentul întreruperii, indicându-se termenul preconizat de reluare a prestării serviciului.

4.3.2. Calitatea relației Operator - Consumator

Calitatea relației dintre operatori și consumatori, în sensul Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, se apreciază în baza următorilor indicatori:

Accesul la rețea

- Eliberarea în termen normativ a avizului de branșare/racordare;
- Avizarea documentației de proiect pentru montarea instalației interne de apă cu respectarea termenului normativ;
- Branșarea/racordarea instalațiilor potențialilor consumatori la rețeaua publică;
- Reconectarea instalațiilor consumatorilor deconectați, în termen normativ;

- Încheierea în termen normativ a contractelor de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare;
- Facturarea;
- Examinarea și soluționarea reclamațiilor consumatorilor finali.

Examinând datele rapoartelor prezentate, la capitolul Eliberarea avizului de racordare la sistemul public de alimentare cu apă se conturează o situație de conformare față de cerințele stabilite: eliberarea avizului de racordare la cererea solicitantului cu respectarea termenului normativ de 20 zile calendaristice din data înregistrării cererii. Doar S.A. „Apă-Canal Chișinău” a înregistrat un indicator de performanță sub nivelul celui propus. Din totalul de 1345 solicitări de eliberare a avizelor de racordare, 84.4 % sau 1135 avize de racordare au fost eliberate în termen normativ. Din cele 210 cazuri nesoluționate în intervalul de timp necesar, 99 au constituit refuzuri ale operatorului.

Făcând o comparație cu anul de activitate 2017, la nivel de țară observăm atât o creștere a numărului de solicitări înregistrate (cu 9.6 %) în 2018, cât și o îmbunătățire a gradului de răspuns a operatorului la cererile de eliberare a avizelor de racordare la rețea a solicitanților: de la 92.8 % în 2017, la 95 % în 2018.

Pentru serviciul public de canalizare din totalul de 2559 cereri depuse de către potențialii consumatori, 2358 sau 92.6 % au fost satisfăcute în termenul stabilit de Regulament.

Potrivit punctului 21, secțiunea 2 din Regulamentul cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare nr. 271/2015 din 16.12.2015, executarea branșamentului de apă, a racordului de canalizare se asigură numai în baza proiectului avizat de către operator. Deși importanța respectării indicatorului dat este evidentă, 9 din cei 27 titulari de licențe respondenți nu coordonează proiectele instalațiilor interne de apă și de canalizare deoarece obișnuiesc să activeze conform unor modalități mai simple și mai puțin costisitoare pentru potențialii consumatori. Astfel, lucrările de construcție și montaj a instalațiilor se execută în baza condițiilor tehnice și a recomandărilor oferite de către specialiștii întreprinderii veniți la locul desfășurării lucrărilor.

Situația cu privire la indicatorii *Branșarea/Racordarea la rețea a instalațiilor interne ale solicitanților* este reflectată în Figura 40.

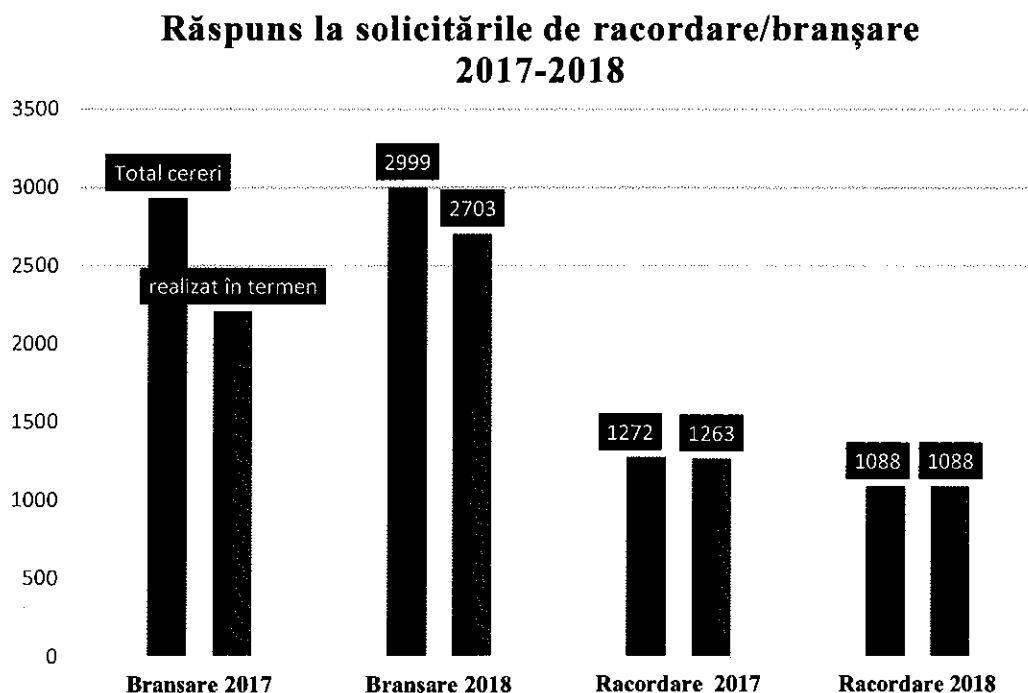

Figura 40. Răspunsuri la solicitările privind branșarea/racordarea la sistemele publice de alimentare cu apă și de canalizare

Analiza datelor reflectate în diagramă denotă o redresare a situației privind gradul de răspuns la solicitările de branșare (conectarea la rețeaua publică de alimentare cu apă) a instalațiilor interne ale potențialilor consumatori. Dacă în anul 2017 valoarea realizată în total pe țară era de 79 %, atunci în 2018 a fost înregistrată o creștere considerabilă a indicatorului de performanță a indicatorului “Branșarea la sistemul public de alimentare cu apă” – 90.1 %. În cazul solicitărilor de acces la rețeaua de canalizare, situația este una satisfăcătoare - îndeplinirea în proporție de 100% din totalul de 1088 de cereri.

La capitolul Reconectarea instalațiilor interne de apă ale consumatorilor la rețeaua publică de alimentare cu apă, constatăm o depășire a valorii minime admisibile prevăzute în Regulamentul cu privire la indicatorii de calitate - 3 zile lucrătoare de la data achitării de către consumator a tarifului pentru reconectare. Din 583 cereri de reconectare doar 442 (75.8 %) au fost satisfăcute în termenul normativ.

Pentru monitorizarea permanentă a serviciului furnizat, operatorii trebuie să-și creeze un sistem propriu de evidență, alcătuind bazele de date necesare. În cazul unei evidențe ce ține de facturarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare este vorba de o bază de date pentru gestiunea facturilor:

- emitere;
- încasare;
- anulare;
- rectificare.

Toate întreprinderile au reușit să prezinte informația completă solicitată privind numărul total de facturi emise cu repartizarea lor pe categorii: facturi emise în baza indicațiilor contoarelor/normelor de consum, număr de facturi emise cu penalitate, numărul de facturi achitate și numărul facturilor neîncasate. Această stare de lucruri exprimă o realizare la un nivel satisfăcător a evidenței sistemului de facturare.

Consumatorii pot depune reclamații la adresa operatorului referitor la calitatea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare, iar operatorul va examina și soluționa orice neînțelegere conform prevederilor Legii privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare și Regulamentului cu privire la indicatorii de calitate a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare. Făcând o totalizare a datelor colectate pe parcursul anilor 2017-2018, putem confirma cu certitudine o redresare în prezent a situației privind repartizarea petițiilor înregistrate pe categorii de cauze și creșterea numărului întreprinderilor care duc evidența reclamațiilor parvenite din partea consumatorilor. Concomitent este necesar de a menționa că până în prezent unele întreprinderi nu înregistrează datele privind reclamațiile adresate.

În cazul serviciului public de alimentare cu apă, reclamațiile adresate sunt cu privire la branșare, contractare, facturare, calitatea apei potabile, restabilirea părții carosabile în urma executării lucrărilor de terasament. Ce ține de serviciul public de canalizare, deseori este invocată problema blocării sistemului de canalizare, facturarea și racordarea. Referitor la obligația operatorilor de a asigura funcționarea unui serviciu telefonic pentru preluarea apelurilor consumatorilor referitoare la serviciul public de alimentare și de canalizare, situația existentă se apreciază ca a fi una pozitivă. Toate întreprinderile respondente au organizat funcționarea serviciului telefonic, cu respectarea evidenței de apeluri aferente categoriilor de probleme semnalate. Astfel, au fost preluate 51998 apeluri, dintre care 19.2 % sau 9973 - referitor la scurgerile de apă, 18423 sau 35.4 % - defecțiunile sistemului de canalizare. Pentru restul cazurilor s-a invocat problema calității apei și lipsa acesteia.

5. Protecția consumatorilor

Protecția consumatorilor înseamnă promovarea și apărarea drepturilor legitime ale consumatorilor, prin autoprotecție individuală și asociativă, și, respectiv, de către instituțiile statului, prin protecție directă – activitățile de reglementare, supraveghere, control și protecție indirectă – informarea și educarea consumatorilor.

ANRE are atribuții nu numai de a reglementa sectorul energetic, dar și funcția de protecție a intereselor legitime ale consumatorilor (art. 28 din Legea 105/13.03.2003 privind protecția consumatorilor). Potrivit art. 13 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, art. 13 alin. (1) lit. b) al Legii nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică, art. 9 alin. (2) lit. o) al Legii nr. 92 din 29.05.2014 cu privire la energia termică și promovarea cogenerării, art. 7 alin. (2) lit. q) din Legea nr. 303 din 13.12.2013 privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, Agenția examinează și soluționează, în limitele competenței, petițiile consumatorilor.

În anul 2018, la Agenție au fost înregistrate 907 de petiții. Ponderea cea mai mare a petițiilor examinate revine consumatorilor de energie electrică, 420 de petiții, ceea ce constituie 46.3 %, 214 petiții de la consumatorii de energie termică, ceea ce constituie 23.6 % din numărul total de petiții. Consumatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare au adresat 143 petiții sau 15.8 % din numărul total de petiții, consumatorii finali de gaze naturale au înaintat 118 petiții, ceea ce constituie 13 % și consumatorii de produse petroliere – 12 petiții sau 1.3 % (Figura 41).

5.1. Sectorul electroenergetic

În sectorul electroenergetic în privința examinării petițiilor în anul 2018 s-a menținut aceeași tendință ca și în anii precedenți. S-a înregistrat un număr mare de petiții de la consumatorii finali de energie electrică, în special de la consumatorii finali de energie electrică deserviți de Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.

Din cele 420 de petiții depuse de consumatorii finali de energie electrică, 353 de petiții revin consumatorilor finali de energie electrică din zona de activitate a Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. și Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.

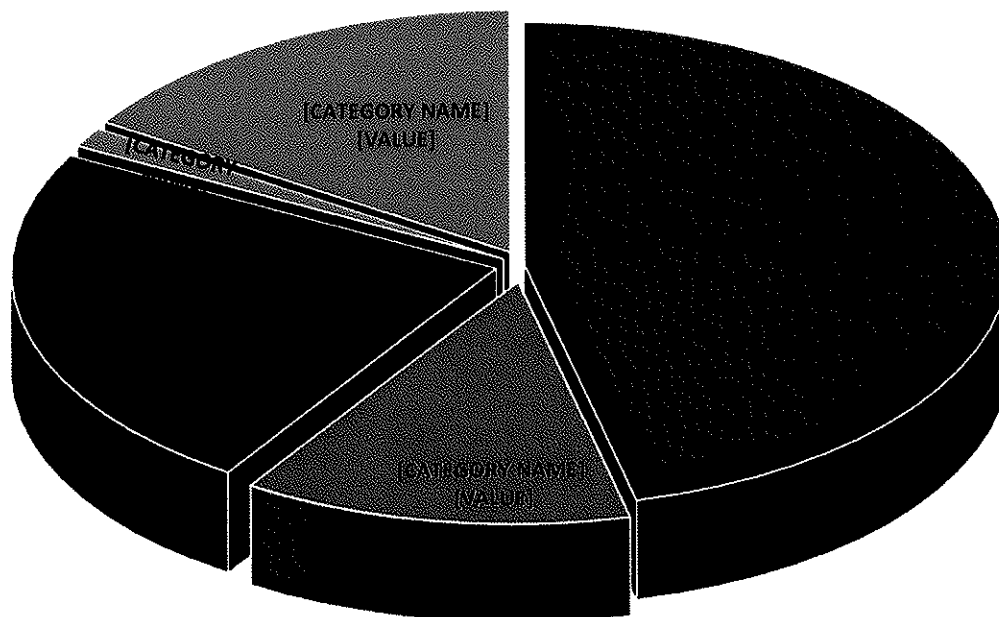

Figura 41. Ponderea petițiilor consumatorilor înregistrate la ANRE în anul 2018, în raport cu sectoarele reglementate

Sursa: ANRE

În același timp, în comparație cu anul 2017, se constată menținerea trendului de diminuare a numărului de petiții adresate de consumatorii finali de energie electrică (Figura 42). Acest fapt se datorează eficienței Serviciului Linia Verde, care permite soluționarea neînțelegerilor mai rapid și fără formalități.

Cele mai frecvente probleme abordate de consumatorii finali deserviți de Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. sunt legate de calitatea serviciilor prestate (64 de petiții), racordare, inclusiv extinderea rețelelor electrice de distribuție (44 de petiții), încălcarea prevederilor contractuale și probleme ce țin de echipamentele de măsurare (52 de petiții), întreruperi în furnizarea energiei electrice, inclusiv deconectarea pentru neachitarea în termen a facturilor de plată (34 de petiții), facturarea energiei electrice (23 de petiții), contractare (21 de petiții), tarife reglementate, inclusiv producerea energiei electrice din surse regenerabile de energie (14 petiții) etc.

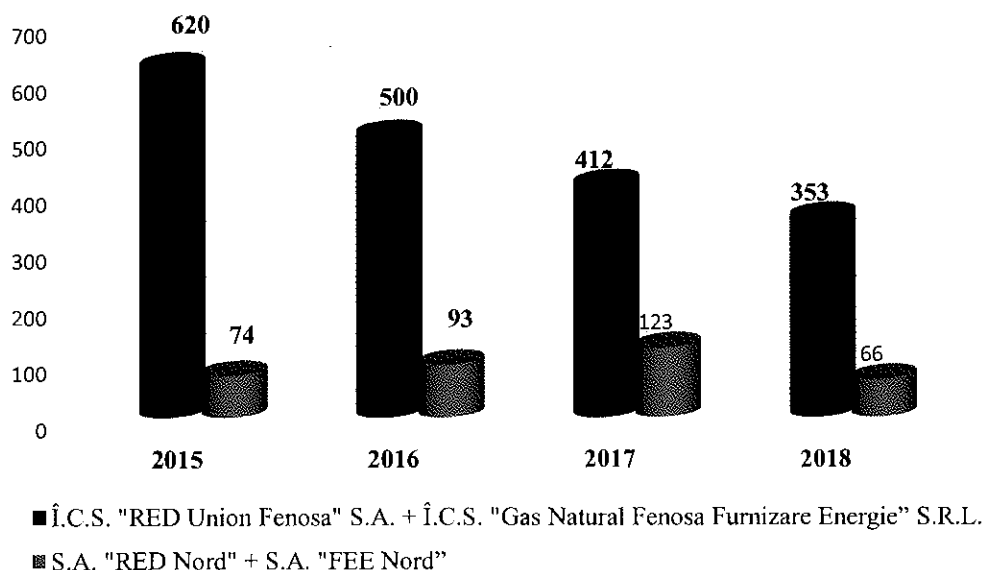

Figura 42. Petițiile depuse de consumatorii finali de energie electrică pe parcursul anilor 2015-2018

Sursa: ANRE

Din numărul total de petiții, în 214 de cazuri au fost date explicații, în 62 cazuri cerințele au fost satisfăcute, în 8 cazuri petițiile au fost remise conform competenței, în 11 cazuri au fost date recomandări și în 14 cazuri petițiile au fost respinse ca nefondate.

În același timp, petițiile depuse la Agenție de consumatorii finali de energie electrică deserviți de S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” sunt cu mult mai puține decât petițiile depuse de consumatorii finali care beneficiază de serviciile Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. Aceasta se datorează numărului mai mare de consumatori finali deserviți de Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.

Respectiv, în anul 2018 de la consumatorii finali deserviți de titularul de licență S.A. „Furnizare Energie Electrică Nord” au fost înregistrate 66 petiții, ceea ce constituie $\approx 16\%$ din numărul total de petiții depuse de consumatorii finali de energie electrică. Menționăm, că numărul petițiilor depuse de consumatorii finali deserviți de S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, în comparație cu anul 2017, în anul 2018 s-a redus semnificativ, de la 122 de petiții la 66 petiții.

Din punct de vedere al tematicii, în 22 de petiții a fost abordată problema calității serviciilor prestate, problema întreruperii în furnizarea energiei electrice,

inclusiv deconectării de la rețeaua electrică pentru neachitarea în termen a plății pentru energia electrică, în 8 petiții probleme ce țin de facturare și tarifele aplicate, în 6 petiții probleme ce țin de contractare, în 13 petiții probleme ce țin de racordarea la rețea, inclusiv extinderea rețelei electrice de distribuție etc.

În urma examinării petițiilor, în 35 de cazuri petiționarilor le-au fost date explicații privind soluționarea problemelor abordate, în 13 cazuri acestea au fost satisfăcute, în 4 cazuri petițiile au fost remise după competență altor instituții.

Analiza în ansamblu a tematicii petițiilor depuse în anul 2018 de către consumatorii finali de energie electrică ne demonstrează că majoritatea țin de calitatea serviciilor prestate – 67 de petiții, dintre care 64 revin consumatorilor finali deserviți de Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.

Din cele 57 de petiții înaintate de consumatorii finali Agenției, referitoare la racordarea la rețelele electrice sau extinderea rețelelor electrice, 44 de petiții au fost înaintate de consumatorii finali deserviți de Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. Pentru întreruperile în furnizarea energiei electrice sau deconectarea pentru neachitare au fost înaintate 53 de petiții, dintre care 34 petiții au fost depuse de la consumatorii finali deserviți de Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. etc.

Din punct de vedere al numărului de petiții raportat la numărul de consumatori finali, de asemenea, situația este nefavorabilă pentru Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.

Astfel, la 10000 de consumatori deserviți de acest furnizor, revin 3.73 petiții examinate.

În același timp, în teritoriul autorizat al S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” acest indicator constituie doar 1.28 petiții.

Tabelul 32. Numărul de petiții raportat la numărul de consumatori finali pentru anul 2018

Titularul de licență	Consumatori finali (total)	Înregistrate	Examine	Cerințe satisfăcute	Recomandări	Explicații	Respuse	Remise conform competenței	Petiții examinate la 10000 consumatori
Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.	806116	353	301	62	11	214	14	9	3.73
„FEE NORD” S.A.	477497	66	61	13	7	35	2	4	1.28

Sursa: ANRE

Analiza petițiilor înaintate de consumatorii finali din teritoriul autorizat al titularilor de licențe, ne demonstrează că cele mai multe petiții au fost înaintate de consumatorii finali de energie electrică deserviți de Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L, preponderent din mun. Chișinău.

Din numărul total de 353 de petiții, 219 petiții (sau $\approx 62\%$) revin consumatorilor finali din mun. Chișinău, 21 petiții consumatorilor finali din r-nul Ialoveni, ceea ce constituie $\approx 6\%$, 13 petiții de la consumatorii finali din r-nul Orhei – 3.7% , câte 14 petiții de la consumatorii finali din r-le Criuleni și Ștrășeni, ceea ce constituie câte 4% etc.

Din teritoriul deservit de S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” au fost depuse 66 de petiții. Cele mai multe petiții au fost depuse de către consumatorii finali din or. Soroca – 12 petiții, ceea ce constituie 18.2% din numărul total de petiții depuse de consumatorii finali din teritoriul autorizat al titularului de licență. Din mun. Bălți au fost depuse 11 petiții, ceea ce constituie 16.7% din numărul total de petiții depuse de consumatorii finali. Din raioanele Drochia și Briceni au fost depuse câte 7 petiții, ceea ce constituie a câte 10.6% din numărul de petiții depuse de consumatorii finali.

Numărul de contracte de furnizare a energiei electrice încheiate de furnizorii serviciului universal cu diferite categorii de consumatori finali, la sfârșitul anului 2018, este prezentat în Tabelul 33.

Tabelul 33. Ponderea contractelor de furnizare a energiei electrice încheiate cu consumatorii finali de energie electrică (anul 2018)

Titularul de licență	Numărul total de consumatori finali		Contracte încheiate cu consumatorii finali		Contracte încheiate cu consumatorii finali (%)	
	Casnici	Noncasnici	Casnici	Noncasnici	Casnici	Noncasnici
S.A. „FEE Nord”	461476	16021	453997	16021	98.38	100
Î.C.S. „Gas Natural Fenosa FE” S.R.L.	777760	28356	755308	28267	97.11	99.69

Sursa: ANRE

Un alt factor care influențează menținerea numărului de petiții la un nivel înalt este cel legat de calitatea serviciilor prestate de către întreprinderile din sectorul electroenergetic. Pe parcursul anului 2018, 64 de consumatori din zona de activitate a Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. au fost nevoiți să se adreseze la Agenție, invocând problema calității serviciilor prestate (Tabelul 34).

Tabelul 34. Petițiile privind calitatea serviciilor prestate în sectorul electroenergetic depuse în anii 2016-2018

Din zona de activitate a titularul de licență	Petiții privind calitatea serviciilor prestate		
	2016	2017	2018
Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L.	115	94	64
S.A. „FEE Nord”	18	23	3

Sursa: ANRE

5.2. Sectorul gazelor naturale

Consumatorii finali de gaze naturale au depus la ANRE în anul 2018, 118 petiții. În comparație cu anul 2017 se atestă o diminuare nesemnificativă a numărului de petiții depuse de consumatorii finali de gaze naturale.

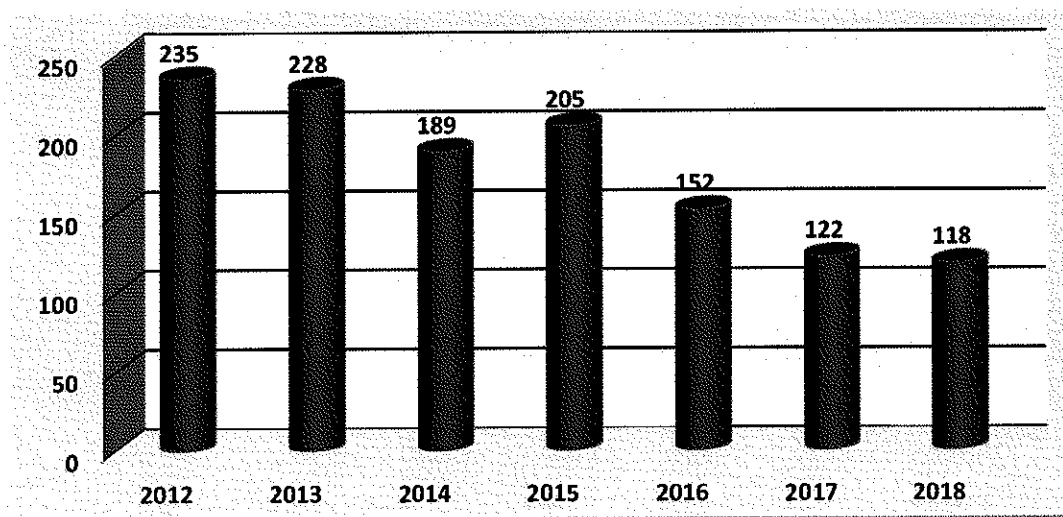

Figura 43. Petițiile depuse de consumatorii finali de gaze naturale (anii 2012-2018)

Sursa: ANRE

Din cele 118 petiții depuse de consumatori finali, 108 de petiții revin consumatorilor finali din zona de activitate a întreprinderilor S.A. „Moldovagaz” și 10 petiții de la consumatorii finali deserviți de către Î.M. „Rotalin Gaz Trading” S.R.L.

În 17 cazuri cerințele consumatorilor finali au fost satisfăcute, în 83 de cazuri consumatorilor finali le-au fost date explicații și recomandări și 4 petiții au fost remise conform competenței.

În sectorul gazelor naturale predomină petițiile ce țin de facturarea gazelor naturale furnizate – 28 petiții, racordarea la rețeaua de distribuție a gazelor naturale – 15 petiții, deconectări ale instalațiilor de utilizare de la rețeaua de gaze naturale – 15 petiții etc. (Figura 44).

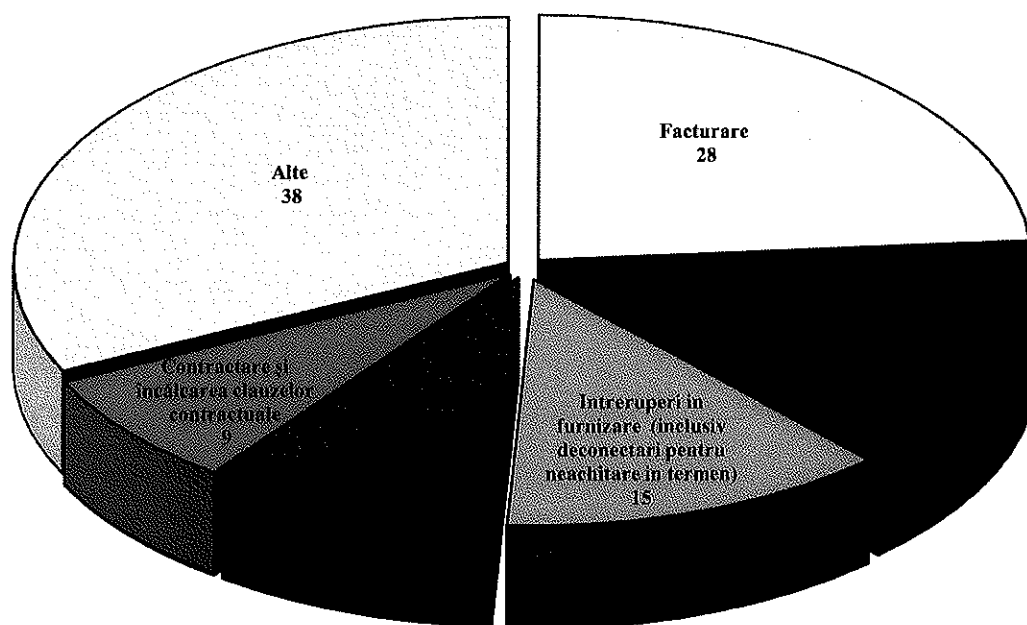

Figura 44. Tematica problemelor abordate în petițiile consumatorilor finali de gaze naturale în anul 2018

Sursa: ANRE

Pentru ameliorarea situației activităților desfășurate în domeniul asigurării protecției drepturilor legitime ale consumatorilor se impune adoptarea de către titularii de licențe a unor măsuri orientate spre:

- eficientizarea acțiunilor privind informarea consumatorilor finali, în special, în problemele ce țin de drepturile și obligațiile părților, asigurarea furnizării gazelor naturale în condiții optime și de siguranță, cu respectarea clauzelor specificate în contractul de furnizare a gazelor naturale, prezentarea consumatorului final a calculului volumelor de gaze naturale în cazul conectării neautorizate a aparatelor și a instalațiilor de gaze naturale, ocolirii echipamentului de măsurare sau denaturării indicațiilor echipamentului de măsurare de către consumatorul final;

- finalizarea procesului de montare a echipamentelor de măsurare la toți consumatorii casnici de către operatorii sistemelor de distribuție a gazelor naturale;
- finalizarea procesului încheierii contractelor de furnizare a gazelor naturale cu consumatorii finali.

Analiza cantitativă a numărului de petiții repartizate după localități ne demonstrează că cel mai mare număr de sesizări revin consumatorilor finali de gaze naturale din municipiul Chișinău – 58 petiții, din raionul Ștefan -Vodă – 9 petiții și respectiv din municipiul Bălți – 6 petiții.

5.3. Serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

În cadrul examinării petițiilor depuse de consumatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, au fost acordate consultații privind modul de soluționare a problemelor abordate, suport tehnic și asistență informațională referitor la procedura de depunere a petițiilor la operatorii care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare.

Astfel, pe parcursul anului 2018 au fost depuse 143 de petiții, dintre care 57 privind dezacordul cu facturarea consumului de apă (Figura 45).

Menționăm că, în anul 2018 s-a redus cu 10 % numărul petițiilor în comparație cu indicatorul dat venit anului 2017. De asemenea, s-a redus numărul adresărilor referitoare la încheierea contractelor de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare și la întreruperea sau deconectarea serviciului pentru neachitarea facturilor, în comparație cu numărul petițiilor la subiectul dat adresate în anul 2017.

Numărul mare de adresări privind facturarea consumului de apă și de canalizare se explică prin dezacordul consumatorilor cu prevederile potrivit cărora se include în factura de plată diferența dintre volumul apei indicat de contorul colectiv instalat la bloc și volumele de apă indicate de contoarele instalate în apartamentele din blocul locativ.

Totodată, este necesar de menționat că, majoritatea consumatorilor nu au fost de acord cu calculul serviciilor de alimentare cu apă și canalizare efectuat de către S.A. „Apă - Canal Chișinău” și volumul supus facturării în cazul încălcărilor comise în evidența apei și/sau a apelor uzate.

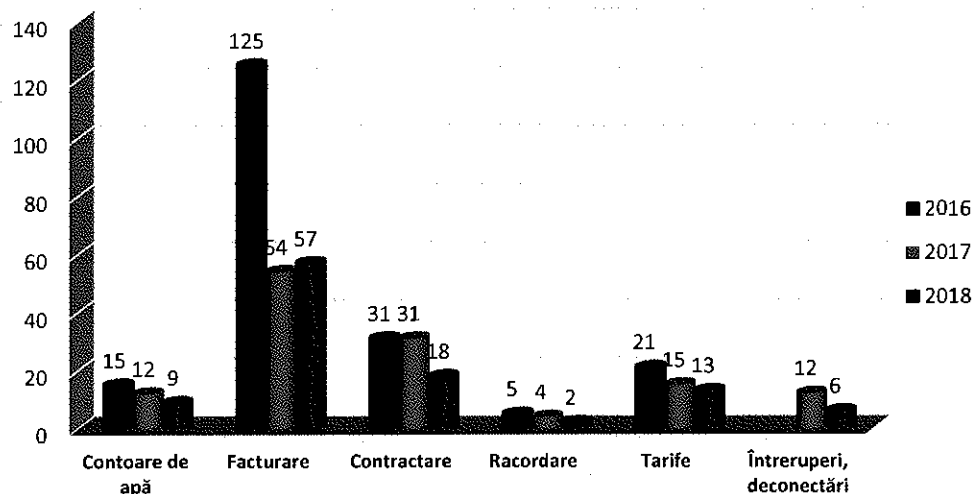

Figura 45. Tematica problemelor abordate în petițiile depuse de consumatorii serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, anii 2016-2018

Sursa: ANRE

După aprobarea Regulamentului cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr. 271/2015 din 16.12.2015 (în vigoare din 25.03.2016), calculele se efectuează în baza prevederilor acestui Regulament, atunci când sunt depistate deteriorarea contoarelor ca urmare a intervenției asupra lor din exterior (deteriorarea sticlei și acelor, deteriorarea cadranelor sau carcasei, înghețarea contorului, ruperea sigiliilor) chiar dacă nu a fost demonstrat consumul fraudulos.

5.4. Sectorul termoeenergetic

Consumatorii de energie termică au depus la ANRE 214 petiții în anul 2018. Aici predomină adresările legate de facturare – 40 petiții, tarife – 9 petiții, calitatea serviciilor prestate 25 petiții, deconectare pentru neachitare – 7 petiții, contractare – 5 petiții, alte, inclusiv contravenții 124 etc.

Analiza cantitativă a numărului de petiții repartizate după localități ne demonstrează că cel mai mare număr de sesizări revin consumatorilor de energie termică din municipiul Bălți – 128 petiții și respectiv din municipiul Chișinău – 86 petiții.

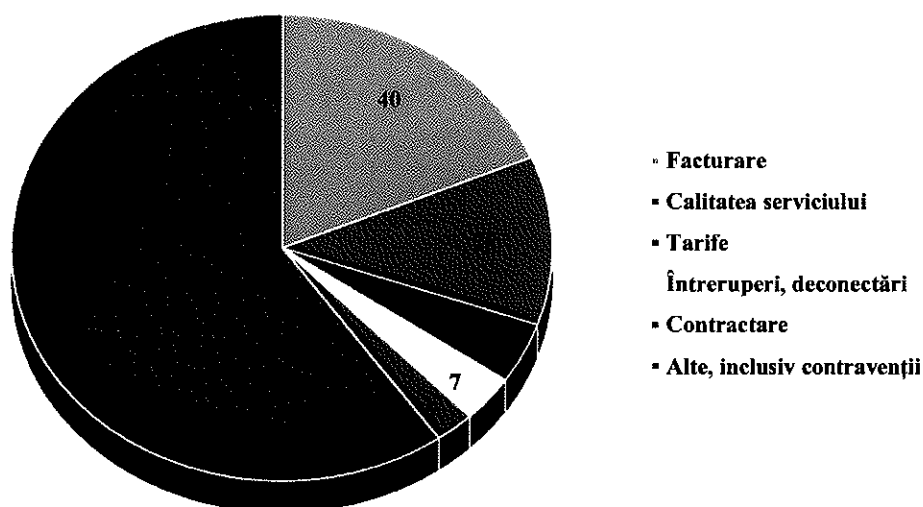

Figura 46. Tematica problemelor abordate în petițiile consumatorilor de energie termică

Sursa: ANRE

5.5. Piața produselor petroliere

În anul 2018 la ANRE au fost înregistrate 12 adresări legate de activitatea pe piața produselor petroliere.

5.6. Serviciul Linia Verde

Pe parcursul anului 2018, la „Linia Verde” au fost înregistrate 601 apeluri telefonice, la care cetățenii au abordat diverse probleme, de exemplu: ce țin de asigurarea cu energie electrică, gaze naturale, apă potabilă, energie termică, produse petroliere etc.

Pe parcursul anului 2018, de la consumatorii finali de energie electrică au fost înregistrate 204 apeluri telefonice, dintre care în 65 de cazuri au fost abordate probleme cu privire la calitatea serviciului prestat. În 30 de apeluri au fost invocate probleme privind deconectarea instalațiilor de utilizare pentru neachitarea în termen a facturilor de plată. În 20 de apeluri au fost invocate pretenții ce țin de funcționarea și înlocuirea echipamentelor de măsurare, în 23 de apeluri s-au invocat probleme

referitoare la facturarea energiei electrice consumate, în 13 cazuri consumatorii finali au înaintat contestații în privința reparării prejudiciilor cauzate, în alte 12 apeluri consumatorii finali și-au exprimat dezacordul cu privire la mărimea sumelor din facturile pentru energia electrică, utilizată pentru funcționarea ascensoarelor (LIFT) și iluminarea locurilor de uz comun (LUC) etc.

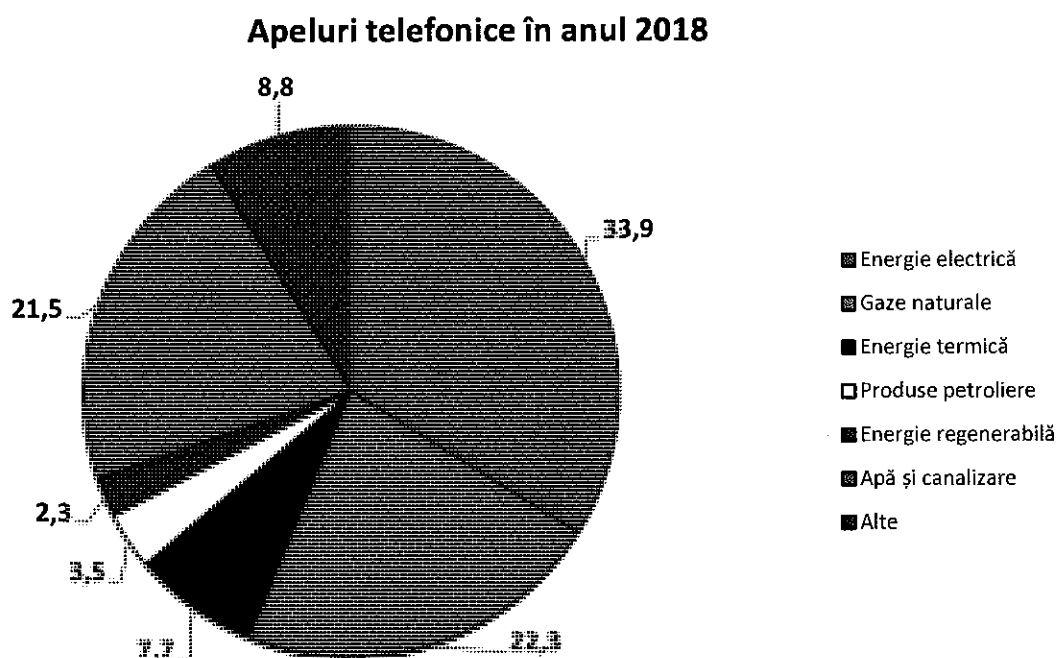

Figura 47. Apeluri telefonice recepționate la „Linia Verde” în anul 2018

Sursa: ANRE

De la consumatorii finali de gaze naturale au fost înregistrate 134 de apeluri, dintre care în 51 de apeluri a fost abordată problema recalculării sumelor facturate consumatorilor noncasnici pentru primele 2 luni ale anului 2018, în 23 de apeluri s-au invocat probleme ce țin de racordarea la rețeaua de gaze naturale și contractare, în 21 de cazuri au fost abordate probleme referitoare la facturarea gazelor naturale consumate, în 12 apeluri chestiuni privind funcționarea echipamentelor de măsurare și respectiv în 12 apeluri au fost invocate situații privind deconectarea de la rețeaua de gaze naturale a instalațiilor de utilizare din diferite motive etc. Calitatea gazelor naturale furnizate a fost reclamată în 8 apeluri. De la consumatorii serviciului public

de alimentare cu apă și de canalizare au parvenit 129 de apeluri telefonice, inclusiv în 64 de apeluri a fost abordată problema repartizării cotei-părți de apă potabilă. Calitatea serviciului de alimentare cu apă și de canalizare a fost abordată în 16 apeluri. Racordarea la rețeaua publică de alimentare cu apă și de canalizare a fost discutată, de asemenea, în 16 apeluri, iar în 15 apeluri au fost invocate chestiuni legate de verificarea contoarelor de apă. Aprobarea tarifelor și facturarea serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare au fost abordate în câte 8 apeluri fiecare.

De la consumatorii de energie termică au parvenit 46 de apeluri, dintre care în 17 de cazuri a fost abordată problema facturării cantității de energie termică utilizată, inclusiv și în cazurile debranșării de la rețea a imobilelor situate în blocurile locative cu multe etaje. În 16 cazuri a fost invocată problema recalculării tarifului pentru energia termică furnizată. Calitatea serviciului prestat a fost abordată în 13 apeluri.

De la consumatorii de produse petroliere au fost înregistrate 21 apeluri, dintre care, 19 apeluri au fost în legătură cu prețurile de comercializare a produselor petroliere și în 2 cazuri fraude.

În anul 2018, de asemenea, au fost înregistrate 14 apeluri legate de promovarea, utilizarea energiei regenerabile.

În perioada de referință au fost în audiență 378 cetățeni. În cadrul audiențelor au fost examinate petițiile și materialele prezentate, fiindu-le acordate consultații privind modul de soluționare a problemelor abordate, suport tehnic și informațional referitor la procedura de depunere a petițiilor la prestatorii de servicii sau la ANRE. În audiență privind probleme legate de furnizarea energiei electrice au fost 66 de persoane iar 57 de persoane au solicitat explicații cu privire la serviciul public de alimentare cu apă și de canalizate. În 25 de cazuri persoanele au abordat probleme legate de furnizarea gazelor naturale, iar în 17 cazuri cetățenii s-au referit la chestiuni ce țin de furnizarea energiei termice.

6. Reglementarea prețurilor și a tarifelor

6.1. Activitățile de actualizare a prețurilor și a tarifelor reglementate

În contextul activităților de reglementare tarifară, în scopul stabilirii costurilor strict necesare pentru funcționarea eficientă a operatorilor sistemelor de distribuție și a furnizorilor de ultimă opțiune și serviciului universal, și în temeiul prevederilor Metodologiilor tarifare corespunzătoare au fost aprobate, pentru anul de bază 2018, valorile costurilor de bază ale operatorului sistemului de distribuție Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A. și ale furnizorilor de ultimă opțiune și serviciului universal Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. și S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”.

În baza analizelor efectuate de către ANRE privind consumurile și cheltuielile solicitate de agenții economici din sectoarele de gaze naturale, a energiei electrice și termice, întru asigurarea alimentării fiabile a consumatorilor cu gaze naturale, energie electrică și termică, și pentru ajustarea tarifelor la costurile reale, în decursul anului 2018, au fost emise, în câteva etape, hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRE: privind tarifele la gazele naturale; privind tarifele și prețurile reglementate la energia electrică; privind tarifele la energia termică livrată consumatorilor; privind tarifele la energia electrică produsă din surse regenerabile de energie.

6.2. Tarifele și prețurile reglementate la gazele naturale

În baza analizei materialelor prezentate de S.A. „Moldovagaz” și în rezultatul examinării calculelor prezentate de titularii de licențe, a recalculării costurilor conform exigențelor metodologice și întru conformarea deplină cu prevederile Legii, cu actele normative în vigoare și deciziile sale anterioare, pentru anul 2018 au fost aprobate prețurile la gazele naturale furnizate de furnizorul la prețuri reglementate în punctele de ieșire din rețelele de distribuție a gazelor naturale diferențiate în funcție de nivelul de presiune. În mediu prețul final determinat de furnizare a gazelor naturale a fost de 4420 lei/1000 m³, în descreștere comparativ cu cel în vigoare în perioada anterioară de gestiune (5545 lei/1000 m³) cu 1125 lei/1000 m³, sau 20.3 % (Figura 48).

Micșorarea prețurilor la gazele naturale furnizate de furnizorul la prețuri reglementate S.A. „Moldovagaz” a fost cauzată de un șir de factori. Printre cei determinanți vom menționa diminuarea prețului mediu anual de procurare a gazelor naturale importate, mărimea pentru anul 2018 notificată de S.A. „Moldovagaz” fiind cu 10.6 % mai mică în comparație cu cea prevăzută în tariful anterior. Un alt factor l-a constituit modificarea cursului de schimb al monedei naționale de la 21.0 lei/USD, luat în calcul în tariful precedent, la 17.8 lei/USD, cursul de schimb estimat pentru anul 2018, în descreștere cu 15.8 %.

6.3. Tarifele la producerea energiei electrice, energiei termice și de furnizare a energiei termice consumatorilor

În conformitate cu prevederile Legii energiei regenerabile, nr. 160 din 12.07.2007, ANRE a aprobat tarifele pentru energia electrică produsă din surse regenerabile de energie, calculate de către producători în conformitate cu metodologia elaborată și aprobată de Agenție.

Astfel, în anul 2018 Agenția a adoptat 12 hotărâri privind aprobarea tarifelor pentru producerea energiei electrice de instalații eoliene și fotovoltaice. Capacitatea sumară a instalațiilor de producere a energiei electrice din surse regenerabile la 31.12.2018 a constituit 37.424 MW, dintre care 29.33 MW puterea electrică a instalațiilor eoliene, 5.709 MW puterea electrică a instalațiilor pe biogaz, 2.1314 MW puterea electrică a instalațiilor fotovoltaice și 0.254 MW puterea electrică a unei centrale hidroelectrice.

În anul 2018, prețurile reglementate pentru energia electrică și energia termică produsă de centralele electrice de termoficare urbane, cât și tarifele pentru energia termică livrată consumatorilor, au rămas nemodificate comparativ cu anul 2017, excepție constituind doar tariful la energia termică livrată consumatorilor de Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”, care a fost aprobat de către ANRE pentru prima dată.

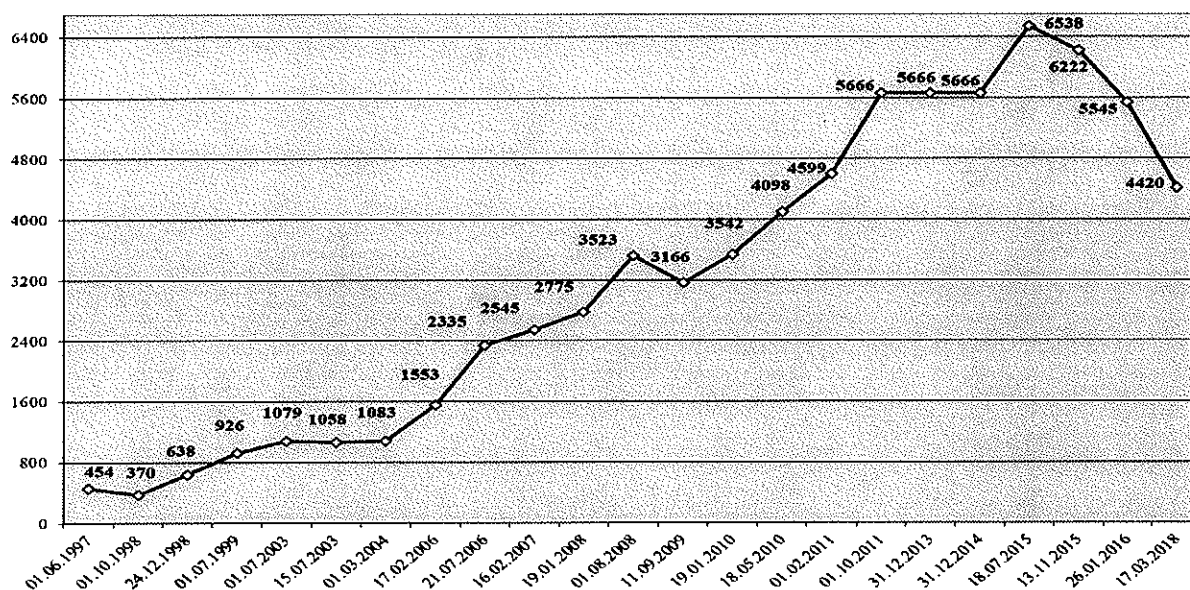

Figura 48. Evoluția tarifelor la gazele naturale în 1997-2018, lei/1000 m³

Sursa: Calcule ANRE

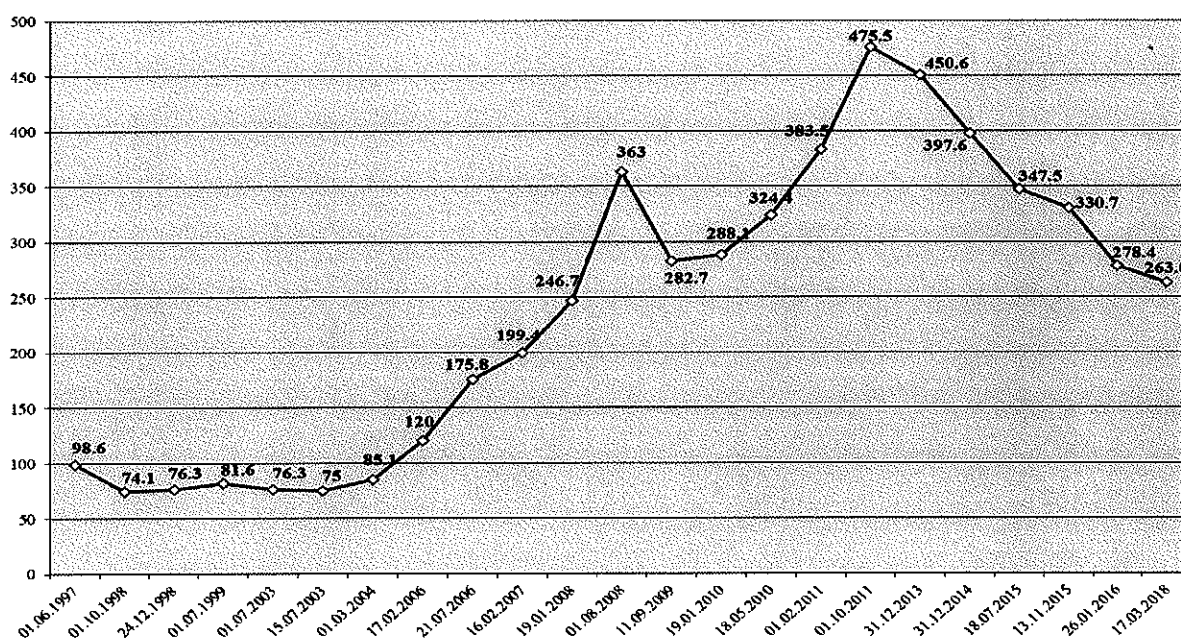

Figura 49. Evoluția tarifelor la gazele naturale în 1997-2018, \$SUA/1000 m³

Anterior, întru executarea prevederilor Metodologiilor tarifare, au fost aprobate costurile de bază aferente serviciului de livrare a energiei termice pentru Î.M. „Servicii Comunale Glodeni”. În așa mod, tariful nominalizat în cuantum de 1219 lei/Gcal a fost stabilit reieșind din indicatorii tehnici și economici planificați

pentru anul 2018, costurile pentru gazele naturale calculate în baza volumelor necesare activității reglementate prognozate pentru anul 2018 și a tarifelor în vigoare, valorile costurilor reglementate aferente serviciului de livrare a energiei termice consumatorilor, aprobate și actualizate conform parametrilor prevăzuți în Metodologia tarifară.

În context, menționăm, că în anul 2018 au fost în vigoare următoarele tarife la energia termică livrată consumatorilor de către titularii de licență pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice:

1) S.A. „Termoelectrica”	– 1122 lei/Gcal;
2) S.A. „CET-Nord”	– 1220 lei/Gcal;
3) S.A. „Apă-Canal Chișinău”	– 1093 lei/Gcal;
4) Î.M. „Termogaz-Bălți”	– 1219 lei/Gcal;
5) S.A. „Comgaz Plus”	– 1432 lei/Gcal;
6) Î.M.R.C.T. Comrat	– 1593 lei/Gcal;
7) I.M. „Servicii Comunale Glodeni”	– 1219 lei/Gcal.

Deși prețul de procurare a gazelor naturale este același pentru toți titularii de licențe, tarifele în vigoare pentru energia termică livrată consumatorilor sunt diferite, deoarece există un șir de factori distincți care au impact asupra cuantumului acestora. Printre acești factori pot fi menționați: deosebirea configurațiilor sistemelor centralizate de alimentare cu energie termică, diferențierea mediei ponderate a consumului specific de combustibil convențional pentru producerea unei Gcal energie termică livrată de la colectoarele centralelor termice, consumul tehnologic și pierderile în rețele termice, cantitățile de energie termică livrate, nivelul investițiilor efectuate etc.

6.4. Tarifele și prețurile reglementate la energia electrică

În conformitate cu prevederile Metodologiilor tarifare, pentru asigurarea alimentării, în mod fiabil și la costuri minime, a consumatorilor cu energie electrică, urmare a analizei factorilor cu impact atât augmentativ, cât și diminutiv asupra tarifelor, ANRE a stabilit, începând cu 1 iulie 2018, tarife pentru serviciul de distribuție a energiei electrice prestat de către Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A.,

S.A. „RED Nord” și S.A. „RED Nord-Vest”, diferențiate în funcție de nivelul tensiunii rețelelor electrice de distribuție și prețuri reglementate de furnizarea energiei electrice de către Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. și S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, diferențiate în funcție de punctele de delimitare sau locurile de consum ale consumatorilor finali (Figura 50).

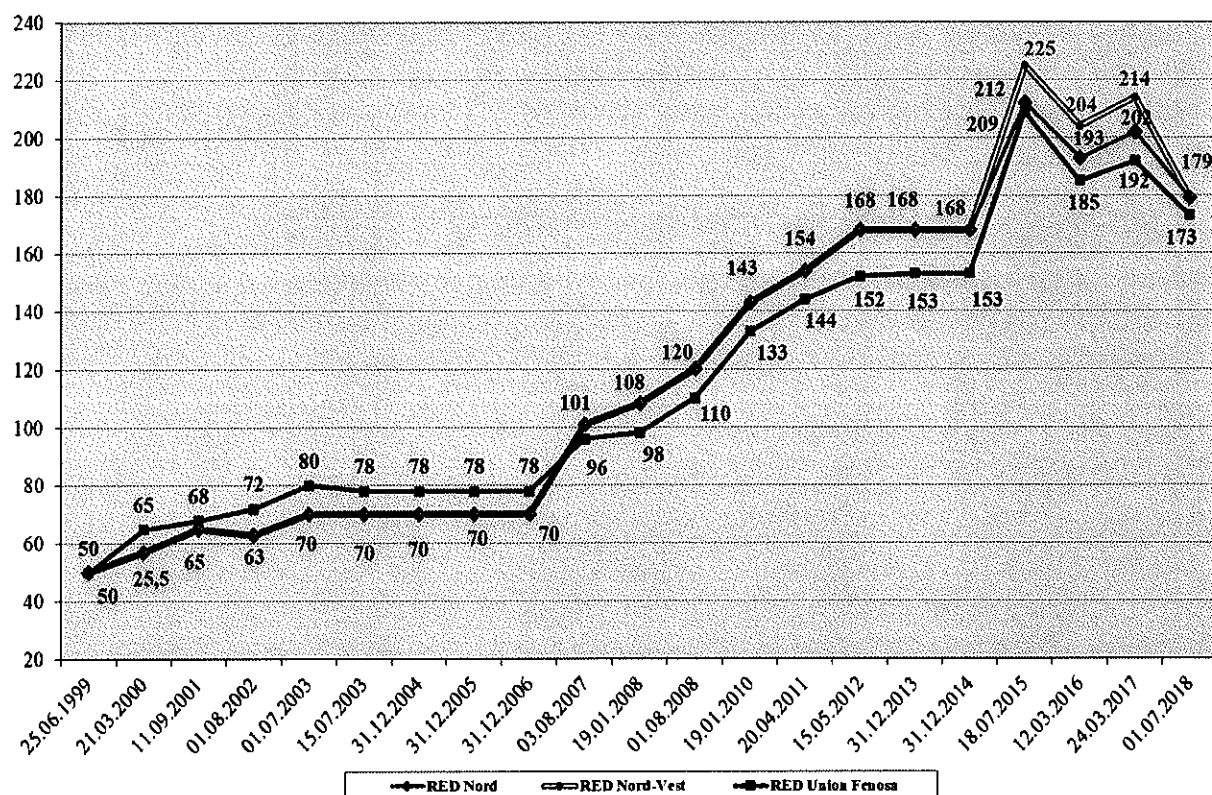

Figura 50. Prețurile la energia electrică furnizată consumatorilor finali pe parcursul perioadei 1999-2018, bani/kWh

Sursa: Calcule ANRE

Conform calculelor bazate pe costurile solicitate și rectificările ulterioare efectuate de ANRE, prețul mediu de furnizare a energiei electrice pentru consumatorii finali ai Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L. din 1 iulie 2018 a fost stabilit în mărime de 173 bani/kWh, cu 10.1 % mai mic față de prețul anterior, iar prețul mediu de furnizare a energiei electrice pentru consumatorii S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord” a fost stabilit în mărime de 179 bani/kWh, cu 11.3 % în diminuare față de prețul precedent.

Factorii determinanți asupra impactului cumulativ de micșorare a prețurilor nominalizate la energia electrică, constau în diminuarea treptată a prețului de procurare a energiei electrice, de la 111.1 bani/kWh până la 100.9 datorită evoluției favorabile a cursului de schimb mediu anual al monedei naționale față de dolarul SUA (aplicat la procurarea energiei din import pentru anul 2018 în cuantum de 16.83 lei/USD, față de cursul de schimb mediu anual al monedei naționale de 20.00 lei/USD, reflectat în tarifele și prețurile reglementate precedente), precum și decizia ANRE de a accepta în tarife doar consumurile strict necesare pentru funcționarea sustenabilă a întreprinderilor și asigurarea consumatorilor cu energie electrică (Figura 51).

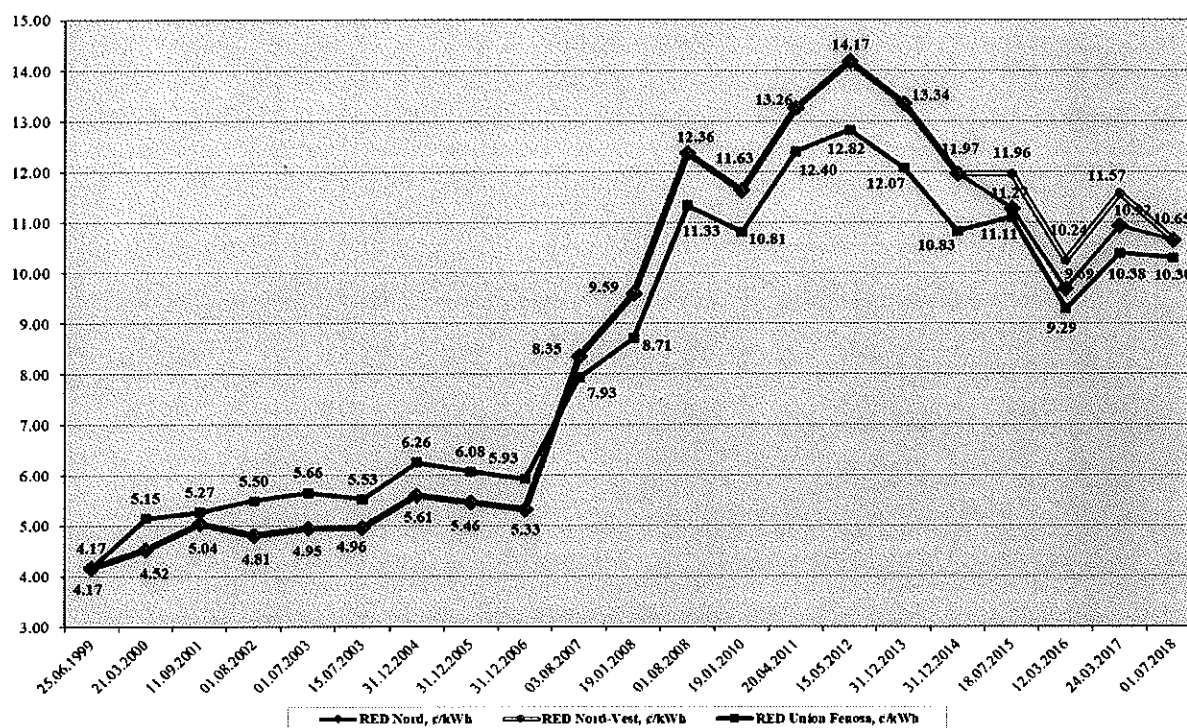

Figura 51. Prețurile la energia electrică furnizată consumatorilor finali pe parcursul perioadei 1997-2018, c\$/SUA/kWh

Sursa: Calcule ANRE

6.5. Tarifele pentru serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare

În anul 2018 au fost examinate 16 solicitări de aprobare și/sau avizare a cheltuielilor de bază, din care:

1) pentru 3 operatori au fost avizate cheltuielile de bază prin Hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRE;

2) pentru 4 operatori au fost aprobate cheltuielile de bază prin Hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRE;

3) în cazul a 7 operatori, din cauza neprezentării informațiilor de justificare a calculelor, le-au fost încetate examinarea dosarelor, și

3) examinarea dosarelor a 2 operatori urmează a fi finalizată în anul 2019.

De asemenea, pe parcursul anului 2018, operatorii prestatori ai serviciilor publice de alimentare cu apă și de canalizare au depus la Agenție 7 solicitări de avizare/aprobare a tarifelor, din care pentru doi operatori tarifele au fost aprobate prin Hotărâri ale Consiliului de Administrație al ANRE, iar în două cazuri a fost încetată examinarea dosarelor din cauza prezentării calculelor incomplete și a neprezentării ulterioare a informațiilor justificative în măsură să poată fi luate decizii în baza acestora. Examinarea dosarelor de determinare a tarifelor pentru trei operatori va fi finalizată în anul curent.

7. Licențierea

Una din atribuțiile de bază a Agenției Naționale pentru Reglementare în Energetică, prevăzută de art. 2 alin. (1) lit. a) din Legea cu privire la energetică nr. 174/21.09.2017 este eliberarea, prelungirea, reperfectarea, suspendarea, reluarea valabilității sau retragerea licențelor și autorizațiilor pentru desfășurarea activităților în sectoarele energiei, în conformitate cu Legea nr. 160/2011 privind reglementarea prin autorizare a activității de întreprinzător și legile sectoriale.

Legea privind serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare, nr. 303/12.12.2013 atribuie la fel în competența ANRE și licențierea activității de furnizare a serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare.

În scopul simplificării procedurii de obținere a actelor permissive, ANRE participă activ la procesul de implementare a mecanismului de gestionare și eliberare a actelor permissive prin intermediul Sistemului Informațional Automatizat de Gestionare și Eliberare a Actelor Permissive. Acesta va contribui la facilitarea procesului de eliberare a actelor permissive atât pentru solicitanții de licențe, cât și pentru autoritățile publice emitente. Urmând ca toate autoritățile publice care eliberează acte permissive să utilizeze un singur sistem informațional pentru gestionarea procesului de primire a cererilor de eliberare a actelor permissive, comunicare și schimb de informații între autoritățile publice implicate în eliberarea actelor permissive, standardizarea unor procese de prelucrare a cererilor și eliberare a actelor permissive.

Sistemul Informațional Automatizat de Gestionare și Eliberare a Actelor Permissive va servi drept bază pentru „ghișeul unic” de eliberare a actelor permissive și la moment integrează cele mai moderne instrumente de tehnologii informaționale pentru ca solicitanții și/sau titularii de licență să economisească timp, bani și eforturi administrative la solicitarea și obținerea actelor permissive eliberate de ANRE. Sistemul Informațional va constitui drept punct central pentru interconectarea autorităților publice și coordonarea activităților lor, astfel ca instituțiile să poată face schimb de informații pentru a minimiza cantitatea de informații care trebuie să fie prezentate de solicitanți în vederea obținerii actelor permissive și identificarea soluțiilor de optimizare în vederea îmbunătățirii și facilitării emiterii actelor permissive.

ANRE, începând cu 20.08.2018 recepționează cereri online prin intermediul SIA GEAP, fapt ce le permite solicitanților să economisească timp, bani și eforturi administrative la obținerea actelor permissive eliberate de Agenție.

În prezent, prin SIA GEAP sunt disponibile depunerea și recepționarea cererilor pentru următoarele servicii:

1. *Licență pentru importul și comercializarea cu ridicata și/sau cu amănuntul a benzinei, motorinei și/sau a gazului lichefiat la stațiile de alimentare;*

2. *Licență pentru producerea energiei electrice; operarea pieței energiei electrice; transportul energiei electrice; conducerea centralizată a sistemului electroenergetic; distribuția energiei electrice; furnizarea energiei electrice;*

3. *Licență pentru producerea gazelor naturale; transportul gazelor naturale; distribuția gazelor naturale; stocarea gazelor naturale; furnizarea gazelor naturale; furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare;*

4. *Licență pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și/sau de canalizare la nivel de regiune, raion, municipiu, oraș și, după caz, sat, comună;*

5. *Licență pentru activitatea de producere, distribuție și furnizare a energiei termice;*

6. *Licență pentru producerea energiei electrice din surse regenerabile; producerea energiei termice din surse regenerabile; producerea biogazului ce urmează a fi livrat în rețelele de gaze naturale; producerea biocarburantului care urmează a fi procurat de importatorii de produse petroliere principale;*

7. *Autorizație de import al motorinei.*

7.1. Licențierea pe piața produselor petroliere

În scopul realizării funcției de licențiere, pe parcursul anului 2018, ANRE a eliberat/prelungit 38 de licențe pentru activitățile pe piața produselor petroliere.

În aceeași perioadă au fost reperfectate 133 licențe în vederea includerii sau excluderii din anexa nr. 2 a adreselor autorizate de desfășurare a activității licențiate pe piața produselor petroliere.

În perioada respectivă au fost reperfectate 104 licențe în vederea includerii sau excluderii a adreselor de desfășurare a activității licențiate pe piața produselor petroliere.

La situația din 31.12.2018, Agenția a autorizat pentru desfășurarea activității licențiate în domeniul comercializării cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare 87 de titulari de licențe, pentru desfășurarea activității la 663 stații PECO.

Tabelul 35. Licențe eliberate/prelungite pentru desfășurarea activităților pe piața produselor petroliere pe parcursul anului 2018

Nr d/o	Genurile de activitate	Numărul licențelor eliberate	Numărul licențelor prelungite
1	Importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei	5	1
2	Importul și comercializarea cu ridicata a gazelor lichefiate	3	1
3	Comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare	6	4
4	Comercializarea cu amănuntul a gazelor lichefiate la stațiile de alimentare	5	13
	Total	38	

Sursa: Registrul de licențiere al ANRE

Pentru activitatea în domeniul comercializării cu amănuntul a gazelor lichefiate au fost autorizați 70 de titulari de licențe, cu dreptul de a desfășura activitate licențiată la 541 stații SAAG.

Tabelul 36. Numărul titularilor de licență pe piața produselor petroliere la situația din 31.12.2018

Nr d/o	Genurile de activitate	Numărul titularilor de licență	Numărul copiilor autentificate de pe licență, eliberate titularilor de licență pentru fiecare stație de alimentare
1	Importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei	22	-
2	Importul și comercializarea cu ridicata a gazelor lichefiate	11	-
3	Comercializarea cu amănuntul a benzinei și motorinei la stațiile de alimentare	87	663
4	Comercializarea cu amănuntul a gazelor lichefiate la stațiile de alimentare	70	541
	Total	190	1204

Sursa: Registrul de licențiere al ANRE

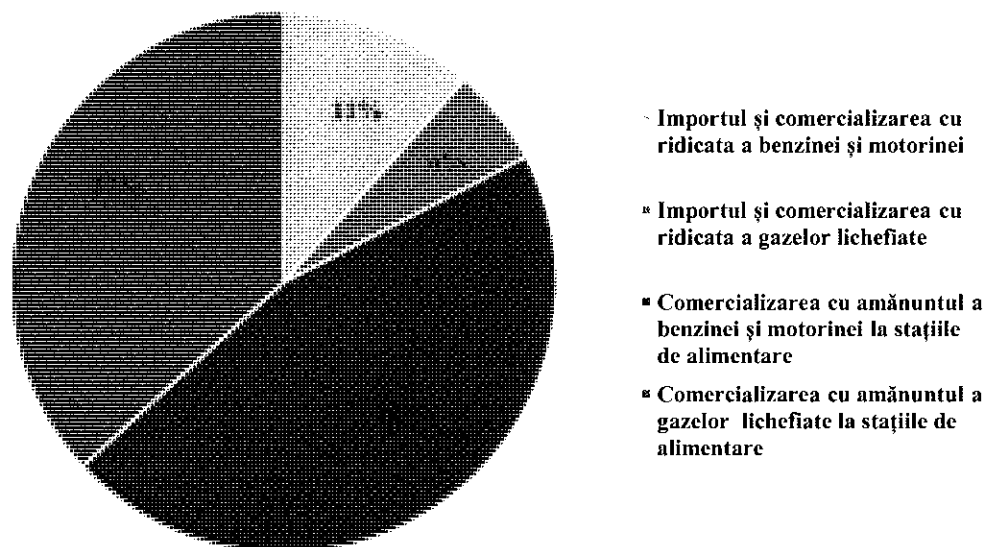

Figura 52. Ponderea titularilor de licențe care activează pe piața produselor petroliere

Sursa: Registrul de licențiere al ANRE

Așadar, din numărul total de stații în domeniul comercializării cu amănuntul a produselor petroliere la situația din 31.12.2018 putem evidenția 494 de stații mixte, 169 de stații PECO și 47 stații SAAG.

În temeiul Hotărârii Guvernului Republicii Moldova nr. 815 din 02.08.2005 cu privire la regularizarea fluxurilor de mărfuri ce constituie obiectul activității de comerț exterior al Transnistriei, ANRE a eliberat pe parcursul anului 2018 – 4 licențe pentru importul și comercializarea cu ridicata a benzinei și motorinei și 2 licențe pentru importul și comercializarea cu ridicata a gazelor lichefiate. Licențele au fost eliberare pentru o perioadă de 6 luni.

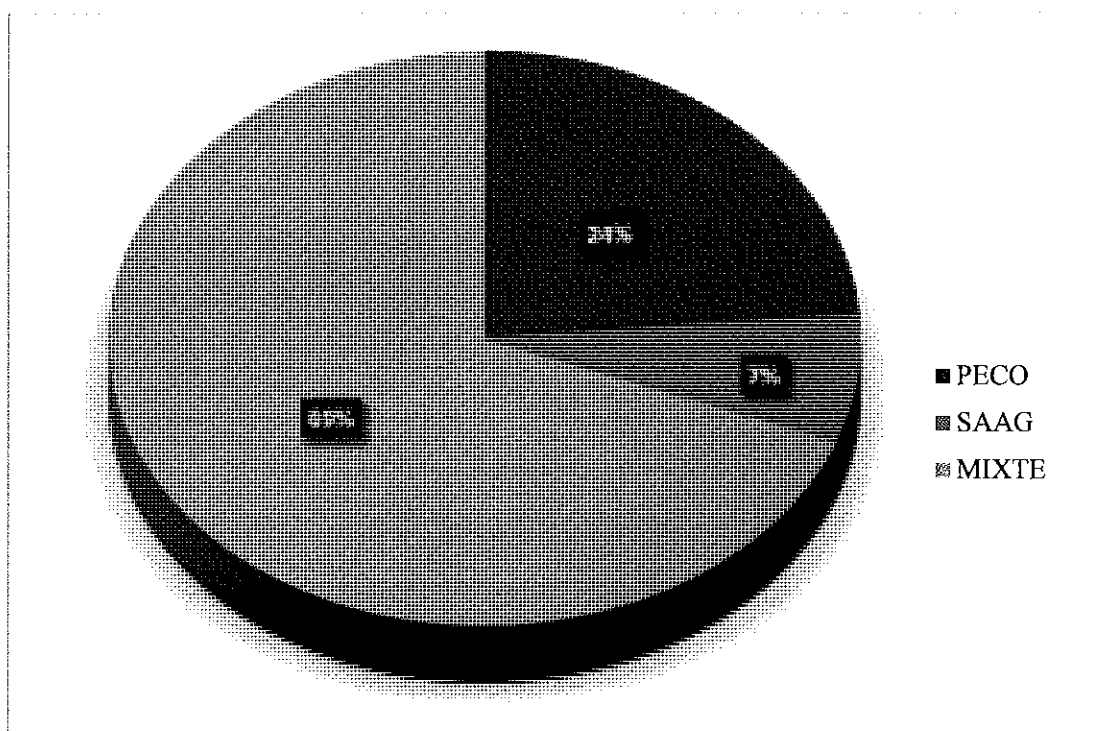

Figura 53. Ponderea stațiilor de alimentare în dependență de produsele petroliere comercializate

7.2. Licențierea în sectorul electroenergetic

Pe parcursul anului 2018 au fost eliberate 13 licențe pentru furnizarea energiei electrice și 2 licențe pentru producerea energiei electrice.

Tabelul 37. Numărul titularilor de licență care activează pe piața energiei electrice (potrivit situației la 31.12.2018)

Nr d/o	Genurile de activitate	Numărul titularilor de licență
1	Producerea energiei electrice	5
2	Transportul energiei electrice	1
3	Distribuția energiei electrice	2
4	Furnizarea energiei electrice	27
Total		35

Sursa: Registrul de licențiere al ANRE

Este de menționat că în perioada raportată, în scopul asigurării drepturilor consumatorilor, Agenția a emis Hotărârea nr. 11/2018 din 11.01.2018 privind îndeplinirea obligațiilor de serviciu public privind prestarea serviciului universal și

privind furnizarea de ultimă opțiune, prin care a stabilit că ÎCS „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” va îndeplini obligațiile de serviciu public nominalizate pe teritoriul autorizat de Agenție pentru o perioadă de până la 08.07.2026.

7.3. Licențierea în sectorul gazelor naturale

În perioada raportată au fost eliberate 2 licențe pentru furnizarea gazelor naturale și 1 licență pentru furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule la stațiile de alimentare.

În scopul asigurării dreptului consumatorilor casnici și a societăților comerciale mici de a fi aprovizionați cu gaze naturale, prin Hotărârea CA al ANRE nr. 272/2018 din 28.09.2018 a fost impusă obligația de serviciu public de asigurare a furnizării de ultimă opțiune a gazelor naturale pe întreg teritoriul Republicii Moldova, furnizorului S.A. „Moldovagaz” pentru o perioadă de 3 ani.

În aceeași perioadă a fost suspendată o licență pentru activitatea de furnizare a gazelor naturale pentru o durată de 3 luni, în legătură cu incapacitatea titularului de licență de a desfășura activitatea de furnizare. Pentru perioada respectivă, Agenția a asigurat continuitatea furnizării gazelor naturale pe teritoriul respectiv prin desemnarea furnizorului de ultimă opțiune, care a furnizat gaze naturale la preț reglementat către consumatorii finali.

Tabelul 38. Numărul titularilor de licențe care activează pe piața gazelor naturale (potrivit situației la 31.12.2018)

Nr d/o	Genurile de activitate	Numărul titularilor de licență
1	<i>Transportul gazelor naturale</i>	2
2	<i>Distribuția gazelor naturale</i>	25
3	<i>Furnizarea gazelor naturale</i>	15
4	<i>Furnizarea gazelor naturale comprimate pentru vehicule</i>	5
	Total	47

Sursa: Registrul de licențiere al ANRE

Activitatea de comercializare a gazelor naturale comprimate pentru vehicule (GNCV) este desfășurată de 5 titulari de licențe la 20 de stații de alimentare.

În scopul înlăturării încălcării condițiilor de licențiere de către titularii care desfășoară activitate în sectorul gazelor naturale, Agenția a emis o prescripție, care a fost executată în termenul stabilit.

7.4. Licențierea în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare

Pe parcursul anului 2018 a fost eliberată 1 licență pentru furnizarea serviciului public de alimentare cu apă și au fost reperfectate 3 licențe prin includerea în Anexa nr. 2 a localităților solicitate.

Astfel, potrivit situației la 31.12.2018, în domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, activau 42 de titulari de licențe.

În scopul obligării titularilor de licență din domeniul menționat de a se conforma rigorilor legale au fost emise 3 prescripții privind lichidarea încălcării condițiilor de licențiere, care au fost executate de către aceștia.

7.5. Licențierea în sectorul termoelectric

În perioada de referință, ANRE nu a eliberat, prelungit și/sau reperfectat careva licențe pentru producerea, distribuția și furnizarea energiei termice.

La situația din 31.12.2018 în sectorul termoelectric activau 7 titulari de licențe.

8. Aspecte juridice privind actul de reglementare

Cadrul de reglementare elaborat de ANRE și implementat prin hotărâri și decizii are un impact major asupra realităților economice și sociale, având în vedere că acesta are caracter de obligativitate pentru persoanele juridice și fizice reglementate.

Posibilitatea de contestare a actelor administrative cu caracter individual sau normativ ale autorității de reglementare constituie un factor important în asigurarea responsabilității acesteia față de consumatori.

Astfel, hotărârile și deciziile emise de ANRE pot fi contestate în instanța de contencios administrativ de către orice persoană care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege prin aplicarea reglementărilor respective.

Situația litigiilor aflate la examinare în instanțele judecătorești pe parcursul anului 2018:

Total: 60 cauze în derulare în anul 2018, din care 18 au fost finalizate în mod irevocabil, fiind soluționate în favoarea ANRE.

Clasificarea litigiilor cu participarea ANRE în fața instanțelor de judecată în anul 2018 este prezentată mai jos în funcție de obiectul acestora, după cum urmează:

- Contencios administrativ	- 26 cauze;
- Proceduri contravenționale inițiate de ANRE	- 8 cauze;
- Insolvență	- 1 cauză;
- Intervenție în proces	- 24 cauze;
- Acțiuni de suspendare/retragere/reluare a licențelor	- 1 cauză.

Raportat la obiectul de activitate al ANRE de a reglementa sectorul electroenergetic, sectorul termoelectric, gazelor naturale, domeniul serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, menționăm că, hotărârile și deciziile ANRE contestate în instanță de către titularii de licențe, care au făcut obiectul dosarelor de contencios administrativ finalizate în anul 2018, 100 % au fost soluționate favorabil pentru ANRE.

Cu referire la acțiunile inițiate în calitate de autoritate de licențiere, menționăm că, pe parcursul anului 2018 a fost finalizat dosarul judiciar privind suspendarea licenței eliberate companiei SRL „Cantagaz”, inițiat de către ANRE ca rezultat al încălcării de către titularul de licență a obligației de furnizare continuă a gazelor naturale către consumatorii finali. În baza Hotărârii Judecătorei Chișinău (sediul

Râșcani) din 23.11.2018, a fost dispusă suspendarea licenței titularului de licențe S.R.L. „Cantagaz” eliberată pentru genul de activitate „Furnizarea gazelor naturale”.

De asemenea, cu referire la procesele-verbale de constatare a contravențiilor, menționăm că, acestea au vizat sancționarea titularilor de licențe, persoanelor cu funcții de răspundere, persoanelor fizice și juridice pentru contravențiile prevăzute de articolele 163, 164, 165, 169 din Codul Contravențional.

Activitățile specifice desfășurate în rezolvarea litigiilor s-au materializat în principal prin: pregătirea strategiei privind apărarea în fiecare cauză, redactarea actelor procedurale (de exemplu: cereri de chemare în judecată, referințe, concluzii scrise, căi de atac ordinare și extraordinare etc.), reprezentarea în instanță a intereselor instituției, monitorizarea circuitului actelor procedurale emise în dosare.

9. Activitatea de control

Misiunile de control realizate de Agenție au ca scop de bază evaluarea punerii în aplicare de către întreprinderile reglementate a principiului eficienței maxime la cheltuieli minime, aceasta fiind de altfel și una din principalele atribuții ale instituției de reglementare din sectorul energetic și a domeniului serviciului public de alimentare cu apă și canalizare.

În conformitate cu Planul controalelor pentru anul 2018, aprobat prin Hotărârea Consiliului de Administrație al ANRE nr.539/2017 din 29.12.2017 pentru perioada de referință, Agenția a desfășurat 6 misiuni de control cu ieșire la fața locului la titularii de licențe din sectorul energiei electrice și de pe piața produselor petroliere și anume: Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A., Î.C.S. „Gas Natural Fenosa Furnizare Energie” S.R.L., S.A. „Furnizarea Energiei Electrice Nord”, Î.C.S. „Bemol Retail” S.R.L., „Petrom Moldova” S.R.L. și „Datario” S.R.L. Din cele 6 controale desfășurate în perioada de referință, 2 au fost finalizate în primul trimestru al anului 2019.

În cadrul verificării titularilor de licențe din sectorul electroenergetic, obiectivul prioritar urmărit de Agenție, a fost verificarea aplicării de către operatori a principiului eficienței maxime la costuri minime în cadrul desfășurării activității reglementate. Controalele au fost axate pe verificarea corectitudinii, veridicității și justificării reflectării în evidența contabilă a consumurilor și cheltuielilor, precum și corectitudinii și plenitudinii raportării acestora în componența activității reglementate conform cerințelor cadrului normativ. Au fost examinate documentele primare, datele evidenței sintetice și analitice, rapoartele financiare și statistice, contractele privind procurarea mărfurilor, lucrărilor și serviciilor, procesele-verbale de executare a lucrărilor și serviciilor. A fost supus examinării procesul achizițiilor realizat de către titularii de licențe sub toate aspectele semnificative: planificare și elaborare a documentației de atribuire, lansare a procedurii de achiziție, evaluare a ofertelor și atribuire a contractelor, implementare și monitorizare a contractelor, corespunderea procedurilor aplicate prevederilor cadrului legal și Regulamentului privind procedurile de achiziție a bunurilor, lucrărilor și serviciilor utilizate în activitatea titularilor de licență din sectoarele electroenergetic, termoeenergetic, gazelor naturale și a operatorilor care furnizează serviciul public de alimentare cu apă și de canalizare aprobat de Consiliul de Administrate al ANRE nr. 24/2017 din 26.01.2017.

Operatorii pieței produselor petroliere au fost verificați sub aspectul respectării actelor legislative și normative în vigoare la formarea și aplicarea prețurilor la

produsele petroliere, reieșind din prețurile de achiziție, consumurile și cheltuielile reale, strict necesare pentru importul și comercializarea acestora pe piața internă, precum și verificarea corectitudinii și plenitudinii raportării veniturilor și cheltuielilor pe genurile de activități licențiate și alte activități ale întreprinderii. Acțiunile de control au fost focusate în special pe aspectele privind corectitudinea repartizării cheltuielilor pe tipuri de activități, respectarea prevederilor Metodologiei formării și aplicării prețurilor la produse petroliere nr.102/2016 din 31.03.2016, corectitudinea calculării și achitării taxei pentru licență.

În Rapoartele privind rezultatele controalelor realizate au fost reflectate toate abaterile și încălcările depistate, fiind expuse și recomandările de rigoare. Hotărârile Consiliului de administrație privind rezultatele controalelor respective nu au fost contestate de către titularii de licențe supuși controlului, iar abaterile și încălcările legislației stabilite prin acestea, au fost sau urmează a fi înlăturate de către operatori.

Totodată, în anul 2018, ANRE a realizat în continuare măsurile necesare transpunerii în practică a prevederilor art. 41 al Legii nr. 107 din 27.05.2016 cu privire la energia electrică și art. 34 și 45 ale Legii nr. 108 din 27.05.2016 cu privire la gazele naturale, care obligă operatorii sistemului de transport și de distribuție a gazelor naturale, operatorii depozitelor de stocare a gazelor naturale și operatorii sistemului de distribuție a energiei electrice să elaboreze și să prezinte ANRE pentru aprobare programul de conformitate și proiectul contractului cu persoana fizică sau juridică, denumit agent de conformitate, care va monitoriza acest program.

În perioada raportată, Agenția a examinat programele de conformitate a 15 operatori din sectoarele electrice și a gazelor naturale, care reprezintă un set de 107 măsuri menite să garanteze excluderea de comportament și/sau de practici discriminatorii în relațiile cu utilizatorii de sistem, precum și obligațiile specifice impuse angajaților pentru realizarea obiectivului de independență.

Totodată, au fost aprobate candidaturile agenților de conformitate și studiate planurile de măsuri pentru implementarea programelor de conformitate actualizate la următorii operatori de sistem a gazelor naturale și a energiei electrice: „Chișinău - Gaz” S.R.L., „Ungheni-Gaz” S.R.L., „Florești-Gaz” S.R.L., „Ștefan Vodă -Gaz” S.R.L., „Taraclia-Gaz” S.R.L., „Bălți -Gaz” S.R.L., „Orhei -Gaz” S.R.L., „Edineț - Gaz” S.R.L., „Cimișlia-Gaz” S.R.L., „Cahul-Gaz” S.R.L., „Ialoveni –Gaz” S.R.L., „Gagauz-Gaz” S.R.L., „Moldovatrangaz” S.R.L., „RED-Nord” S.A., Î.C.S. „RED Union Fenosa” S.A..

10. Supravegherea energetică de stat

În conformitate cu prevederile articolului 32 din Legea cu privire la energetică, nr. 174 din 21.09.2017, în anul 2018 ANRE a organizat angajarea prin transfer a personalului Inspectoratului Energetic de Stat. Personalul angajat prin transfer a fost încadrat în structura de personal al ANRE în scopul îndeplinirii atribuțiilor de supraveghere energetică de stat în conformitate cu art. 14 din Legea cu privire la energetică și prevederile respective din Legea cu privire la energia electrică. ANRE execută atribuțiile de supraveghere energetică de stat de la începutul anului 2019. Informații cu privire la activitatea desfășurată în acest sens va fi publicată în rapoartele ulterioare.

11. Aprobarea și executarea bugetului ANRE

În conformitate cu prevederile Legii cu privire la energetică, nr. 174 din 21 septembrie 2017, ANRE își formează bugetul pentru anul următor în baza plăților regulatorii, aplicate anual de ANRE titularilor de licențe, și în baza altor surse prevăzute de lege.

Mărimea plăților regulatorii pentru anul următor se stabilește de ANRE la un nivel suficient, încât să acopere cheltuielile necesare pentru asigurarea activității sale în conformitate cu legea, în baza estimărilor cantităților de energie electrică, de energie termică, ale volumelor de gaze naturale, necesare pentru aprovizionarea consumatorilor, ale volumelor serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare, precum și în baza estimărilor volumelor de produse petroliere principale și de gaze lichefiate ce se planifică a fi importate în anul următor, prezentate de către titularii de licențe până la data de 1 noiembrie a anului curent.

Consiliul de Administrație al ANRE aprobă anual bugetul pentru anul următor, până la 25 noiembrie, în limita necesității asigurării unei activități conforme, precum și a independenței sale financiare. Mărimea plăților regulatorii nu poate depăși 0.3 la sută din veniturile din vânzările titularilor de licențe din sectoarele reglementate, indicate mai sus.

Legea cu privire la energetică prevede că ANRE ține contabilitatea în conformitate cu standardele naționale de contabilitate. Anual, până la 1 martie, ANRE întocmește un raport financiar pentru anul precedent, care conține informații cu privire la executarea bugetului aprobat, plățile regulatorii transferate pe contul său curent, cheltuielile pe care le-a efectuat de pe acest cont, împrumuturile bancare contractate și alte mijloace pe care le-a utilizat, precum și alte informații relevante. Raportul financiar se supune verificării de către o companie de audit independentă, recunoscută pe plan internațional și selectată, pe bază de concurs, de către Consiliul de Administrație. În termen de 10 zile lucrătoare de la primirea raportului de audit, ANRE prezintă raportul financiar, însoțit de raportul de audit, Parlamentului pentru informare. Raportul financiar și raportul de audit se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și pe pagina web oficială a ANRE.

Totodată, în conformitate cu prevederile Legii cu privire la energetică, situațiile financiare (legalitatea, regularitatea și eficiența formării și utilizării bugetului

Agenției) se auditează de Curtea de Conturi. Raportul de audit al Curții de Conturi se prezintă pentru informare Parlamentului.

Raportul financiar al ANRE pentru anul 2018 va fi supus verificării de către o companie de audit.

Bilanțul contabil și raportul privind executarea bugetului sunt prezentate în Anexa nr. 3.

Tabelul 39. Bilanțul executării bugetului la 31.12.2018, mii lei

	Sold la începutul perioadei	Sold la sfîrșitul perioadei	
		pînă la închiderea anuală	după închiderea anuală
Active nefinanciare:			
Mijloace fixe	7,968.12	8,943.65	8,943.65
Uzura mijloacelor fixe si amortizarea activelor nemateriale	2824.27	5190.87	5190.87
Valoarea de bilanț a mijloacelor fixe	5,143.85	3,752.78	3,752.78
Stocuri de materiale circulante	401.30	481.85	481.85
Total active nefinanciare	5545.15	4,234.63	4,234.63
Active financiare:			
Mijloace bănești	7,946.33	43,224.58	43,224.58
Creanțe interne	10,037.96	19,138.06	19,138.06
Diferența de curs valutar	-	7.93	-
Total active financiare	17,984.29	62,370.57	62,362.64
Total ACTIV:	23529.44	66,605.19	66,597.27
Datorii			
Datorii interne	61.30	335.00	335.00

Total datorii	61.30	335.00	335.00
REZULTATE			
Rezultatul financiar al instituției			
Rezultatul financiar al instituției din anul curent	-	42,805.18	-
Rezultatul financiar al instituției din anii precedenți	23,468.14	23,468.14	66,262.27
Corectarea rezultatelor anilor precedenți		-3.13	
Total Rezultatul financiar al instituției	23,468.14	66,270.19	66,262.27
Total pasiv	23,529.44	66,605.19	66,597.27

Începând cu anul 2017, ANRE asigură necesitățile instituției în servicii, bunuri sau lucrări prin aplicarea Legii nr. 131 din 03.07.2015 privind achizițiile publice. Astfel, în calitate de autoritate contractantă ANRE, a asigurat utilizarea eficientă a banilor publici, minimalizarea riscurilor, transparența achizițiilor publice, asigurarea concurenței și combaterea concurenței neloiale, participarea largă a operatorilor economici la procedurile de achiziție.

Pe parcursul anului 2018 ANRE a încheiat conform necesităților în jur de 35 de contracte de achiziții publice pentru achiziționarea bunurilor și serviciilor. Printre procedurile aplicate de către grupul de lucru pentru achiziții, au fost astfel de proceduri, (în funcție de valoarea estimată în planul de achiziții) precum, contracte de valoare mică, proceduri de achiziție prin metoda cererii ofertelor de preț și licitații publice.

Corectitudinea și eficiența aplicării procedurilor de achiziție de către grupul de lucru pentru achiziții se demonstrează și prin lipsa contestărilor deciziilor grupului de lucru. Aplicarea procedurilor de achiziție publică a asigurat contractarea operatorilor

economici calificați și cu experiență în domeniul executării contractelor de achiziție publică.

Toate contractele de achiziții încheiate întru asigurarea necesităților ANRE au fost executate în termen. Litigii pe marginea executării contractelor nu au existat. De asemenea, executări necorespunzătoare nu au fost depistate și sancțiuni pecuniare aplicate față de operatorii economici nu au fost.

12. Cooperarea internațională

În anul 2018, Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică a cunoscut o nouă dinamică de dezvoltare a relațiilor cu autoritățile de reglementare din țările vecine și cu organele de reglementare din statele membre ale Uniunii Europene și din țările Comunității Energetice.

Ca parte contractantă la Tratatul de constituire a Comunității Energetice, Republica Moldova are obligația de a pune în aplicare acquis-ul comunitar în domeniul energetic în vigoare, care generează la rândul său diverse obligații de raportare. Conducerea și angajații ANRE sunt încadrați în activitățile Consiliului de Reglementare a Comunității Energetice și, respectiv, ale grupurilor de lucru din cadrul Comunității Energetice.

Astfel, în anul 2018, reprezentanții ANRE au participat la grupurile de lucru din cadrul Secretariatului Comunității Energetice (în continuare SCE): EWG (Grupul de lucru pentru electricitate); GWG (Grupul de lucru pentru gaze naturale) și grupul de lucru ECRB cu privire la piața de vânzare cu amănuntul în sectorul energetic. Adicional, ca urmare a participării active la lucrările grupului de lucru, reprezentantul ANRE, Elena Stratulat a fost realeasă în calitate de Președinte al Grupului de lucru pentru gaze naturale (GWG) pentru încă un mandat de 2 ani.

Totodată, SCE a constituit un nou Grup ECRB-REMIT WG, care va coordona și monitoriza informațiile transmise de autoritățile de reglementare și va coordona anchetele desfășurate.

Pe tot parcursul anului SCE a continuat să acorde asistență tehnică, cu implicarea experților internaționali în elaborarea proiectelor de acte normative și a expertizat proiectele actelor normative de reglementare, în conformitate cu Memorandumul de înțelegere semnat de părți în iulie 2017.

ANRE mizează și în continuare pe suportul SCE la elaborarea unor proiecte de acte normative de reglementare și metodologii care urmează a fi aprobate de ANRE.

ANRE rămâne la maxim implicată și angajată în raport cu îndeplinirea cerințelor privind ajustarea legislației naționale la cea Europeană, conform acordului de Asociere RM-UE.

Astfel în 2018, ca și în fiecare an de altfel, au fost petrecute patru ședințe privind raportarea îndeplinirii concluziilor operaționale ale reuniunilor anterioare în cadrul Comitetului de asociere RM-UE: ședința Subcomitetului de Asociere RM-UE,

Clusterul 3 – energetică, transport, mediu, schimbări climatice și protecție civilă, Panelul Energetic din cadrul Parteneriatului Estic și Ședința Comitetului de Asociere în Configurația Comerț.

ANRE a participat pro activ conform competențelor în domeniul reglementat, atât în procesul preliminar de elaborare a materialelor aferente ședințelor sus menționate cât și prin participare directă.

Vom menționa că, în cardul participării la ședința a IV a subcomitetului de asociere UE-Republica Moldova privind Energetica (cluster-ul III), un capitol aparte a fost dedicat implementării prevederilor Legii cu privire la energetică, nr. 174/2017 și anume la activitatea ANRE, inclusiv privind realizarea Programului de activitate, transparența decizională, elaborarea actelor normative de reglementare, lista actelor normative în curs de elaborare, actele normative deja aprobate pentru implementarea Legilor cu privire la gazele naturale și la energia electrică, rapoartelor prezentate de ANRE, ajustării prețurilor la energia electrică și a tarifelor la serviciile de distribuție a energiei electrice, procedurile de angajare a personalului ANRE, evaluarea personalului ANRE. În rezultatul ședinței a fost întocmită o listă a concluziilor operaționale conform cărora s-au înregistrat deja progrese.

De asemenea, în anul 2018, reprezentanții ANRE, în calitate de membri, au participat, la următoarele comisii și grupuri de lucru permanente din cadrul Asociației Regionale a Reglementatorilor din domeniul Energetic (ERRA): grupul de lucru a comitetului pentru licențiere și concurență, grupul de lucru a comitetului pentru tarife, grupul de lucru a comitetului pentru protecția consumatorilor și piețele cu amănuntul și Adunarea Generală.

În octombrie 2018, ANRE a participat la cea de-a 17-a Conferință pentru investiții de reglementare în energetică, precum și la ședința ordinară de lucru a Comitetului ERRA, unde au fost discutate licitarea proiectelor regulatorii energetici și raționalizarea procesului de acordare a licențelor și a permiselor, pachetul UE pentru iarnă, rolul autorităților de reglementare în securitatea informațională, precum inovațiile în domeniul energetic.

ANRE continuă să fortifice relațiile de cooperare cu instituțiile comunitare europene și a statelor membre UE, prin participarea la evenimentele organizate de Consiliul Autorităților de Reglementare din Europa în domeniul Energiei (CEER). La 8 noiembrie 2016, cu vot unanim, ANRE a fost admisă în cadrul acestei asociații în calitate de membru cu statut de observator. CEER este o asociație non-profit care reprezintă aproximativ 30 de autorități de reglementare europene. Agenția participă

activ la evenimentele organizate de CEER, pentru a îmbunătăți condițiile de funcționare a sectoarelor reglementate, ceea ce permite o mai bună implementare și ajustare a legislației naționale la directivele și regulamentele europene.

Un beneficiu important în cadrul acestei cooperări este că CEER asigură cursuri de instruire angajaților ANRE privind modalitățile de tranzacționare a energiei pe piață, modalitatea de gestionare a riscurilor de către agenții economici și oportunitățile prin intermediul tranzacțiilor periodice pe piața de energie electrică, contribuind astfel la o înțelegere și activitate mai eficientă în procesul de monitorizare și supraveghere a piețelor angro de energie la nivel național și european.

ANRE continuă colaborarea activă în domeniul reglementării Serviciului public de alimentare cu apă și de canalizare ca unul din cei 31 de membri ai Rețelei Europene a Autorităților de Reglementare din domeniul Serviciului Public de Apă (WAREG).

WAREG este un grup de autorități de reglementare economică, care s-au reunit pentru a face schimb de experiență și de a sprijini dezvoltarea reglementării eficiente a domeniului de alimentare cu apă și de canalizare din Europa. În calitate de membru, ANRE are misiunea de a prelua experiența și a armoniza legislația națională în domeniul apei și canalizării la cea europeană.

În cadrul celei mai recente Adunări Generale WAREG, desfășurată în septembrie 2018, reprezentanții ANRE au participat la discuții privind problemele ce țin de tratarea apelor urbane reziduale, calitatea apei, accesibilitatea tehnică și economică, armonizarea normelor Europene. În urma acestor discuții au fost trasate obiective de sprijinire a membrilor WAREG cu o nouă directivă privind apa potabilă și de promovare a rolului reglementării economice și a serviciilor de apă potabilă în statele europene.

Simultan promovării relațiilor multilaterale, ANRE a acordat o atenție sporită și relațiilor bilaterale. Astfel, Agenția continuă relația de cooperare și parteneriat cu ANRE România în scopul schimbului de bune practici ce țin de reglementările elaborate anterior și aplicare a directivelor europene reflectate în mod special în pachetul III energetic.

ANRE continuă dialogul cu Asociația Națională a Comisiilor de Reglementare a Utilităților Publice din SUA (NARUC), parteneriat desfășurat sub egida Agenției Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID).

În cadrul evenimentelor din 2018 organizate de NARUC, reprezentanții ANRE au făcut prezentări referitor la evoluțiile recente pe piața energiei electrice a Republicii Moldova și modalitatea de calcul a prețului pentru serviciile auxiliare în Moldova și

au participat la discuții referitor la posibilitățile de echilibrare a sistemului electroenergetic regional și securitatea cibernetică. Colaborarea cu colegii din Statele Unite se axează pe următoarele platforme regionale:

✓ Inițiativa Reglementatorilor din Spațiul Mării Negre (BSRI - Black Sea Regulatory Initiative), care are drept obiectiv familiarizarea și implementarea celor mai bune practici pentru sporirea competitivității pe piața angro a energiei electrice, și facilitarea rezervelor transfrontaliere ce duc la stabilirea pieței de echilibrare.

✓ Atelierul Parteneriatului pentru Gaze naturale din Europa și Eurasia, care se axează pe dezvoltarea și armonizarea codurilor rețelelor de transport precum și pe metodologiile de reglementare pentru revizuirea și aprobarea planurilor de dezvoltare a rețelelor de gaze.

✓ Grupul de lucru cu privire la securitatea cibernetică, care are drept obiectiv prevenirea atacurilor cibernetice în sectorul energetic.

Pe plan intern, Agenția continuă să colaboreze cu principalii parteneri de dezvoltare ai Republicii Moldova după cum urmează: Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, Agenția pentru Dezvoltare Internațională a SUA (USAID), Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare (BERD), Banca Mondială, Fondul Monetar Internațional, reprezentanțele diplomatice din Republica Moldova etc.

Anexe

Anexa nr. 1

Nr. de ord.	Denumirea Operatorilor	Unități de măsură	Investiții planificate aprobate de ANRE, (mln. lei)	Investiții realizate aprobate de ANRE, (mln. lei)
Anul 2015				
1	Activitatea de furnizare a gazelor naturale (12 întreprinderi afiliate SA „Moldovagaz”)	mln. lei	3,73	3,26
2	Operatorul sistemului de transport SRL „Moldovatrangaz”	mln. lei	136,92	40,17
3	Operatori ai sistemelor de distribuție (12 întreprinderi afiliate SA „Moldovagaz”)	mln. lei	70,64	49,00
Total întreprinderi din cadrul SA „Moldovagaz”		mln. lei	211,29	92,43
Anul 2016				
1	Activitatea de furnizare a gazelor naturale (SA „Moldovagaz”)	mln. lei	0,51	0,20
2	Operatorul sistemului de transport SRL „Moldovatrangaz”	mln. lei	91,87	286,97
3	Operatori ai sistemelor de distribuție (12 întreprinderi afiliate SA „Moldovagaz”)	mln. lei	63,18	80,57
Total întreprinderi din cadrul SA „Moldovagaz”		mln. lei	155,56	367,73
Anul 2017				
1	SA „Moldovagaz” - Furnizor de gaze naturale	mln. lei	8,10	x
2	Operatorul sistemului de transport SRL „Moldovatrangaz”	mln. lei	175,04	x
3	Operatori ai sistemelor de distribuție (12 întreprinderi afiliate SA „Moldovagaz”)	mln. lei	104,62	x
Total întreprinderi din cadrul SA „Moldovagaz”		mln. lei	287,76	x
Anul 2018				
1	SA „Moldovagaz” - Furnizor de gaze naturale	mln. lei	17,39	x
2	Operatorul sistemului de transport SRL „Moldovatrangaz”	mln. lei	129,50	x
3	Operatori ai sistemelor de distribuție (12 întreprinderi afiliate SA „Moldovagaz”)	mln. lei	99,17	x
Total întreprinderi din cadrul SA „Moldovagaz”		mln. lei	246,06	x
Total anul 2015-2018				
1	Activitatea de furnizare a gazelor naturale (SA „Moldovagaz”)	mln. lei	29,74	3,46
2	Operatorul sistemului de transport SRL „Moldovatrangaz”	mln. lei	533,32	327,13
3	Operatori ai sistemelor de distribuție (12 întreprinderi afiliate SA „Moldovagaz”)	mln. lei	337,62	129,57
Total întreprinderi din cadrul SA „Moldovagaz”		mln. lei	900,68	460,16

x Notă: pentru anii 2017-2018 ANRE urmează să aprobe investițiile realizate de titularii de licență

Anexa nr. 2

Nr.	Denumirea titularului de licență	Unitatea de măsură	Investiții planificate aprobate de ANRE pentru anul 2019
2018			
1	Furnizorul de gaze naturale (S.A. „Moldovagaz”)	mil. lei	1.66
		Proiecte de investiții / Obiecte de investiții	379
2	Operatorul sistemului de transport S.R.L. „Moldovatransgaz”	mil. lei	143.77
		Proiecte de investiții / Obiecte de investiții	26
		km	10.400
3	Operatori ai sistemelor de distribuție (12 întreprinderi afiliate S.A. „Moldovagaz”)	mil. lei	97.99
		Proiecte de investiții / Obiecte de investiții	995
		Potențiali consumatori / Consumatori	2438
		km	112.663
Total întreprinderi afiliate S.A. „Moldovagaz”		mil. lei	240.42
		Proiecte de investiții / Obiecte de investiții	1400
		Potențiali consumatori / Consumatori	2438
		km	123.063

BILANȚUL CONTABIL

Lei

Grup de conturi	Denumirea indicatorului	Codul rândului	Sold la începutul perioadei	Sold la sfârșitul perioadei până la închiderea anuală	Sold la sfârșitul perioadei după închiderea anuală
1	2	3	4	5	6
3	ACTIVE NEFINANCIARE	1	x	x	x
31	MIJLOACE FIXE	1.1	x	x	x
311	Cladiri	1.1.1			
312	Construcții speciale	1.1.2			
313	Instalații de transmisie	1.1.3			
314	Masini si utilaje	1.1.4	3,009,083.34	3,996,515.95	3,996,515.95
315	Mijloace de transport	1.1.5	3,422,037.47	3,422,037.47	3,422,037.47
316	Unelte si scule, inventar de productie si gospodaresc	1.1.6	1,307,417.04	1,379,628.18	1,379,628.18
317	Active nemateriale	1.1.7	3,514.40	136,254.48	136,254.48
318	Alte mijloace fixe	1.1.8	226,067.51	9,216.00	9,216.00
319	Investitii capitale in active in curs de executie	1.1.9			
	TOTAL MIJLOACE FIXE (1.1.999=1.1.1+1.1.2+1.1.3+1.1.4+1.1.5+1.1.6+1.1.7+1.1.8+1.1.9)	1.1.999	7,968,119.76	8,943,652.08	8,943,652.08
39	UZURA MIJLOACELOR FIXE SI AMORTIZAREA ACTIVELOR NEMATERIALE	1.2	x		
391	Uzura mijloacelor fixe	1.2.1	2,823,974.10	5,165,166.93	5,165,166.93
392	Amortizarea activelor nemateriale	1.2.2	292.84	25,708.24	25,708.24
	TOTAL UZURA MIJLOACELOR FIXE SI AMORTIZAREA ACTIVELOR NEMATERIALE (1.2.999=1.2.1+1.2.2)	1.2.999	2,824,266.94	5,190,875.17	5,190,875.17
	Valoarea de bilant a mijloacelor fixe(1.4 = 1.2.99 - 1.3.99)	1.3	5,143,852.82	3,752,776.91	3,752,776.91
32	REZERVE MATERIALE ALE STATULUI	1.4	x		

321	Rezervele materiale de stat	1.4.1			
322	Rezerve de mobilizare	1.4.2			
323	Alte rezerve materiale	1.4.3			
	TOTAL REZERVE DE STAT(1.4.999=1.4.1+1.4.2+1.4.3)	1.4.999			
33	STOCURI DE MATERIALE CIRCULANTE	1.5	x		
331	Combustibil, carburanti si lubrifianti	1.5.1	24,859.94	18,964.05	18,964.05
332	Piese de schimb	1.5.2	153,104.28	189,861.28	189,861.28
333	Produse alimentare	1.5.3		56,823.01	56,823.01
334	Medicamente si materiale sanitare	1.5.4			
335	Materiale pentru scopuri didactice, stiintifice si alte scopuri	1.5.5			
336	Materiale de uz gospodaresc si rechizite de birou	1.5.6	87,291.78	98,449.57	98,449.57
337	Materiale de constructie	1.5.7			
338	Accesorii de pat, imbracaminte, incaltaminte	1.5.8	20,000.00	22,423.74	22,423.74
339	Alte materiale	1.5.9	116,038.93	95,328.85	95,328.85
	TOTAL STOCURI DE MATERIALE CIRCULANTE (1.5.999=1.5.1+1.5.2+1.5.3+1.5.4+1.5.5+1.5.6+1.5.7+1.5.8+1.5.9)	1.5.999	401,294.93	481,850.50	481,850.50
34	PRODUCIE IN CURS DE EXECUTIE, PRODUSE SI PRODUCIE FINITA, ANIMALE TINERE LA INGRASAT	1.6	x	x	x
341	Producie in curs de executie	1.6.1			
342	Animale tinere si la ingrasat	1.6.2			
343	Produse finite ale unitatilor de productie	1.6.3			
344	Producie finita a gospodariilor agricole auxiliare	1.6.4			
345	Produse semifabricate	1.6.5			
	TOTAL PRODUCIE IN CURS DE EXECUTIE, PRODUSE SI PRODUCIE FINITA, ANIMALE TINERE LA INGRASAT (1.6.999=1.6.1+1.6.2+1.6.3+1.6.4+1.6.5)	1.6.999			
35	MARFURI	1.7	x	x	x
351	Marfuri	1.7.1			
	TOTAL MARFURI (1.7.999=1.7.1)	1.7.999			
36	VALORI	1.8	x	x	x
361	Metale si pietre pretioase	1.8.1			

362	Articole de joaierie	1.8.2			
363	Activele de mentinut culturale	1.8.3			
364	Alte valori	1.8.4			
	TOTAL VALORI (1.8.999=1.8.1+1.8.2+1.8.3+1.8.4)	1.8.999			
37	ACTIVE NEPRODUCATIVE	1.9	x	x	x
371	Terenuri	1.9.1			
372	Resurse naturale	1.9.2			
	TOTAL ACTIVE NEPRODUCATIVE (1.9.999=1.9.1+1.9.2)	1.9.999			
	TOTAL ACTIVE NEFINANCIARE (2=1.4+1.5.99+1.6.99+1.7.99+1.8.99+1.9.99+1.10.99)	2	5,545,147.75	4,234,627.41	4,234,627.41
4	ACTIVE FINANCIARE	3	x	x	x
41	CREANTE INTERNE	3.1	x	x	x
413	Valori mobiliare de stat (cu exceptia actiunilor) procurate pe piata primara	3.1.1			
414	Garantii de stat interne	3.1.2			
415	Actiuni si alte forme de participare in capital in interiorul tarii	3.1.3			
418	Alte creante interne ale bugetului	3.1.4			
419	Alte creante ale institutiilor bugetare	3.1.5	10,037,964.83	19,138,061.66	19,138,061.66
	TOTAL CREANTE INTERNE (3.1.999=3.1.1+3.1.2+3.1.3+3.1.4+3.1.5)	3.1.999	10,037,964.83	19,138,061.66	19,138,061.66
42	DIFERENTA DE CURS VALUTAR	3.2	x	x	x
421	Diferenta de curs pozitiva	3.2.1		-35,165.98	
422	Diferenta de curs negativa	3.2.2		43,091.03	
423	Diferenta de curs pozitiva pentru mijloacele temporare intrate in posesia institutiilor	3.2.3			
424	Diferenta de curs negativa pentru mijloace temporare intrate in posesia institutiilor	3.2.4			
	TOTAL DIFERENTA DE CURS VALUTAR (3.2.999=3.2.1+3.2.2+3.2.3+3.2.4)	3.2.999		7,925.05	
43	MIJLOACE BANESTI	3.3	x	x	x
431	Conturi curente in sistemul trezoreriei	3.3.1			
432	Conturi curente in afara sistemului trezoreriei	3.3.2	7,906,797.30	43,190,400.75	43,190,400.75
433	Depozite	3.3.3			
434	Casa	3.3.4			
435	Sume in drum	3.3.5			

436	Acreditiv		3.3.6				
439	Alte valori si mijloace banesti		3.3.7	39,531.79	34,179.37	34,179.37	
	TOTAL MIJLOACE BANEСТИ (3.3.999=3.3.1+3.3.2+3.3.3+3.3.4+3.3.5+3.3.6+3.3.7)		3.3.999	7,946,329.09	43,224,580.12	43,224,580.12	
44	CREDITE INTERNE INTRE BUGETE		3.4	x	x	x	
441	Credite intre bugetul de stat si bugetele locale		3.4.1				
442	Credite in cadrul bugetului consolidat central		3.4.2				
443	Credite intre bugetele locale in cadrul unei unitati administrativ-teritoriale		3.4.3				
444	Credite intre bugetele locale a diferitor unitati administrativ-teritoriale		3.4.4				
	TOTAL CREDITE INTERNE INTRE BUGETE (3.4.999=3.4.1+3.4.2+3.4.3+3.4.4)		3.4.999				
45	CREDITE INTERNE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI FINANCIARE		3.5	x	x	x	
451	Credite institutiilor nefinanciare		3.5.1				
452	Credite institutiilor financiare		3.5.2				
	TOTAL CREDITE INTERNE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI						
	FINANCIARE (3.5.999=3.5.1+3.5.2)		3.5.999				
46	IMPRUMUTURI RECREDITATE INTERNE INTRE BUGETE		3.6	x	x	x	
461	Imprumuturi recreditate intre bugetul de stat si bugetele locale		3.6.1				
463	Imprumuturi recreditate intre bugetele locale in cadrul unei unitati administrativ-teritoriale		3.6.2				
464	Imprumuturi recreditate intre bugetele locale a diferitor unitati administrativ-teritoriale		3.6.3				
	TOTAL IMPRUMUTURI RECREDITATE INTERNE INTRE BUGETE (3.6.999=3.6.1+3.6.2+3.6.3)		3.6.999				
47	IMPRUMUTURI RECREDITATE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI FINANCIARE		3.7	x	x	x	
471	Imprumuturi recreditate institutiilor nefinanciare		3.7.1				
472	Imprumuturi recreditate institutiilor financiare		3.7.2				
	TOTAL IMPRUMUTURI RECREDITATE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI FINANCIARE (3.7.999=3.7.1+3.7.2)		3.7.999				

48	CREANTE EXTERNE	3.8	x	x	x
483	Valori mobiliare procurate pe piata externa	3.8.1			
484	Garantii externe	3.8.2			
485	Actiuni si alte forme de participare in capital peste hotare	3.8.3			
488	Alte creante externe ale bugetului	3.8.4			
	TOTAL CREANTE EXTERNE (3.8.999=3.8.1+3.8.2+3.8.3+3.8.4)	3.8.999			
49	CREDITE EXTERNE	3.9	x	x	x
495	Credite externe acordate	3.9.1			
	TOTAL CREDITE EXTERNE (3.9.999=3.9.1)	3.9.999			
	TOTAL ACTIVE FINANCIARE (4=3.1.999+3.2.999+3.3.999+3.4.999+3.5.999+3.6.999 +3.7.999+3.8.999+3.9.999)	4	17,984,293.92	62,370,566.83	62,362,641.78
	TOTAL ACTIV (5=2+4)	5	23,529,441.67	66,605,194.24	66,597,269.19
5	DATORII	6	x	x	x
51	DATORII INTERNE	6.1	x	x	x
513	Valori mobiliare de stat cu exceptia actiunilor	6.1.1			
514	Garantii de stat interne	6.1.2			
518	Alte datorii interne ale bugetului	6.1.3			
519	Alte datorii ale institutiilor bugetare	6.1.4	61,304.20	334,998.96	334,998.96
	TOTAL DATORII INTERNE (6.1.999=6.1.1+6.1.2+6.1.3+6.1.4)	6.1.999	61,304.20	334,998.96	334,998.96
54	IMPRUMUTURI INTERNE INTRE BUGETE	6.2	x	x	x
541	Imprumuturi intre bugetul de stat si bugetele locale	6.2.1			
542	Imprumuturi in cadrul bugetului consolidat central	6.2.2			
543	Imprumuturi intre bugetele locale in cadrul unei unitati administrativ-teritoriale	6.2.3			
544	Imprumuturi intre bugetele locale a diferitor unitati administrativ-teritoriale	6.2.4			
	TOTAL IMPRUMUTURI INTERNE INTRE BUGETE (6.2.999=6.2.1+6.2.2+6.2.3+6.2.4)	6.2.999			
55	IMPRUMUTURI INTERNE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI FINANCIARE	6.3	x	x	x
551	Imprumuturi interne de la institutiile nefinanciare	6.3.1			
552	Imprumuturi interne de la institutiile financiare	6.3.2			

553	Imprumuturi de la Banca Nationala a Moldovei cu garantia valorilor mobiliare de stat	6.3.3			
554	Alte imprumuturi	6.3.4			
555	Imprumuturi din disponibilul mijloacelor temporar intrate in posesia institutiilor	6.3.5			
	TOTAL IMPRUMUTURI INTERNE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI FINANCIARE (6.3.999=6.3.1+6.3.2+6.3.3+6.3.4+6.3.5)	6.3.999			
56	IMPRUMUTURI REREDITATE INTERNE INTRE BUGETE	6.4	x	x	x
561	Imprumuturi recreditate intre bugetul de stat si bugetele locale	6.4.1			
562	Imprumuturi recreditate intre bugetele locale in cadrul unei unitati administrativ-teritoriale	6.4.2			
563	Imprumuturi recreditate intre bugetele locale ale giferitor unitati administrativ-teritoriale	6.4.3			
	TOTAL IMPRUMUTURI REREDITATE INTERNE INTRE BUGETE (6.4.999=6.4.1+6.4.2+6.4.3)	6.4.999			
57	IMPRUMUTURI INTERNE REREDITATE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI FINANCIARE	6.5	x	x	x
571	Imprumuturi recreditate institutiilor financiare	6.5.1			
572	Imprumuturi recreditate institutiilor financiare	6.5.2			
	TOTAL IMPRUMUTURI INTERNE REREDITATE INSTITUTIILOR NEFINANCIARE SI FINANCIARE (6.5.999=6.5.1+6.5.2)	6.5.999			
58	DATORII EXTERNE	6.6	x	x	x
583	Valori mobiliare de stat emise pe piata externa	6.6.1			
584	Garantii externe	6.6.2			
588	Alte datorii externe ale bugetului	6.6.3			
	TOTAL DATORII EXTERNE (6.6.999=6.6.1+6.6.2+6.6.3)	6.6.999			
59	IMPRUMUTURI EXTERNE	6.7	x	x	x
595	Imprumuturi externe	6.7.1			
	TOTAL IMPRUMUTURI EXTERNE (6.7.999=6.7.1)	6.7.999			

	TOTAL DATORII (7=6.1.999+6.2.999+6.3.999+6.4.999+6.5.999+6.6.999 +6.7.999)	7	61,304.20	334,998.96	334,998.96
6	MILLOACE TRANSMISE SI PRIMITE INTRE CONTURI	8	x	x	x
61	MILLOACE TRANSMISE SI PRIMITE INTRE CONTURI IN CADRUL BUGETULUI DE STAT SI BUGETELOR LOCALE	8.1	x	x	x
611	Mijloace transmise /primite intre Trezoreria de Stat si trezoreriile teritoriale	8.1.1			
612	Mijloace transmise /primite intre Trezoreria de Stat si institutiile bugetare	8.1.2			
613	Mijloace transmise /primite in cadrul unei institutii bugetare	8.1.3			
614	Mijloace transmise /primite intre diferite institutii bugetare	8.1.4			
615	Mijloace transmise din solduri la inceputul anului	8.1.5			
616	Mijloace transmise/primite in cadrul unei institutii bugetare pentru mijloacele temporar intrate	8.1.6			
619	Alte mijloace transmise /primite	8.1.7			
	TOTAL MILLOACE TRANSMISE SI PRIMITE INTRE CONTURI IN CADRUL BUGETULUI DE STAT SI BUGETELOR LOCALE (8.1.999=8.1.1+8.1.2+8.1.3+8.1.4+8.1.5+8.1.6+8.1.7)	8.1.999			
62	MILLOACE TRANSMISE SI PRIMITE INTRE CONTURI IN CADRUL BUGETULUI ASIGURARILOR SOCIALE DE STAT	8.2			
63	MILLOACE TRANSMISE SI PRIMITE INTRE CONTURI IN CADRUL FONDURILOR ASIGURARII OBLIGATORII DE ASISTENTA MADICALA	8.3			
	TOTAL MILLOACE TRANSMISE SI PRIMITE INTRE CONTURI (9=8.1.999+8.2+8.3)	9			
7	REZULTATE	10	x	x	x
71	REZULTATUL EXECUTARII DE CASA A BUGETELOR	10.1			
711	Rezultatul executarii de casa a bugetelor din anul curent	10.1.1			
712	Rezultatul executarii de casa a bugetelor din anii precedenti	10.1.2			

713	Corectarea rezultatelor anilor precedenti ale executarii de casa a bugetelor	10.1.3			
714	Rezultatul executarii de casa a mijloacelor temporar intrate in posesia institutiilor din anul curent	10.1.4			
715	Rezultatul executarii de casa a mijloacelor temporar intrate in posesia institutiilor din anii precedenti	10.1.5			
	TOTAL REZULTATUL EXECUTARII DE CASA A BUGETELOR (10.1.999=10.1.1+10.1.2+10.1.3+10.1.4+10.1.5)	10.1.999			
72	REZULTATUL FINANCIAR AL INSTITUTIEI BUGETARE	10.2			
721	Rezultatul financiar al institutiei publice din anul curent	10.2.1		42,805,183.03	
722	Rezultatul financiar al institutiei publice din anii precedenti	10.2.2	23,468,137.47	23,468,137.47	66,262,270.23
723	Corectarea rezultatelor anilor precedenti ale institutiilor bugetare	10.2.3		-3,125.22	
	TOTAL REZULTATUL FINANCIAR AL INSTITUTIEI BUGETARE (10.2.999=10.2.1+10.2.2+10.2.3)	10.2.999	23,468,137.47	66,270,195.28	66,262,270.23
	TOTAL REZULTATE (11=10.1.999+10.2.999)	11	23,468,137.47	66,270,195.28	66,262,270.23
	TOTAL PASIV (12=7+9+11)(12=5)	12	23,529,441.67	66,605,194.24	66,597,269.19

RAPORT PRIVIND EXECUTAREA BUGETULUI

Lei

Denumirea indicatorului	Nr. rind	ECO k1-k6	Aprobat initial pe an	Plan precizat pe an	Executat in perioada de gestiune	Venituri / cheltuieli efective	TOTAL			Inclusiv cu termen de achitare expirat
							Creante	Datorii	Creante	

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
I. VENITURI, TOTAL	1									
Inclusiv:	1.10	142	57,870,800.00	57,870,800.00	72,113,105.79	81,116,953.99	18,902,263.45	1,400.63	59,110.46	495.25
Incasari de la prestarea serviciilor cu plata		142310	57,870,800.00	57,870,800.00	72,113,105.79	81,108,953.99	18,902,263.45	1,400.63		
Inclusiv:	1.14	149				8,000.00				
Alte venituri ale institutiilor bugetare		149900				8,000.00				
II. CHELTUIELI, TOTAL	2									
Inclusiv:	2.1	211	56,874,500.00	56,874,500.00	35,056,854.54	38,311,770.96	102,627.37	327,852.91		
Salariul de baza		211110	35,502,000.00	35,502,000.00	21,842,256.73	21,850,257.46				
Sporuri si suplimente la salariul de baza		211120				54,349.64				
Ajutor material		211130				2,748,263.40				
Premieri		211140				9,516,727.64				
Salariul		211180	35,502,000.00	35,502,000.00	21,842,256.73					
Remunerarea muncii temporare		211200								
Indemnizatii pentru membrii personalului misiunilor diplomatice si al oficiilor consulare		211340								
Compensatie pentru echipament		211350								
Inclusiv:	2.2	212	9,652,500.00	9,652,500.00	5,895,954.08	5,897,374.96	101.66			
Contributii de asigurari sociale de stat obligatorii		212100	8,073,000.00	8,073,000.00	4,912,691.77	4,914,113.14	101.66			
Prime de asigurare obligatorie de asistenta medicala achitate de angajatori si angajati pe teritoriul tarii		212210	1,579,500.00	1,579,500.00	983,262.31	983,261.82				
Inclusiv:	2.3	221				475,025.45				
Cheltuieli privind utilizarea combustibilului, carburantilor si lubrifiantilor		221110				220,535.51				
Cheltuieli privind utilizarea pieselor de schimb		221120								

Cheltuieli privind utilizarea produselor alimentare	221130						1,307.00				
Cheltuieli privind utilizarea medicamentelor si materialelor sanitare	221140										
Cheltuieli privind utilizarea materialelor pentru scopuri didactice, stiintifice si alte scopuri	221150										
Cheltuieli privind utilizarea materialelor de uz gospodaresc si rechizitelor de birou	221160						224,843.43				
Cheltuieli privind utilizarea materialelor de constructii	221170										
Cheltuieli privind utilizarea accesoriilor de pat, imbracamintei, incaltamintei	221180						3,006.68				
Cheltuieli privind utilizarea altor materiale	221190						25,332.83				
Inclusiv:	2.4	222	11,435,000.00	11,435,000.00	6,998,218.59	7,187,695.20	102,525.71	327,852.91			
Energie electrica		222110	381,800.00	381,800.00	132,360.73	131,697.45		10,933.32			
Gaze		222120									
Energie termica		222130	413,000.00	413,000.00	144,547.89	160,673.77		36,895.40			
Apa si canalizare		222140	107,200.00	107,200.00	12,076.15	12,176.30		733.80			
Alte servicii comunale		222190			1,104.00	1,104.00					
Servicii informatinale		222210	2,167,000.00	2,167,000.00	1,591,743.07	1,592,481.96	837.00				
Servicii de telecomunicatii		222220	542,400.00	542,400.00	139,208.68	138,824.81	100.00	1,443.45			
Servicii de locatiune		222300	4,521,500.00	4,521,500.00	2,926,296.27	3,199,137.76		272,841.49			
Servicii de transport		222400	563,400.00	563,400.00	209,039.24	209,599.24	343.00	2,260.00			
Servicii de reparatii curente		222500	54,500.00	54,500.00							
Formarea profesionala		222600	363,600.00	793,600.00	748,976.52	647,831.52	101,145.00				
Deplasari de serviciu in interiorul tarii		222710	105,900.00	105,900.00	9,390.00	9,390.00					
Deplasari de serviciu peste hotare		222720	780,000.00	350,000.00	254,589.52	254,589.52					
Servicii medicale		222810									
Servicii de asigurare medicala achitate peste hotare		222820									

Servicii editoriale		222910	40,000.00	40,000.00	9,182.00	9,082.00	100.00		
Servicii de protocol		222920	96,000.00	96,000.00	4,605.00	4,605.00		10.45	
Servicii de cercetari stiintifice contractate		222930							
Servicii de paza		222940	264,000.00	264,000.00	227,638.08	227,638.08			
Servicii de evaluare a activelor		222960							
Servicii bancare		222970	62,700.00	62,700.00	19,956.03	19,956.03			
Servicii postale		222980							
Servicii neatribuite altor alinate		222990	972,000.00	972,000.00	567,505.41	568,907.76	0.71	2,735.00	
Inclusiv:	2.5	231				2,447,676.40			
Cheltuieli privind uzura cladirilor		231100							
Cheltuieli privind uzura constructiilor speciale		231200							
Cheltuieli privind uzura instalatiilor de transmisie		231300							
Cheltuieli privind uzura masinilor si utilajelor		231400				644,987.36			
Cheltuieli privind uzura mijloacelor de transport		231500				456,571.86			
Cheltuielile privind uzura uneltelor si sculelor, inventarului de productie si gospodarsesc		231600				1,346,117.18			
Cheltuieli privind uzura altor mijloace fixe		231900							
Inclusiv:	2.6	232				25,415.40			
Cheltuieli privind amortizarea activelor nemateriale		232000				25,415.40			
Inclusiv:	2.10	251							
Inclusiv:	2.12	253							
SUBSIDII ACORDATE ORGANIZAIILOR OBSTESTII		253000							
Inclusiv:	2.18	272							
Ajutoare banesti		272600							
Alte prestatii de asistenta sociala		272900							
Inclusiv:	2.19	273	285,000.00	285,000.00	320,425.14	320,425.14			
Indemnizatii membrilor familiilor personalului		273100							

